PISMO PG

PISMO PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

CZERWIEC 1998 ISSN 1429-4494 Nr 6 (45)/98 ROK VI

Aleksander von Humboldt w swojej bibliotece
Alexander von Humboldt in his library-room
Akwarela Eduarda Hildebrandta z 1856 r.

Numer specjalny PISMA PG wydany z okazji IV Międzynarodowego Kongresu Humboldtczyków w Gdańsku, na temat "Nauka i gospodarka - wzajemne powiązania i funkcje społeczne"

Special issue of the PISMO PG published on the occasion of IV International Congress of Alexander von Humboldt Foundation Scholarship Holders in Gdańsk on "Science and Economy - Mutual Connections and Social Functions"

Fot. B. Urbanowicz

Dom Przyrodników w Gdańsku, w którym przebywał Aleksander von Humboldt ...

The House of Naturalists which Alexander von Humboldt visited while coming to Gdańsk...

SOCIETAS HUMBOLDTIANA POLONORUM AvH

Fot. T. Chmielowiec

... Gmach Główny Politechniki Gdańskiej - miejsce obrad SHP '98

... the Technical University of Gdańsk Main Building - the place of SHP '98 debates

"Pismo PG" wydaje Politechnika Gdańska za zgodą Rektora i na zasadzie pracy społecznej Zespołu Redakcyjnego.

Autorzy publikacji nie otrzymują honorariów.

Adres redakcji:
Politechnika Gdańska
Dział Organizacyjno-Prawny
Zespół ds. Informacji i Promocji
ul. G. Narutowicza 11/12, 80-952 Gdańsk
tel. (48 58) 347 17 09, fax 341 58 21

Zespół Redakcyjny:
Waldemar Affelt (sekretarz),
Zbigniew Cywiński, Jerzy Kulas,
Jadwiga Lipińska, Roman Nieweglowski,
Adam Synowiecki, Joanna Szłapczyńska

Opracowanie techniczne i typograficzne:
Skład komputerowy w programie Ventura Publisher
Janina Poćwiardowska
Zespół ds. Informacji i Promocji, e-mail inprom@pg.gda.pl

Stała współpraca:
Kronika Studencka i Zespół Technik Multimedialnych

Korekta:
Joanna Szłapczyńska

Druk:
Zakład Poligrafii Politechniki Gdańskiej

Numer zamknięto 24 maja 1998 r.

Zespół Redakcyjny nie odpowiada za treść ogłoszeń i nie zwraca materiałów nie zamówionych. Zastrzegamy sobie prawo zmiany, skracania i adiustacji tekstów. Wyrażone opinie są sprawą autorów i nie odzwierciedlają stanowiska Zespołu Redakcyjnego lub Kierownictwa Uczelni.

Pojedyncze egzemplarze PISMA można otrzymać w księgarni w Gmachu Głównym

Spis treści

Niniejszy numer specjalny PISMA PG oddano do dyspozycji organizatorom IV Międzynarodowego Kongresu "Nauka i gospodarka - wzajemne powiązania i funkcje społeczne", którzy firmują całość opracowania redakcyjnego.

Komitet Organizacyjny Kongresu

This special issue of the PISMO PG has been given to the disposal of the organisers of IV International Congress "Science and Economy - Mutual Connections and Social Functions", who are responsible for the whole contents of the publication.

Congress Organising Committee

Szanowni Czytelnicy

Towarzystwo naukowe Societas Humboldtiana Polonorum wraz z Oddziałem Gdańskim zorganizowało w Gdańsku IV Międzynarodowy Kongres na temat "Nauka i Gospodarka - wzajemne powiązanie i funkcje społeczne". Istotna część obrad Kongresu oraz niektóre imprezy towarzyszące będą odbywały się na terenie Politechniki Gdańskiej.

Cieszę się, że Towarzystwo za miejsce swego Kongresu wybrało tysiącletni Gdańsk i jestem głęboko przekonany, że uczestnicy Kongresu znajdą na terenie Politechniki Gdańskiej życzliwą atmosferę ioraz odpowiednie warunki do merytorycznych dyskusji o nauce i gospodarce. Mam także nadzieję, że imprezy towarzyszące przy-bliżą uczestnikom Kongresu osiągnięcia wszystkich uczelni regionu gdańskiego, wybranych przedsiębiorstw przemysłowych oraz organizacji gospodarczych.

Stypendystów Fundacji Humboldta jest w Polsce około 1000, a w regionie gdańskim ponad 40 osób. Przyczynili się oni w istotny sposób do rozwoju nauki, gospodarki i kultury regionu i państwa.

Kongresy takie jak ten sprzyjają kontaktom interdyscyplinarnym, a wzajemne zrozumienie i współpraca nawiązana podczas osobistych spotkań wspomagają rozwój dobrosąsiedzkich układów. Politechnika Gdańska jest ze wszech miar zainteresowana ułatwieniem kontaktów interdyscyplinarnych dla dobra wszystkich i czyni istotne starania w tym kierunku.

Przekazany do rąk Państwa specjalny numer "PISMA PG", wydany z okazji Kongresu, ma szczególny charakter. W "Piśmie PG" dokonana jest krótka prezentacja wszystkich wyższych uczelni regionu gdańskiego oraz wybranych przedsiębiorstw i organizacji gospodarczych, Fundacji Humboldta oraz towarzystwa Societas Humboldtiana Polonorum.

Ufam, że ten numer "PISMA PG" przybliży uczestnikom Kongresu region gdański, a stałym czytelnikom cele i osiągnięcia Fundacji Humboldta oraz towarzystwo Societas Humboldtiana Polonorum.

Prof. Aleksander Kołodziejczyk
Rektor Politechniki Gdańskiej

Dear Readers

The Scientific Society Societas Humboldtiana Polonorum in co-operation with the Gdańsk Section has organised the 4-th International Congress titled "Science and Economy - Mutual Connections and Social Functions" in Gdańsk. The important part of the Congress debates and some accompanying celebrations will take place in the Technical University of Gdańsk.

I am satisfied that the Society has selected the over thousand-year-old Gdańsk for the Congress location and I am sure that the participants will enjoy the University friendly atmosphere and find proper conditions for substantial discussions about science and economy. I also hope that the accompanying celebrations will present the participants of the Congress with the achievements of all the universities of the Gdańsk region as well as the chosen industrial companies and economic organisations.

There are about 1000 holders of Humboldt Foundation scholarship of which more than 40 derive from the Gdańsk region. They have considerably contributed to the development of science, economy and culture of this region and the country.

Congresses of that kind enable inter-disciplinary contacts, and mutual understanding as well as co-operation starting during the meetings support the development of good-neighbourly arrangements. The Technical University of Gdańsk is extensively interested in facilitating the inter-disciplinary contacts for the good of us all and makes substantial efforts towards supporting them.

The special edition of the "PISMO PG" which you are holding in your hands, published on the occasion of the Congress, is of special character. In the "PISMO PG" there is a brief presentation of all the universities of the Gdańsk region, the chosen companies and economic organisations, the Humboldt Foundation and the Society Societas Humboldtiana Polonorum.

I hope that this edition of the "PISMO PG" exhibits the Gdańsk region to the participants and creates an opportunity for other readers to learn about the objectives and achievements of the Humboldt Foundation and the Society Societas Humboldtiana Polonorum.

Prof. Aleksander Kołodziejczyk
Rector of the Technical University of Gdańsk

Fundacja Aleksandra von Humboldta

"Związki są wszystkim, związki są życiem". Ten cytat Goethego dotyczy również nauki. Nauka czerpie z wymiany myśli i ludzi. Nawet w czasach, kiedy techniczne środki komunikacji są coraz doskonalsze i szybsze, o coraz większym zasięgu - żeby wspomnieć tu chociaż o "autostradzie informacyjnej" czy o world-wide-web - dopiero osobiste spotkania naukowców i relacje międzyludzkie stwarzają aurę wzajemnego zaufania, bez którego nie jest możliwa żadna prawdziwa współpraca. I ponieważ żadna dyscyplina naukowa nie rozwija się dziś i nie zamyka wyłącznie w narodowych granicach, kooperacja międzynarodowa jest nieunikniona. Nie zawsze jednak powstaje ona sama z siebie. Tak jak w przypadku wszystkich innych działań naukowych trzeba zadbać o jej rozwój.

Fundacja im. Aleksandra von Humboldta postawiła sobie za cel właśnie intensyfikację współpracy międzynarodowej w duchu swojego patrona. Aleksander von Humboldt nigdy nie był wyłącznie naukowcem, abstrahując od tego, że widział on naukę w wielkim kontekście kultury jako służbę poznaniu i życiu. Ten uczony, nauczyciel, podróżnik i organizator wspierał bezinteresownie młodych utalentowanych badaczy i artystów. Charles Darwin nazwał go "ojcem licznego potomstwa badaczy-podróżników". Humboldt był za życia również przyjacielem Polski. Odwiedził Polskę już w roku 1794 podczas górniczo-metalurgicznej podróży badawczej, a następnie w roku 1830 gościł w Warszawie jako członek honorowy Warszawskiego Królewskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Zaledwie w pół roku po jego śmierci (1859), w roku 1860, powołana została do życia Fundacja Aleksandra von Humboldta. Finansowana była ona nie tylko przez wielkich niemieckich przemysłowców, ale również ze środków Royal Society w Londynie i Akademii Królewskiej w Petersburgu. Jej celem było umożliwienie niemieckim naukowcom podróży badawczych za granicę. W roku 1923 majątek Fundacji padł ofiarą inflacji. W roku 1925 Rzesza Niemiecka powołała Fundację na nowo. Tym razem jednak celem jej miało być wspieranie zagranicznych uczonych w Niemczech. Do roku 1945 Fundacja zaprosiła blisko 3 000 naukowców do Niemiec. Fundacja odrodziła się w 1953 roku z inicjatywy byłych humboldtczyków. Tym razem na jej siedzibą wybrano Bonn Bad-Godesberg. W rok później przyznane zostały pierwsze stypendia badawcze w liczbie 75.

Od tego czasu Fundacja im. Aleksandra von Humboldta wsparła ponad 18 000 naukowców ze 125 krajów. Przy wyborze kandydatów nie grają roli ani preferencje dotyczące dyscypliny naukowej, ani kraju pochodzenia. Liczy się wyłącznie dorobek naukowy kandydata, oceniany przez komisję składającą się z niezależnych ekspertów reprezentujących daną dziedzinę naukową. Stypendia przyznawane są na zasadach światowego konkursu. Tylko naprawdę najlepsi mają szansę je zdobyć. Fundacja jest apolityczna. Dlatego jeszcze na długo przed nawiązaniem stosunków dyplomatycznych między Wschodem a Zachodem możliwe było wspieranie naukowców z Europy środkowo-wschodniej: od 1954 roku z byłej Jugosławii, od 1959 roku z Polski i Węgier, od 1964 roku z Bułgarii, od

Alexander von Humboldt-Stiftung

"Bezüge sind alles, Bezüge sind das Leben". Ein Wort Goethes, das auch für die Wissenschaft gilt. Sie lebt vom Austausch, dem Austausch von Ideen und Menschen. Und wenn auch inzwischen die technischen Kommunikationsmittel immer besser, weitreichender und schneller werden - ich erinnere hier nur an den "information highway", das world-wide-web -: Erst die persönlichen Begegnungen von Wissenschaftlern, erst zwischenmenschliche Beziehungen schaffen jene Aura des Vertrauens, ohne das keine echte Zusammenarbeit gedeiht. Und weil keine Disziplin nur noch in nationalen Grenzen existieren und florieren kann, sind internationale Kooperationen die zwangsläufige Folge, ohne daß sie sich immer gleich von selbst einstellen. Auch sie müssen, wie alle wissenschaftlichen Aktivitäten, gefördert werden.

Die Alexander von Humboldt-Stiftung hat sich der Intensivierung dieser internationalen Zusammenarbeit im Geiste ihres Namenspatrons verschrieben. Alexander von Humboldt ist nie ausschließlich Wissenschaftler gewesen, ganz abgesehen davon, daß er die Wissenschaften immer im großen Zusammenhang der Kultur als Dienst an der Erkenntnis und am Leben auffaßte. Er war Forscher, Lehrer, Weltreisender und Organisator, der selbstlos junge talentierte Wissenschaftler und Künstler förderte. Charles Darwin nannte ihn den "Vater einer großen Nachkommenschaft von Forschungsreisenden". Und er war zeitlebens auch ein Freund Polens: bereits 1794 hatte er Polen besucht während einer bergmännisch-metallurgischen Forschungsreise. Und dann wieder 1830 in Warschau als Ehrenmitglied der "Warszawskie Królewskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk". Bereits ein halbes Jahr nach seinem Tod (1859) wurde 1860 in Berlin die Alexander von Humboldt-Stiftung ins Leben gerufen. Finanziert nicht nur von großen deutschen Industriellen, sondern auch mit Mitteln der Royal Society in London und der königlichen Akademie in St. Petersburg, um deutschen Wissenschaftlern Forschungsreisen im Ausland zu ermöglichen. Nachdem das Stiftungsvermögen 1923 der Inflation zum Opfer fiel, wurde die Stiftung 1925 vom Deutschen Reich neu gegründet; dieses Mal jedoch mit dem Ziel, ausländische Wissenschaftler in Deutschland zu fördern. Bis 1945 hatte die Stiftung gut 3.000 Gastwissenschaftler in Deutschland unterstützt. Auf Anregung ehemaliger Humboldtianer wurde die Humboldt-Stiftung 1953 - jetzt mit Sitz in Bonn Bad-Godesberg - wiedergegründet, und 1954 wurden bereits die ersten 75 Forschungsstipendien verliehen.

Seither hat die Humboldt-Stiftung über 18.000 Gastwissenschaftler aus 125 Ländern in Deutschland gefördert und betreut. Bei der Auswahl gelten weder Fächer- noch Länderquoten, ausschließlich die wissenschaftliche Leistung des Einzelnen wird von der AvH und den unabhängigen Fachwissenschaftlern unserer Auswahlausschüsse als Kriterium anerkannt. Die Stipendien werden auf der Grundlage eines weltweit offenen Wettbewerbes verliehen. Nur die wirklich Besten können gefördert werden. Die Stiftung ist politisch neutral. Deshalb hat sie Wissenschaftler aus Mittel- und Osteuropa schon lange vor der

1965 roku z byłej Czechosłowacji, od 1966 roku z Rumunii i od 1972 roku również z byłego Związku Radzieckiego. W roku 1989, z początkiem wielkiego przełomu w krajach Europy środkowo-wschodniej, liczba naukowców z tego obszaru objętych programem Fundacji wyniosła 2 500 osób (blisko 1/5 wszystkich stypendystów Humboldta w tamtym okresie). Wielu humboldtczyków wywarło w okresie późniejszym znaczący wpływ na przebieg reform w swoich krajach. W statystykach Fundacji Polska mieści się w pierwszej dziesiątce krajów. Z Polski pochodzi 1 027 stypendystów i 22 laureatów nagród naukowych. Jest to wyrazem nie tylko zacieśniających się więzi między Niemcami a Polską, lecz również znakiem jakości dla wysokiego poziomu polskiej nauki.

Stypendia naukowe są najstarszym i ze względu na swój zasięg największym istniejącym instrumentem wsparcia praktykowanym przez Fundację Humboldta. Można by je nazwać głównym filarem działalności fundacji. Rokrocznie przyznaje się około 500 stypendiów naukowych. Otrzymują je wykwalifikowani naukowcy zagraniczni ze stopniem doktora w wieku do 40 lat. Wsparcie to ma im umożliwić przeprowadzenie na terenie Niemiec własnych badań naukowych we współpracy z wybranym przez siebie ośrodkiem uniwersyteckim lub innym instytutem badawczym. Stypendium jest przyznawane początkowo na okres od 6 do 12 miesięcy i może zostać przedłużone o kilka miesięcy po złożeniu odpowiedniego wniosku. Nie objęta podatkiem miesięczna kwota stypendium waha się obecnie między 3 400 i 4 200 marek. Dolicza się do tego koszty podróży, zasiłki rodzinne oraz opłaty za kursy językowe.

Nagrody naukowe Humboldta należały pierwotnie do utworzonego w 1972 roku programu specjalnego przeznaczonego dla amerykańskich przyrodników i inżynierów jako część niemieckiego daru wdzięczności za otrzymaną od USA pomoc w ramach planu Marshalla. W roku 1979 dołączyły do tego nagrody naukowe dla naukowców gościnnych z całego świata. W międzyczasie program ten rozszerzono na wszystkie dziedziny i narodowości. Odtąd przyznaje się co roku około 150 nagród dla renomowanych naukowców. Zgłoszenie się do nagrody nie jest możliwe. Nominacji potencjalnych zagranicznych laureatów (profesorów lub badaczy równych rangą) dokonują uznani naukowcy niemieccy. Z przyznaniem nagrody, która dotowana jest sumą około 150 tysięcy marek, wiąże się cztero-, a maksymalnie dwunastomiesięczny pobyt naukowy w niemieckim instytucie naukowym. W międzyczasie zawarto z 19 organizacjami partnerskimi za granicą umowy dotyczące zasad wzajemnego przyznawania nagród. Umożliwi to niemieckim naukowcom pobyty zagraniczne na warunkach odpowiadających nagrodom naukowym Humboldta. W maju 1995 roku miało miejsce podpisanie takiego układu między Fundacją Humboldta a Foundation for Polish Science w Warszawie.

Fakt, iż Fundacja Aleksandra von Humboldta wspierając naukową kooperację międzynarodową roztacza opiekę głównie nad naukowcami zagranicznymi, nie oznacza wcale, że niemieccy uczeni nic na tym nie zyskują. Wprost przeciwnie: każdy zagraniczny naukowiec, czy to stypendysta, czy laureat nagrody, wnosi coś ważnego swoim przyjazdem do Niemiec. Są to sprawdzone wyniki badań, nowe, interesujące spojrzenie na problem oraz ciekawość i energia, które charakteryzują

AvH
Alexander von Humboldt-Stiftung

Aufnahme diplomatischer Beziehungen gefördert: seit 1954 aus dem früheren Jugoslawien, seit 1959 aus Polen und Ungarn, seit 1964 aus Bulgarien, seit 1965 aus der früheren Tschechoslowakei, seit 1966 aus Rumänien und seit 1972 auch aus der früheren Sowjetunion. 1989, zum Beginn des großen Umbruchs in Mittel- und Osteuropa, kamen bereits etwa 2.500 geförderte Wissenschaftler (etwa 1/5 aller zum damaligen Zeitpunkt Geförderten) aus dieser Region. Viele Humboldtianer haben den Reformprozeß in ihren Heimatländern später maßgeblich mitbeeinflußt. Polen rangiert mit 1.027 Forschungsstipendiaten und 22 Forschungspreisträgern unter den ersten zehn Ländern unserer Gesamtstatistik, was nicht nur die enge Verbundenheit zwischen Deutschland und Polen veranschaulicht, sondern zugleich auch als Gütesiegel für das ausgesprochen anspruchsvolle Niveau der polnischen Wissenschaft zu werten ist.

Die *Humboldt-Forschungsstipendien* sind das älteste und im Umfang größte existierende Förderinstrument der AvH, sozusagen der Hauptpfeiler der Stiftungstätigkeit. Jährlich werden bis zu 500 Forschungsstipendien an hochqualifizierte promovierte ausländische Wissenschaftler im Alter bis zu 40 Jahren vergeben. Die Förderung soll es ihnen ermöglichen, ein selbstgewähltes Forschungsvorhaben in Deutschland durchzuführen - entweder an einem Hochschulinstitut ihrer Wahl oder einer anderen Forschungseinrichtung. Das Stipendium wird zunächst für sechs bis zwölf Monate gewährt und kann auf Antrag um einige Monate verlängert werden. Der steuerfreie monatliche Stipendienbetrag liegt z. Z. zwischen DM 3.400,-- und DM 4.200,--; hinzu kommen Reisekosten, Familienbeihilfen und die Finanzierung von Sprachkursen.

Die *Humboldt-Forschungspreise* waren ursprünglich ein im Jahr 1972 eingerichtetes Sonderprogramm für US-amerikanische Natur- und Ingenieurwissenschaftler als Teil einer Dankesspende der Deutschen für die von den USA erhaltene Marshall-Plan-Hilfe. 1979 kamen Forschungspreise für Geisteswissenschaftler weltweit hinzu. Inzwischen wurde dieses Programm auf alle Fachgebiete und Nationen ausgedehnt. Nunmehr werden jährlich bis zu 150 Forschungspreise an international renommierte Wissenschaftler vergeben. Eine Eigenbewerbung ist nicht möglich, die Nominierung der potentiellen ausländischen Preisträger (Professoren oder gleichrangig) erfolgt durch anerkannte Wissenschaftler aus Deutschland. Mit der Verleihung der Preise, die mit bis zu DM 150.000,-- dotiert sind, ist eine vier- bis zwölfmonatige Einladung an deutsche Forschungsinstitute verbunden. Mittlerweile wurden mit 19 Partnerorganisationen im Ausland Verträge über die Vereinbarung über die Verleihung von Preisen auf Gegenseitigkeit geschlossen, womit entsprechend den Humboldt-Forschungspreisen deutsche Wissenschaftler ins Ausland eingeladen werden. Im Mai 1995 wurde ein solches Abkommen zwischen der AvH und der Foundation for Polish Science in Warschau unterzeichnet.

Wenn die Alexander von Humboldt-Stiftung sich bei der Förderung der internationalen Wissenschaftskooperation hauptsächlich ausländischer Wissenschaftler annimmt, heißt das nicht, daß deutsche Wissenschaftler leer dabei ausgehen - im Gegenteil: Jeder ausländische Gastwissenschaftler, ob Stipendiat oder Preisträger, bringt etwas wichtiges mit nach Deutschland: Gesicherte Erkenntnisse und interessante neue Fragestellungen und dazu die Neugier und den Elan, die Wissenschaftler auf Wanderschaft auszeichnen. Deshalb kann

wędrownych badaczy. Dlatego sama tylko obecność takiej osoby może pozytywnie wpłynąć na atmosferę pracy danego instytutu i uskrzydlić jego działania. Nierzadko przyczynia się ona do podniesienia jakości badań. Dlatego cena, jaką płaci się za te korzyści, nie może być w żadnym razie uznana za nazbyt wysoką. Bez ciągłego wzajemnego międzynarodowego oddziaływania niemieckiej nauce groziłby prowincjonalizm.

Począwszy od 1979 roku 1 756 młodych niemieckich badaczy otrzymało stypendium Feodora Lynena - od nazwiska drugiego prezydenta Fundacji - w celu dołączenia do humboldtczyków za granicą. Stypendia naukowe Feodora Lynena mają więc podwójny cel: z jednej strony służą one opiece nad niemieckim narybkiem naukowym, z drugiej strony zaś utrzymaniu kontaktów z byłymi naukowcami Humboldta. Oprócz wsparcia ideowego gospodarze i instytuty zagraniczne zapewniają młodym stypendystom również znaczne wsparcie finansowe. Fundacja Humboldta przywiązuje dużą wagę do pielęgnowania kontaktów z naukowcami z całego świata, także po opuszczeniu przez nich Niemiec. Konieczny jest przy tym jednak szereg rozmaitych działań, począwszy od rozsyłania prezentów pamiątkowych, przez organizację kolokwiów, aż do ponownego zaproszenia byłego stypendysty do Niemiec. Wszystkie te działania mają na celu utrzymanie w ciągu całego życia kontaktu ze stypendystami i laureatami Humboldta rozproszonymi na całym świecie. Dzięki temu polscy humboldtczycy otrzymali 500 zaproszeń na ponowny trzymiesięczny pobyt naukowy w Niemczech. Dla byłych humboldtczyków z mniej zamożnych krajów Fundacja przeznacza ponadto środki na zakup książek i sprzętów, by mogli po powrocie do kraju rodzinnego kontynuować w rodzimych instytutach w sposób sensowny pracę nad swoimi projektami. Polskim byłym humboldtczykom przyznano dotychczas środki na zakup literatury w wysokości ponad 800 tysięcy marek. Otrzymali oni też sprzęt naukowy za prawie 9 milionów marek. Wszystkie szczegółowe programy dotyczące pielęgnowania kontaktów łączą się w jeden ważny i cenny programowy punkt ciężkości, na który przeznacza się bądź co bądź jedną siódmą rocznego budżetu. Stał się on już dawno znakiem jakości Fundacji, którego często zazdroszczą jej inne instytucje.

Pielęgnowanie kontaktów to również jedno z założeń filozofii dawania i brania, która kieruje wszystkimi poczynaniami Fundacji. W ramach specjalnych programów kontynuuje się raz rozpoczętą współpracę między zagranicznymi i niemieckimi naukowcami, pogłębia ją i poszerza. Zyskują na tym zarówno byli humboldtczycy za granicą, jak i ich niemieccy gospodarze, a ostatnio też młodzi naukowcy, którzy dzięki istnieniu tych fachowych, międzyludzkich pomostów mają szansę zawrzeć własne partnerskie kontakty.

Wszyscy mówią o sieci - my ją posiadamy. Od początku lat sześćdziesiątych istnieje w 40 krajach ponad 70 klubów oraz związków Humboldta. Ich działalność ma na celu utrzymanie zawodowych, fachowych, ale i prywatnych kontaktów byłych

Sekretariat der Humboldt-Stiftung

schon die bloße Anwesenheit eines Gastwissenschaftlers die Atmosphäre eines Instituts positiv beeinflussen und die Arbeit dort beflügeln. Daß allein dadurch die Forschung eine neue Qualität bekommen kann, ist immer wieder zu hören. Deshalb ist ihr ideeller Gewinn gar nicht hoch genug zu veranschlagen. Ohne diese ständige internationale Befruchtung liefe die deutsche Wissenschaft Gefahr, provinziell zu werden.

Darüber hinaus sind seit 1979 1.756 deutsche Nachwuchswissenschaftler mit einem *Feodor-Lynen-Stipendium* - benannt nach dem zweiten Präsidenten der Alexander von Humboldt-Stiftung - zu Humboldtianern ins Ausland gegangen. Neben der ideellen Unterstützung gewähren die Gastgeber und die gastgebenden Institute auch einen erheblichen finanziellen Beitrag.

Die Feodor-Lynen-Forschungsstipendien haben also eine zweifache Zielsetzung: Sie dienen einerseits der Förderung des deutschen Forschernachwuchses, andererseits zugleich der Nachkontaktpflege, da so der Kontakt zum ehemaligen Humboldt-Gastwissenschaftler aufrecht erhalten wird. Die Humboldt-Stiftung legt größten Wert darauf, die zu Wissenschaftlern aus aller Welt geknüpften Beziehungen auch nach deren Abreise aufrecht zu erhalten und pflegt diese deshalb nach besten Kräften. Es ist jedoch ein Bündel höchst unterschiedlicher Maßnahmen erforderlich, um den lebenslangen Kontakt zu den über den ganzen Erdball verstreuten ehemaligen Forschungsstipendiaten und -preisträg- ern halten zu können. Sie reichen vom einfachen Erinnerungspräsent über Humboldt-Kolloquien bis zur Wiedereinladung nach Deutschland. Insgesamt ermöglichten bisher 500 Wiederaufnahmen und Wiedereinladungen polnischen Humboldtianern einen erneuten dreimonatigen Aufenthalt in Deutschland. Für ehemalige Humboldt-Gastwissenschaftler aus devisenschwachen Ländern gewährt die Stiftung überdies nach deren Rückkehr Buch- und Gerätespenden, um ihnen auch nach Rückkehr in ihre Heimatinstitute eine sinnvolle Weiterarbeit an ihren Projekten zu ermöglichen. So wurden ehemaligen polnischen Humboldtianern Buchspenden bisher im Wert von über DM 800.000,-- gewährt. Für fast DM 9 Mio. erhielten polnische Humboldtianer wissenschaftliche Geräte. Die einzelnen Nachkontaktprogramme fügen sich zu einem eigenen wichtigen und wertvollen Programmschwerpunkt, für den immerhin ein Siebtel des Jahresetats aufgewendet wird. Er ist längst zu einem Qualitätsmerkmal der Stiftung geworden, um das sie von anderen Einrichtungen oft beneidet wird.

Auch der Nachkontakt entspricht der Philosophie des Gebens und Nehmens, die alle Humboldt-Aktivitäten kennzeichnet. Mit Hilfe der Nachkontaktprogramme wird die einmal begonnene Kooperation zwischen ausländischen und deutschen Wissenschaftlern fortgesetzt, vertieft und zugleich ausgeweitet. Davon profitieren die ehemaligen Humboldtianer im Ausland ebenso wie ihre seinerzeitigen deutschen Gastgeber und inzwischen auch deutsche Nachwuchswissenschaftler, die Dank der Existenz dieser fachlichen zwischenmenschlichen Brücken eigene Partnerschaften begründen können.

Alle sprechen vom Netzwerk - wir haben eines. Seit Beginn der 60er Jahre sind in 40 Ländern über 70 Humboldt-Clubs und -Vereinigungen gegründet worden, um den beruflichen, fachli-

humboldtczyków między sobą, jak i systematyczne pielęgnowanie naukowych powiązań z Niemcami. Mają one bliskie kontakty z Fundacją i pomagają jej np. w przygotowywaniu kolokwiów i konferencji za granicą. Prowadzą też doradztwo dla stypendystów wybierających się właśnie na pobyt naukowy do Niemiec. Często też z powodzeniem opiekują się niemieckimi naukowcami za granicą. Są ważnymi adresami dla niemieckich stypendystów otrzymujących stypendium Lynena. Założona w roku 1989 Societas Humboldtiana Polonorum jest jedną z aktywniejszych spośród organizacji humboldtowskich. Poprzez rozszerzenie kontaktów bilateralnych powstała już dawno multinarodowa sieć humboldtowska. Ponieważ nie bez znaczenia są w niej wszelkie układy osobiste, można mówić o prawdziwej światowej rodzinie Humboldta, dużej rodzinie, w której liczebną przewagę mają oczywiście właściwi humboldtczycy, tzn. naukowcy otrzymujący stypendia. Mimo to nie wolno zapominać o innych członkach tej rodziny, takich jak krewni i bliscy humboldtczyków, jak niemieccy gospodarze i współpracownicy poszczególnych instytutów, jak członkowie komisji rekrutacyjnych i pracownicy Fundacji, oraz wielu innych ludzi, którzy swoją pracą w placówkach hotelowych i ośrodkach kształcenia przyczyniają się do tego, żeby stypendyści czuli się w Niemczech jak u siebie w domu. Idąc drogą rozumu przekracza się granice i pokonuje bariery w porozumieniu między ludźmi różnych specjalności.

Dr Manfred Osten
Sekretarz Generalny Fundacji Aleksandra von Humboldta

chen, aber auch den persönlichen Kontakt der Ehemaligen untereinander und ihre wissenschaftlichen Verbindungen zu Deutschland systematischer zu pflegen. Dabei haben sie enge Verbindungen mit der Humboldt-Stiftung und unterstützen sie z. B. bei der Vorbereitung von Kolloquien und Tagungen im Ausland oder durch die Beratung neuer Forschungsstipendiaten vor deren Abreise nach Deutschland. Auch bei der Betreuung deutscher Wissenschaftler im Ausland wirken sie häufig erfolgreich mit; so sind sie für Lynen-Stipendiaten entscheidende Anlaufadressen. Die 1989 ins Leben gerufene Societas Humboldtiana Polonorum zählt dabei zu den aktivsten unter den AvH-Vereinigungen. Über die bilateralen Beziehungen hinaus ist längst ein multinationales Humboldt-Netzwerk entstanden. Weil darin auch Persönliches eine wichtige Rolle spielt, darf mit recht von einer weltweiten Humboldt-Familie gesprochen werden, einer Großfamilie, in der natürlich die geförderten Wissenschaftler, die eigentlichen Humboldtianer, die überwältigende Mehrheit bilden. Doch dürfen darüber die anderen Familienmitglieder nicht vergessen werden: Angehörige der Forscher, die deutschen Gastgeber und deren Mitarbeiter in den einzelnen Instituten, die Mitglieder der Auswahlausschüsse und die Mitarbeiter der Stiftung sowie viele Menschen, die in den Gästehäusern und internationalen Begegnungszentren dazu beitragen, daß sich Forschungsstipendiaten und -preisträger in Deutschland wie zu Hause fühlen können. So führt der Verstand zur Verständigung über Fächer und Grenzen hinweg.

Dr Manfred Osten
Generalsekretär der Alexander von Humboldt

Societas Humboldtiana Polonorum

portret własny

Societas Humboldtiana Polonorum jest organizacja naukową stypendystów Fundacji Aleksandra von Humboldta w Bonn. Z ponad 1000 stypendystów niespełna 600 jest członkami SHP. Ponad 100 żyje i pracuje stale za granic, wielu zmarło

Od reaktywowania Fundacji Aleksandra von Humboldta w roku 1953 Polska należy, obok USA, Japonii i Indii do krajów otrzymujących największe wsparcie finansowe w postaci stypendiów badawczych, aparatury i literatury naukowej dla swoich ośrodków.

Corocznie do Niemiec przybywali młodzi polscy pracownicy nauki, by w różnych uniwersytetach i placówkach naukowych przeprowadza swe badania. Wsparcie udzielane naukowcom z "wrogiego obozu" w czasie zimnej wojny między zwaśnionymi ideologicznie blokami było działaniem bez precedensu.

Racje wyższe przed doraźnymi korzyściami własnymi, poparcie dla współpracy naukowej ponad granicami politycznymi było od początku celem Fundacji Aleksandra von Humboldta. Owa mądra polityka subwencyjna hołdująca zasadzie wspierania nauki bez względu na poglądy polityczne, ras, płeć i religię zasługuje na miano humanistycznej, pro pokojowej i budzi wszelki respekt.

Zasług Fundacji Alexandra von Humboldta dla nauki polskiej i stosunków polsko-niemieckich nie sposób przecenić, rozciągają się one na bardzo wiele dziedzin. świadczy o tym liczba powołanych profesorów i wysokich funkcji, jakie piastuj Humboldtczycy. W naszych szeregach s rektorzy wielu polskich uniwersytetów i szkół wyższych, członkowie Polskiej

Societas Humboldtiana Polonorum

Selbstdarstellung

Die Societas Humboldtiana Polonorum ist ein wissenschaftlicher Verband der polnischen Forschungsstipendiaten und Preisträger der Alexander von Humboldt-Stiftung in Bonn. Von den über 1000 von der Stiftung geförderten Stipendiaten sind fast 600 Mitglieder des Verbandes. Mehr als 100 leben und arbeiten ständig im Ausland, mehrere sind gestorben.

Seit der Neugründung der Alexander von Humboldt-Stiftung im Jahre 1953 gehört Polen - neben den USA, Japan und Indien - zu den am meisten geförderten Ländern. Jahrjährlich kamen junge polnische Wissenschaftler nach Deutschland, wo sie an verschiedenen Universitäten und Forschungszentren ihre Forschungen durchführen konnten. Die beispiellose Förderung der Wissenschaftler aus einem fremden Lager in der schwierigen Zeit des kalten Krieges zwischen den ideologischen Blöcken sucht ihresgleichen. Gemeinnutz vor Eigennutz, Förderung der wissenschaftlichen Zusammenarbeit über die ideologischen Grenzen hinaus war von Anfang an Ziel der Alexander von Humboldt-Stiftung. Diese kluge Stiftungspolitik, die auf dem Grundprinzip aufbaut - Förderung der Wissenschaftler ohne Ansehen des Geschlechts, der Rasse, der Religion und Weltanschauung - ist eine par excellance humane, friedensstiftende und respektverdienende Politik.

Die Verdienste der Alexander von Humboldt-Stiftung für die polnische Wissenschaft und die deutsch-polnischen Beziehungen lassen sich schwer erfassen, weil sie in vielen Bereichen liegen. Ihr Ausmaß kann beispielsweise an der hohen Zahl der in der Zwischenzeit berufenen Professoren und den hohen Ämtern, die die Humboldtianer bekleiden, schildern.

Akademii Nauk w Warszawie i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, liczni dyrektorzy instytutów i kierownicy katedr oraz wielu takich, którzy sprawują odpowiedzialne funkcje w gospodarce, polityce i administracji.

Stypendyści Fundacji Aleksandra von Humboldta są doskonale przygotowani merytorycznie do wykonywania w duchu humanizmu zada, przed którymi stoi nasz kraj i Europa. W obliczu uznania dla całokształtu działalności Fundacji Aleksandra von Humboldta oraz przywiania Humboldtczyków do Fundacji i jej celów, wielu z nich pragną od dawna założyć własne towarzystwo naukowe.

W czasach ideologicznej konfrontacji było to niestety niemożliwe. Dopiero w roku 1989, wic jeszcze przed przełomem systemowym, udało się poznańskim Humboldtczykom powołać do życia Societas Humboldtiana Polonorum. Kongres założycielski, połączony z sympozjum na temat "Rozwój nauk. Perspektywa roku 2000" odbył się od 27-28 października 1989 na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Societas Humboldtiana Polonorum stawia sobie za cel wspieranie nauki i międzynarodowych kontaktów naukowych oraz współpracę z zaprzyjaźnionymi organizacjami i instytucjami a szczególnie z Fundacją Aleksandra von Humboldta.

Jego realizacja dokonuje się poprzez sympozja i kongresy naukowe w kraju i na płaszczyźnie międzynarodowej oraz publikację materiałów konferencyjnych. Niemniej ważne jest wspieranie kontaktów naukowych, kulturalnych i międzyludzkich z dawnymi opiekunami i kolegami z Niemiec, a także pozostałymi Humboldtczykami w Polsce. Zalicza się do nich także współpraca i kontakty z innymi klubami i stowarzyszeniami Humboldtczyków na całym wiecie. Owe kontakty opieraj się na współpracy dwustronnej i wspólnych konferencjach, które organizuje Fundacja. Dotychczas odbyły się dwa spotkania prezydentów ponad 60 klubów Współpraca dwustronna między stowarzyszeniami obejmuje wzajemne zaproszenia na imprezy naukowe i wymianę publikacji. Ważna jest także wymiana poglądów i przyjacielskie więzi, jakie powstają z biegiem czasu.

Siedziba Societas Humboldtiana Polonorum znajduje się w Poznaniu, gdzie zrodziła się i ziszczona została idea Towarzystwa. Prezydium składa się z 9 osób wybranych i 8 przewodniczących oddziałów: w Gdańsku, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Toruniu, Warszawie i Wrocławiu Kolejne gremia to Komisja Rewizyjna i Sąd Koleżeński Periodyk Towarzystwa "Biuletyn Informacyjny" ukazuje się nieregularnie; dotąd opublikowano 5 numerów, szósty jest w druku. Ma on za zadanie informowanie o czynnościach prezydium, oddziałów regionalnych i o imprezach naukowych Towarzystwa i jego kontaktach z innymi klubami Humboldtczyków i organizacjami w kraju i za granicą. Pismo publikuje także sprawozdania prezydium i innych gremiów dla Walnego Zjazdu członków Towarzystwa.

Zgromadzenia członków odbywają się zawsze w powiązaniu z dużymi międzynarodowymi kongresami. Możliwe są także zgromadzenia nadzwyczajne jedyne tego rodzaju odbyło się w rok po założeniu Towarzystwa. Jego celem była pogłębiona dyskusja o zadaniach Towarzystwa i możliwościach ich realizacji. Ponieważ jego członkowie reprezentuj różne dziedziny, ważnym jest, aby możliwie wielu z nich zabierało głos na imprezach naukowych. Interdyscyplinarność jest zatem obok międzynarodowego profilu jednym z najważniejszych fundamentów SHP.

Societas Humboldtiana Polonorum jest związkiem naukowym, nie za politycznym. Bierze on jednak czynny udział

In unseren Reihen gibt es Rektoren mehrerer polnischer Universitäten und Hochschulen. Mitglieder der Akademien der Wissenschaften in Warschau und Krakau, eine Vielzahl von Institutsdirektoren und Lehrstuhlinhabern sowie solche, die in Wirtschaft, Verwaltung und Politik verantwortungsvolle Posten bekleiden. Bestens ausgebildet können die Humboldtianer ihre mannigfaltigen Aufgaben, vor denen unser Land und Europa heute stehen, im Geiste der Humanität erfüllen. Angesichts respektvoller Anerkennung der ganzen Tätigkeit der Alexander von Humboldt-Stiftung und der Verbundenheit der Humboldtianer mit ihrer Institution und ihren Zielen hatten schon immer viele Humboldtianer den Wunsch gehegt, einen eigenen Verband zu gründen. Zu Zeiten der ideologischen Konfrontation war dies leider nicht möglich. Erst 1989, also noch vor der Systemwende ist es den Posener Humboldtianern gelungen, die Societas Humboldtiana Polonorum ins Leben zu rufen. Der Gründungskongreß - verbunden mit einer internationalen Tagung zum Thema: "Die Wissenschaften in der Entwicklung. Perspektive 2000" - fand vom 27. bis 28. Oktober 1989 an der Adam-Mickiewicz-Universität in Posen statt.

Der Verband setzt sich die Förderung der Wissenschaft und der internationalen, wissenschaftlichen Beziehungen und Zusammenarbeit mit verwandten Verbänden und Institutionen und besonders mit der Alexander von Humboldt-Stiftung zum Ziel. Dieses Ziel verwirklicht er vor allem durch das Veranstalten von wissenschaftlichen Symposien und Kongressen auf Landes- und auf internationaler Ebene sowie durch Publikationen von Tagungsmaterialien. Wichtig erscheint uns auch die Förderung der wissenschaftlichen, kulturellen und zwischenmenschlichen Kontakte mit den ehemaligen Betreuern, Forschungskollegen sowie unter den Humboldtianern selbst.

In diesen Bereich fallen auch Kontakte und Zusammenarbeit mit anderen Humboldt-Vereinigungen und -Clubs in aller Welt. Diese Kontakte beruhen auf bilateraler Zusammenarbeit und gemeinsamen Konferenzen, die durch die Stiftung veranstaltet werden. Die bilaterale Zusammenarbeit unter den Humboldt-Vereinigungen umfaßt vor allem gegenseitige Einladungen zu wissenschaftlichen Veranstaltungen und Austausch von Publikationen.

Der Sitz der Societas Humboldtiana Polonorum befindet sich in Posen, wo die Gründung der Verbandes initiiert und vollzogen wurde. Der Vorstand besteht aus neun gewählten Personen und acht Vorsitzenden der Abteilungen des Verbandes in Breslau, Danzig, Krakau, Lodz, Lublin, Posen, Thorn und Warschau. Zu weiteren Gremien des Verbandes gehören der Prüfungsausschuß und das Schiedsgericht. Die Verbandszeitschrift "Biuletyn Informacyjny" erscheint in polnischer Sprache in unregelmäßigen Abständen. Bis jetzt sind 5 Nummern des Bulletins erschienen, die 6. befindet sich in Druck. Das Mitteilungsblatt informiert in erster Linie über die Tätigkeiten des Vorstands und dessen Präsidiums, der Bezirksabteilungen sowie über die wissenschaftlichen Veranstaltungen des Verbandes und seiner Kontakte zu anderen Verbänden und Organisationen im Lande und im Ausland. Die Zeitschrift veröffentlicht auch Rechenschaftsberichte des Vorstands und der anderen Gremien vor der Generalversammlung der Mitglieder.

Die Mitgliederversammlungen finden stets in Zusammenhang mit den großen internationalen Kongressen statt. Außerordentliche Versammlungen sind möglich. Die bis jetzt einzige Versammlung dieser Art fand ein Jahr nach der Gründung des Verbandes statt.

Ihr Ziel war eine vertiefte Diskussion über die Aufgaben des Verbandes und Möglichkeiten ihrer Verwirklichung. Da Mit-

Grupa uczestników III Kongresu SHP w Toruniu

w dyskusji politycznej na temat rozwoju i wspierania nauki a także systemu edukacji w Polsce. Towarzystwo wielokrotnie dało tego dowody swą naukową działalnością i innymi aktywnościami. Po latach konstruowania wewnętrznych struktur przyszedł czas mobilizacji i wcielania programów w życie. Lista poniżej wymienionych imprez naukowych (gównie w języku niemieckim i angielskim) i publikacji przekonuje o trwałości miejsca, jakie Societas Humboldtiana Polonorum zajmuje w polskim krajobrazie naukowym.

Po wspomnianym już kongresie założycielskim, w którym wzięli udział prominentni naukowcy z kraju i zagranicy pośród nich laureat nagrody Nobla z fizyki i zarazem wczesny prezydent Fundacji Aleksandra von Humboldta, Prof. Dr. Wolfgang Paul, odbyły się dalsze 3 kongresy.

W roku 1992 odbył się na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza 2. Międzynarodowy Kongres Societas Humboldtiana Polonorum, który w swej tematyce podkreśla priorytety Towarzystwa: -"Polska-Niemcy-Europa. Potrzeby, Możliwości i przykłady współpracy naukowej."

W 1995 na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu została przeprowadzona konferencja na temat: "Nauka i społeczeństwo w dialogu", za w dniach 25-28.06.98 odbędzie się na Politechnice Gdańskiej kongres na temat "Nauka i gospodarka wzajemne relacje i funkcje społeczne

Poza wielkimi kongresami Societas Humboldtiana Polonorum organizuje pomniejsze sympozja (co trzy lata) na szczególnie aktualne tematy z jasno sprecyzowanymi celami i priorytetami. Ich gośćmi poza uczestnikami zagranicznymi są Humboldtczycy, którzy sprawują ważne urzędy w życiu publicznym Polski. Wewnętrznie nazywa się je sympozjami VIP-ów. Takie sympozjum po raz pierwszy odbyło się w dniach 21-22.10.94 na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jego tematem była "Rola towarzystw naukowych we wspieraniu nauki polskiej w kontekście europejskim". Od 11 do 14.05 95 na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie odbyło się drugie sympozjum tego rodzaju. Tematem była "Transformacja systemowa i nauka polska w kontekście europejskim".

Imprez szczególnego rodzaju było "Pierwsze polsko-japosko-niemieckie kolokwium stypendystów Fundacji Alexandra von Humboldta nt. prawa karnego", które odbyło się 11-14.05.97 na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

glieder unseres Verbandes verschiedene Disziplinen vertreten, ist es wichtig, möglichst viele von ihnen in unseren wissenschaftlichen Veranstaltungen zur Sprache kommen zu lassen. Interdisziplinarität ist also neben Internationalität eines der wichtigsten Prinzipien in unserem Tätigkeitsprogramm.

Die Societas Humboldtiana Polonorum ist ein wissenschaftlicher, kein politischer Verband. Er möchte aber an dem politischen Diskurs über die Förderung und Entwicklung der Wissenschaft und des Bildungswesens in Polen aktiv teilnehmen. Dies stellte er unter Beweis mit seiner ganzen wissenschaftlichen Tätigkeit und sonstigen Aktivitäten. Nach einigen Jahren des Aufbaus von inneren Strukturen und der Organisation seiner ganzen Funktionalität, kam die Zeit der Mobilisation und Umsetzung von Programmen in die Praxis. Mit den unten aufgeführten wissenschaftlichen Veranstaltungen und Publikationen (meistens auf Deutsch und Englisch) hat sich die Societas in die wissenschaftliche Landkarte Polens eingeschrieben.

Nach dem bereits weiter oben erwähnten Gründungskongreß, an dem prominente Wissenschaftler aus dem In- und Ausland mit dem Nobelpreisträger in Physik und zugleich damaligen Präsidenten der Alexander von Humboldt-Stiftung, Prof. Dr. Wolfgang Paul, teilnahmen, folgten weitere drei Kongresse.

1992 fand - ebenfalls an der Adam-Mickiewicz-Universität - der zweite internationale Kongreß statt. Mit seinem Thema betonte er die Schwerpunkte in der Tätigkeit der SHP: ""Polen - Deutschland - Europa. Bedürfnisse, Möglichkeiten und Beispiele wissenschaftlicher Zusammenarbeit".

1995 wurde an der Nicolaus Copernicus-Universität in Thorn die Tagung zum Thema: "Wissenschaft und Gesellschaft im Dialog" durchgeführt und vom 25. - 28.6.1998 wird an der Technischen Universität Danzig der internationale Kongreß zum Thema: "Wissenschaft und Wirtschaft - Wechselbeziehungen und gesellschaftliche Funktion" stattfinden.

Außer den großen Kongressen, veranstaltet die SHP kleinere internationale Symposien zu besonders aktuellen Themen mit klar definierten Schwerpunkten und Zielen. Diese Symposien finden ebenfalls alle drei Jahre statt. Teilnehmer an diesen Symposien sind - außer eingeladenen Gästen aus dem Ausland - Humboldtianer, die wichtige Posten im öffentlichen Leben Polens bekleiden. Intern nennt man sie V.I.P-Symposien. Das erste Symposium dieser Art fand in der Zeit vom 21. - 22. 10.1994 an der Nicolaus Copernicus-Universität statt und behandelte das Thema: "Die Rolle der wissenschaftlichen Verbände in der Förderung der polnischen Wissenschaft im europäischen Kontext". Vom 11. - 14.5.1995 wurde an der Jagiellonen Universität Krakau das zweite Symposium dieser Art durchgeführt.

Als Thema wählte man: "Systemwandel und die polnische Wissenschaft im europäischen Kontext". Eine besondere Veranstaltung war "Das erste deutsch-japanisch-polnische Strafrechts-Kolloquium der Stipendiaten der Alexander von Humboldt-Stiftung". Es wurde vom 11. - 14.5.1997 an der Adam-Mickiewicz-Universität in Posen durchgeführt.

Aus Platzmangel können diese wissenschaftlichen Veranstaltungen nicht näher dargestellt werden. Aber selbst ihre zeitadäquaten Themen, die große Zahl der Humboldtianer, die an den Kongressen teilnahmen, sowie wachsende Zahl der Teilnehmer aus anderen Kreisen als die Forschungsstipendiaten der Alexander von Humboldt-Stiftung, stellen die Idee und die Aufgaben der Societas unter Beweis.

Der interessierte Leser kann natürlich nach den Publikationen aller oben erwähnten Veranstaltungen greifen, denn diese wurden in relativ kurzer Zeit nach den Tagungen dokumentiert.

Die Reihe dieser Publikationen ergänzt "Der Almanach der polnischen Forschungsstipendiaten und Forschungspreisträger", der soeben erschienen ist.

Dokładniejszy opis ww. imprez naukowych wychodziłby poza ramy tej krótkiej noty. Lecz przecież ich bardzo aktualna tematyka, duża liczba Humboldtczyków uczestniczących w nich, a także rosnąca liczba uczestników spoza kręgów stypendystów Fundacji Aleksandra von Humboldta wystawiaj dobre świadectwo randze idei i zada Societas Humboldtiana Polonorum. Zainteresowany czytelnik może naturalnie sięgnąć do publikacji ww. imprez naukowych, które wydano krotko po konferencjach. Ich seria uzupełniona została przez "Almanach polskich stypendystów Fundacji Aleksandra von Humboldta", który właśnie się ukazać

W tej krótkiej prezentacji Societas Humboldtiana Polonorum można jedynie naszkicować zarys głównych aktywności i dotychczasowych osiągnięć Towarzystwa. Pominięte zostać muszą niezliczone inicjatywy, imprezy i wydarzenia w jego ośmiu oddziałach, począwszy od okolicznościowych spotkań członków, np. z okazji urodzin Aleksandra von Humboldta, po mniejsze międzynarodowe kolokwia lub wykłady gościnne naukowców z kraju i zagranicy. Także t tematyk czytelnik może zgłębić czytając periodyk informacyjny Societas Humboldtiana Polonorum.

Działalność SHP bazuje na pracy społecznej członków Zarządu Głównego. Towarzystwo finansuje swe wydatki ze składek członkowskich i dotacji. Składki są bardzo skromne i pokrywaj jedynie podstawowe wydatki związane z funkcjonowaniem sekretariatu. Większość środków finansowych towarzystwo otrzymuje na wnioski, które związane są z organizacją i przeprowadzaniem imprez naukowych i publikacjami ich wyników Należy z wdzięcznością wymienić sponsorów, którzy wsparli towarzystwo: Fundacja Aleksandra von Humboldta (Bonn), Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej (Warszawa), Komitet Bada Naukowych (Warszawa), Ministerstwo Edukacji Narodowej (Warszawa). Czasami udaje się pozyska pomniejszych sponsorów jak Wielkopolski Bank Kredytowy.

Nasza energia i aktywność organizacyjna kieruje się obecnie ku pitemu Międzynarodowemu Kongresowi, który odbędzie się na Politechnice Gdańskiej pod patronatem ministra edukacji narodowej, prof. Mirosława Handke. Jego temat jest bardzo aktualny, podkreślić też należy, że uczestnicy dyskutować będą nie tylko o relacjach między gospodarką a nauką, ale ponadto omówią te funkcje społeczne obu dziedzin. Ani nauka, ani gospodarka nie działają bowiem w próżni. Dla nauki ważne są nie tylko cele poznawcze, a dla gospodarki nie tylko profity. W ich orientacji prospołecznej można dopiero oceniać ich funkcję i wymiar ogólnoludzki Program kongresu przewiduje bardzo interesujące referaty wybitnych naukowców z Polski, Niemiec i Szwajcarii, a także wiele dyskusji tematycznych, które podejmą problemy ramowe w zakresie danych dyscyplin. W programie kongresu przewidziano uczestnictwo 40 osób z kraju i zagranicy. Spotkaniom naukowym towarzyszyć będą imprezy kulturalne: koncerty "Zespołu Muzyki Dawnej Capella Gedanensis", "Polskiego Chóru Kameralnego Schola Cantorum Gedanensis" a także występ chóru Politechniki i koncert finalny, który zaszczyci swą obecnością Sekretarz Generalny Fundacji Aleksandra von Humboldta, doktor Manfred Osten z małżonką.

Jednym z punktów kulminacyjnych kongresu będzie z pewnością przyjęcie w ratuszu miejskim, na które zaprosi uczestników Prezydent Miasta Tomasz Posadzki, zarazem Przewodniczący Komitetu Honorowego oraz odsłonięcie tablicy pamiątkowej na cześć Aleksandra von Humboldta, którą ufundowało miasto i SHP. Uroczyste otwarcie kongresu z okolicznościowy-

In der kurzen Darstellung der Societas Humboldtiana Polonorum kann ich nur in groben Umrissen auf die wichtigsten Aktivitäten und bisherigen Errungenschaften des ganzen Verbandes eingehen. Unerwähnt müssen die vielen mannigfaltigen Initiativen, Veranstaltungen und Ereignisse in den einzelnen acht Abteilungen bleiben. Sie reichen von Gelegenheitstreffen ihrer Mitglieder, z. B. anläßlich des Geburtstages von Alexander von Humboldt, bis hin zu kleineren internationalen wissenschaftlichen Kolloquien oder Gastvorträgen der Wissenschaftler aus dem Ausland. Auch diesbezüglich kann sich der Leser durch Lektüre von "Mitteilungsblättern der S. H. P. weiter informieren lassen.

Die Tätigkeit der Societas Humboldtiana Polonorum stützt sich auf ehrenamtliche Arbeit ihrer Vorstandsmitglieder. Der Verband finanziert sich aus Mitgliedsbeiträgen und Zuwendungen. Die Mitgliedsbeiträge sind recht bescheiden und decken lediglich die Grundausgaben, die mit der Funktionierung des Sekretariats verbunden sind. Der Großteil der finanziellen Mittel erhält der Verband auf Anträge, die mit der Organisation und Durchführung von wissenschaftlichen Veranstaltungen und Publikationen verbunden sind.

Zu erwähnen sind dankenswerterweise die folgenden Sponsoren, die den Verband bisher finanziell unterstützt haben: Die Alexander von Humboldt-Stiftung, Bonn, Stiftung für Deutsch-Polnische Zusammenarbeit, Warschau, das Komitee für wissenschaftliche Forschung, Warschau, das Ministerium für Nationale Bildung, Warschau. Gelegentlich gelingt es , kleinere Sponsoren zu gewinnen, wie z. B. Wielkopolski Bank Kredytowy (Großpolens Kreditbank).

Unsere Aufmerksamkeit und die ganze organisatorische Kraft gilt nun der Durchführung des 5. internationalen Kongresses, der unter Schirmherrschaft des Bildungsministers, Herrn Prof. Dr. Mirosław Handke stattfindet. Das Thema ist höchstaktuell, zu betonen sei besonders, daß die Teilnehmer nicht nur die Wechselbeziehungen zwischen Wissenschaft und Wirtschaft diskutieren werden, sondern darüber hinaus die gesellschaftliche Funktion der beiden Bereiche. Weder die Wissenschaft noch die Wirtschaft wirken nämlich im luftleeren Raum. Für die Wissenschaft sind nicht nur die reinen Erkenntnisziele wichtig, und für die Wirtschaft nicht nur der Profit. An ihrer Ausrichtung kann man wohl ihre Funktion erkennen und Relevanz messen. Das Programm des Kongresses verspricht höchst interessante Beiträge prominenter Wissenschaftler aus Polen, Deutschland und der Schweiz sowie fruchtbare Diskussionen in mehreren Podiumsdiskussionen, die das Rahmenthema auf dem Gebiet einzelner Disziplinengruppen behandeln werden. Über 40 Mitwirkende, darunter noch weitere Vertreter aus dem Ausland, weist das Programm auf. Neben dem wissenschaftlichen Programm ist das reiche kulturelle Programm zu erwähnen.: die Konzerte des "Ensembles für Alte Musik Cappella Gedanensis", des "Polnischen Kammerchors Schola Cantorum Gedanensis" sowie der Auftritt des Chors der Technischen Universität oder das Abschlußkonzert unter Teilnahme des Generalsekretärs der Alexander von Humboldt-Stiftung, Herrn Dr. Manfred Osten und seiner Frau Gemahlin.

Zu den Höhepunkten der Tagung werden sicherlich der Empfang der Kongreßteilnehmer in den Räumen des Rathauses durch den Oberbürgermeister der Stadt Danzig, Herrn Tomasz Posadzki, der zugleich Vorsitzender des Ehrenkomitees ist, die Enthüllung der Gedenktafel zu Ehren von Alexander von Humboldt, die die Stadt Danzig und die Societas gemeinsam stiften, weiterhin die feierliche Eröffnung mit Ansprachen und Festreden sowie der Empfang der Humboldt-Stiftung im glanzvoll restaurierten Artushof gehören.

Die Bedeutung unseres internationalen Kongresses unterstreicht immer die dankeswerte Anwesenheit und aktive Teilnahme der Vertreter der Alexander von Humboldt-Stiftung, die

mi przemówieniami nastąpi w misternie odrestaurowanym Dworze Artusa.

Kongres nasz uświetniony zostanie przez obecność i udział kierownictwa Fundacji Aleksandra von Humboldta pod przewodnictwem jej prezydenta, profesora Reimara Lüsta.

Zarząd Główny Societas Humboldtiana Polonorum, Komitet Organizacyjny i Biuro Kongresu zadało sobie wiele trudu, by dobrze przygotować ten znaczący kongres. Oczekujemy przeto z ufnością dnia jego otwarcia w przekonaniu, że Gdańsk-Danzig, w którym przeplatała się polska i niemiecka historia, wpisze się jako *genius loci* nie tylko w annały naszego Towarzystwa, lecz zajmie także trwałe miejsce w historii współpracy polsko-niemieckiej.

Waldemar Pfeiffer
Przewodniczący Societas Humboldtiana Polonorum

diesmal unter der Leitung des Präsidenten, Prof. Dr. Reimar Lüst, vertreten wird.

Der SHP-Vorstand, das Organisationskomitee und das Kongreßbüro haben sich große Mühe gegeben, um einen bedeutenden und schönen Kongreß vorzubereiten. Wir sehen deshalb zuversichtlich dem Beginn der Tagung entgegen und sind voller Hoffnung, daß Danzig-Gdańsk, wo deutsche und polnische Geschichte geschrieben wurde, sich als genius loci nicht nur in die Annalen unseres Verbandes einschreiben wird, sondern auch eine neue Etappe in den polnisch-deutschen Beziehungen sein wird.

Waldemar Pfeiffer
Präsident der Societas Humboldtiana Polonorum

Oddział Gdański Societas Humboldtiana Polonorum

Powstanie Oddziału Gdańskiego Societas Humboldtiana Polonorum zainicjowane zostało 6 grudnia 1990 roku, kiedy to 18 członków SHP na zebraniu organizacyjnym postanowiło wystąpić do Zarządu Głównego z prośbą o powołanie takiej jednostki regionalnej. Oddział Gdański SHP obejmuje obszar województwa gdańskiego, elbląskiego, olsztyńskiego oraz słupskiego i liczy 26 członków, na ogólną liczbę 47 stypendystów Fundacji Aleksandra von Humboldta rekrutujących się z uczelni oraz instytutów naukowych tego obszaru. Podkreślić należy, że przeważająca liczba stypendystów Fundacji Aleksandra von Humboldta (a także członków Oddziału Gdańskiego SHP) rekrutuje się z uczelni Trójmiasta: z Uniwersytetu Gdańskiego 17 osób (28%), z Politechniki Gdańskiej 8 osób (17%), z Gdańskiej Akademii Medycznej 8 osób (17%) oraz z Instytutu Oceanologii Polskiej Akademii Nauk 4 osoby (8%). Około 20% stypendystów z naszego regionu pracuje obecnie poza uczelniami i instytutami naukowymi.

Skład Zarządu Oddziału Gdańskiego SHP w czasie kolejnych trzech kadencji ulegał niewielkim zmianom. Przewodniczącym Oddziału od chwili jego powstania jest prof. Józef Heldt (UG), jego zastępcą - dr Piotr Wroczyński (PG), sekretarzem Oddziału - prof. Bogdan Kosmowski (PG), skarbnikiem - prof. Krystyna Strzała (UG), członkiem Zarządu - prof. Czesław Wojciechowski (AM).

Zebranie SHP w Instytucie Maszyn Przepływowych. Po obu stronach prof. Jerzego Krzyżanowskiego siedzą: prof. Józef Heldt i prof. Jarosław Mikielewicz; Gdańsk, kwiecień 1993

Danziger Abteilung Societas Humboldtiana Polonorum

Die Gründung der Danziger Abteilung Societas Humboldtiana Polonorum wurde am 06. Dezember 1990 in die Wege geleitet, als 18 Mitglieder von SHP auf einer Versammlung beschlossen, sich an den Hauptvorstand mit der Bitte zu wenden, so eine regionale Zweigstelle ins Leben zu rufen. Die Danziger Filiale SHP umfaßt mit seiner Tätigkeit die Woiwodschaften: Gdańsk (Danzig), Elbląg (Elbing), Olsztyn (Allenstein) und Słupsk (Stolp); sie zählt 26 Mitglieder, wobei es auf diesem Gebiet insgesamt 47 Stipendiaten der Alexander-von-Humboldt-Stiftung aus den Hochschulen und Wissenschaftsinstituten gibt.

Es ist zu betonen, daß die meisten Stipendiaten der Humboldt-Stiftung (darunter auch Mitglieder der Danziger Abteilung SHP) an den Hochschulen der Dreistadt tätig sind: 17 Personen (28%) an der Universität in Gdańsk, 8 (17%) - an der Technischen Universität in Gdańsk, 8 (17%) an der Medizinischen Akademie in Gdańsk und 4 (8%) an dem Institut für Meereskunde an der Polnischen Akademie der Wissenschaften. Ungefähr 20% von Stipendiaten aus unserer Region sind zur Zeit ausser dem Hochschulbereich tätig.

Die Vorstandsbesetzung der Danziger Abteilung SHP änderte sich während der drei Amtsperioden nicht viel. Seit der Gründung der Danziger Filiale ist Professor Józef Heldt (Danziger Univ.) ihr Vorsitzender, sein Stellvertreter - Dr Piotr Wroczyński (Technische Universität), Sekretär - Prof. Bogdan Kosmowski (Technische Universität), Kassenwärtin - Prof. Krystyna Strzała (Danziger Univ.), Vorstandsmitglied - Prof. Czesław Wojciechowski (Medizin. Akademie in Gdańsk).

Unsere satzungsgemäßen Aufgaben bestehen darin, für die Wissenschaft und für die Bildung der Wissenschaftler im In- und Ausland zu wirken, sowie mit ähnlichen in- und ausländischen Gesellschaften und Organisationen mitzuarbeiten. Diese Aufgaben werden durch Kontakte mit leitenden Personen an den Hochschulen und Wissenschaftsinstituten in der Region durchgeführt.

Die Leitung der Abteilung organisiert wissenschaftliche und gesellschaftliche Treffen in den Arbeitsplätzen der einzelnen Mitglieder von SHP. Solche Treffen haben den Vorzug, daß sie eine gute Gelegenheit bieten, den Forschungsfragenkreis der jeweiligen Institute, sowie die Humboldt-Stipendiaten selbst weitläufig vorzustellen. Sie haben schon zweimal am Institut für Physik an der Danziger Universität und je einmal am Institut für Strömungsmaschinen der Polnischen Akademie der Wissenschaften, am Lehrstuhl der Optoelektronik und an der Fakultät für Technische Physik und Angewandte Mathematik der Technischen Universität stattgefunden.

Swe statutowe zadania, polegające na działaniu na rzecz nauki i kształcenia kadry naukowej w kraju i za granicą, we współdziałaniu z pokrewnymi towarzystwami i organizacjami krajowymi i zagranicznymi, realizuje Oddział Gdański SHP poprzez kontakty z władzami uczelni wyższych i instytutów naukowych regionu, a przede wszystkim Trójmiasta. Władze Oddziału organizują okresowo zebrania naukowe i towarzyskie w miejscach pracy poszczególnych grup członków SHP. Zaletą tak zorganizowanych spotkań jest okazja do szerokiego zaprezentowania problematyki badawczej danego instytutu jego władzom, jak też i samych stypendystów Fundacji von Humboldta. Spotkania takie, połączone z referatem naukowym, odbyły się dwa razy w Instytucie Fizyki Uniwersytetu Gdańskiego i jednorazowo w Instytucie Maszyn Przepływowych PAN, w Katedrze Optoelektroniki Politechniki Gdańskiej oraz na Wydziale Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej PG.

Oprócz spotkań mających charakter ściśle naukowy, raz do roku z okazji święta narodowego RFN, przypadającego 3 października, członkowie Oddziału Gdańskiego SHP spotykają się towarzysko na przyjęciu organizowanym przez Konsulat Generalny RFN w Gdańsku-Wrzeszczu dla stypendystów Fundacji von Humboldta oraz stypendystów DAAD. Spotkania te, zainicjowane przez Panią Konsul Mariannę Wannow, są z dużym zaangażowaniem kontynuowane przez obecnie rezydującą Panią Konsul, Dorothee Boden. Oprócz gospodarzy obecni są na nich rektorzy wyższych uczelni i przedstawiciele władz miasta, toteż są one wyjątkową okazją do wymiany poglądów i przedyskutowania wielu bolączek, z którymi spotykają się stypendyści w codziennej pracy. Należy dodać, że Zarząd Oddziału Gdańskiego SHP także organizował spotkania towarzyskie. We wspomnieniach członków i ich współmałżonków pozostanie na pewno spotkanie towarzyskie w hotelu ZNP w Gdańsku-Wrzeszczu, zorganizowane przez dr. Jerzego Iwickiego (PG), na którym obecni byli Pani Konsul Marianne Wannow oraz wszyscy prorektorzy do spraw nauki z uczelni regionu Trójmiasta. Odbyło się także kilka spotkań przy kawie, herbacie i ciastkach w Sali Rady Wydziału Matematyki i Fizyki Uniwersytetu Gdańskiego.

W okresie ostatnich dwóch lat działalność naszego Oddziału koncentrowała się na pracach przygotowawczych i organizacyjnych związanych z odbywającym się obecnie w Gdańsku IV Międzynarodowym Kongresem Societas Humboldtiana Polonorum. Tematyka Kongresu, sprecyzowana jako "Nauka a gospodarka", poświęcona jest zagadnieniom współzależności pomiędzy tymi dwoma polami działalności człowieka. Zagadnienie to jest szczególnie aktualne dla naszego regionu z uwagi na znaczną koncentrację uczelni wyższych, instytutów naukowo-badawczych oraz zakładów przemysłowych i instytucji handlowych.

Organizacja IV Kongresu nie byłaby możliwa bez udzielenia Oddziałowi Gdańskiemu SHP znaczącej pomocy przez władze rektorskie Politechniki Gdańskiej, Uniwersytetu Gdańskiego, Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni oraz Akademii Medycznej. Na szczególne wyróżnienie zasługuje pomoc okazana organizatorom przez Prezydenta Miasta Gdańska, Tomasza Posadzkiego.

Organizatorzy IV Międzynarodowego Kongresu SHP żywią głębokie przekonanie, iż każdy uczestnik tego historycznego spotkania znajdzie w programie naukowym Kongresu odpowiedź na interesujące go zagadnienia. Mamy też nadzieję, że przyjazne przybyszom tysiącletnie miasto Gdańsk otworzy przed każdym uczestnikiem Kongresu swe podwoje.

Życzymy wszystkim uczestnikom Kongresu udanych obrad, owocnych dyskusji i przyjemnego pobytu w regionie Gdańska, Sopotu, Gdyni i Kaszub.

Prof. Józef Heldt
Przewodniczący Oddziału Gdańskiego GTN

Zebranie wyborcze w r. 1996 w Instytucie Fizyki Uniwersytetu Gdańskiego

Ausser den Veranstaltungen mit einem rein wissenschaftlichen Charakter treffen sich die Mitglieder der Danziger Abteilung SHP auf der Feier, die einmal im Jahr am 03. Oktober anläßlich des bundesdeutschen Nationaltages vom Deutschen Generalkonsulat in Gdańsk-Wrzeszcz für die Humboldt- und DAAD-Stipendiaten organisiert wird. Der erste Anstoß zu diesen Veranstaltungen ging von Frau Konsulin Marianne Wannow aus und auch heute wird diese Idee mit großem Engagement von Frau Konsulin Dorothee Boden weitergeführt. Ausser den Gastgebern sind auch Hochschulrektoren und Vertreter der Stadtverwaltung anwesend, folglich bieten diese Treffen eine seltene Gelegenheit zum Meinungsaustausch und zur Diskussion über Probleme der Stipendiaten

bei ihrer alltäglichen Arbeit. Die von dem Vorstand der Danziger Abteilung SHP veranstalteten Treffen sind hier auch zu erwähnen. In guter Erinnerung der Mitglieder und ihrer Ehepartner bleibt bestimmt das Treffen im Hotel ZNP in Gdańsk-Wrzeszcz , das vom Dr Jerzy Iwicki organisiert wurde und an dem Frau Konsul Marianne Wannow und alle für Bildungsfragen zuständigen Prorektoren von den Hochschulen aus der Dreistadtregion. Es fanden auch mehrere Treffen mit Kaffee, Tee und Kuchen im Beratungssaal der Fakultät für Mathematik und Physik an der Danziger Universität.

In den letzten zwei Jahren konzertrierten wir uns auf die Vorbereitung und Organisation des IV. Internationalen Kongresses Societas Humboldtiana Polonorum, der zur Zeit in Gdańsk stattfindet.

Im Kongress, unter dem Titel "Wissenschaft und Wirtschaft", werden Fragen des Zusammenhanges zwischen diesen zwei Tätigkeitsbereichen des Menschen behandelt. Wegen der großen Zahl von Hochschulen, Forschungsinstituten, Industriebetrieben und Handelsinstitutionen ist diese Frage für unsere Region besonders aktuell.

Organisierung des IV. Kongresses wäre ohne bedeutende Unterstützung der Führungskräfte der Polytechnischen Hochschule, der Danziger Universität, der Akademie für Medizin in Gdańsk und der Hochschule für Seefahrt in Gdynia (Gdingen) nicht möglich. Besonders ist hier auch die Unterstützung des Präsidenten der Stadt Gdańsk, Herrn Tomasz Posadzki hervorzuheben.

Die Veranstalter des IV. Internationalen Kongresses SHP sind fest davon überzeugt, daß jeder, der an diesem historischen Treffen teilnimmt, Antwort auf die bewegenden Fragen findet. Wir hoffen, daß die gastfreundliche, tausendjährige Stadt Gdańsk jeden angekommenen Kongressteilnehmer herzlich empfängt. Wir wünschen allen Kongressteilnehmern gutes Gelingen, ergebnisreiche Diskussionen und angenehmen Aufenthalt in der Region Gdańsk, Sopot, Gdynia und in der Kaschubei.

Prof. Józef Heldt
Vorsitzender der Abtreilung der SHP in Gdańsk

Aleksander von Humboldt i Gdańsk

"Oliwa, trzecie co do piękności miejsce świata"
Aleksander von Humboldt

Co taki światowy uczony jak Humboldt mógł mieć wspólnego z Gdańskiem?

Całe jego życie przebiegało w innych rejonach, a trasy jego licznych podróży aż do roku 1834 omijały nasze miasto, uważane wówczas za kulturalną prowincję. Czy słusznie? Tutejsze tradycje naukowe były starsze i świetniejsze niż np. Berlina czy Hamburga. Także w swojej głównej specjalności - podróżach badawczych i geografii - miał Humboldt w Gdańsku wybitnych prekursorów. Jednym z nich był Filip Clüver (1580- 1622), syn kupca z ul. Chlebnickiej, późniejszy profesor uniwersytetu w Lejdzie, twórca geografii historycznej. Plonem jego podróży naukowych były takie dzieła, jak "Starożytna Germania" (1616), "Starożytna Sycylia" (1619), "Starożytna Italia" (wydana w 1624 roku) i podręcznik "Geografii uniwersalnej", popularny w europejskich uniwersytetach do XVIII wieku. Równą Clüverowi sławą cieszył się profesor Gdańskiego Gimnazjum Akademickiego Bartłomiej Keckermann (1572 - 1609), do którego zjeżdżali się studenci z całej Europy. Wśród jego traktatów i wykładów, obejmujących wszystkie dziedziny ówczesnej wiedzy, ważne miejsce znalazła geografia, którą jako pierwszy podzielił na ogólną i szczególną, a także kartografia, hydrografia, klimatologia, sejsmologia, historia odkryć geograficznych i podstawy nawigacji. Nowatorskie wykłady z geografii prowadził w Gimnazjum także znakomity matematyk Piotr Krüger (1580 - 1639), wsławiony m.in. sformułowaniem twierdzenia cosinusów. Jego uczniem był wielki gdański astronom Jan Heweliusz (1611-1687) - współtwórca najstarszej w świecie krzywej zmian deklinacji magnetycznej, zaczętej w 1539 r. przez Joachima Retyka, który przyjechał tutaj, by wydać "Pierwszą Opowieść" o systemie Kopernika. Pośrednie znaczenie dla geografii miały prace Daniela Gabriela Fahrenheita (1686-1736) - twórcy pierwszych rzetelnych termometrów. Należy tu też wspomnieć pioniera gdańskiego szkolnictwa technicznego Pawła Patera (1656-1734), autora m.in. cennej rozprawy o Morzu Kaspijskim, a także plejadę świetnych kartografów, jak również niestrudzonego Michała Hanowa (1695-1773) i jego następców, od roku 1739 systematycznie zbierających i publikujących dane meteorologiczne dla Gdańska i okolic. Jednak najbliższy Humboldtowi profil zainteresowań reprezentowali Jan Rajnold (1729-1798) i jego syn Jan Jerzy (1754-1794) Forsterowie - słynni przyrodnicy, którzy w latach 1772-1775 wraz z Cookiem opłynęli świat. Forster-senior, pół-Szkot pół-Polak, rodem z Tczewa, był pastorem w Mokrym Dworze pod Gdańskiem. Urodzonemu tutaj synowi przekazał pasję przyrodniczą i znajomość języków, których opanował 17. W 1765 r. zabrał jedenastoletniego chłopca na wyprawę etnograficzną do Rosji. W ekspedycji Cooka pełnił funkcję kierownika naukowego - przy pomocy syna,

Aleksander von Humboldt w wieku 27 lat
Alexander von Humboldt im Alter von 27 Jahren

Alexander von Humboldt und Danzig

"Oliva, das drittschönste Fleckchen der Welt"
Alexander von Humboldt

Was konnte solcher Weltgelehrte wie Humboldt mit Danzig gemeinsam haben?

Sein ganzes Leben verlief in anderen Regionen, und die Routen seiner zahlreichen Reisen bis 1834 vermieden unsere Stadt, die damals als kulturelle Provinz betrachtet wurde. Zu Recht? Die hiesigen wissenschaftlichen Traditionen waren älter und glänzender als in Berlin oder Hamburg. Auch in seinem Fachgebiet (Forschungsreisen und Erdkunde) hatte Humboldt in Danzig bedeutende Vorgänger. Einer von ihnen war Philipp Clüver (1580-1622), ein Kaufmannssohn in der Brotbänkengasse, der spätere Universitätsprofessor in Leyden, Schöpfer der historischem Geographie. Seiner Reisen zufolge entstanden solche Werke wie "Germania antiqua" (1616), "Sicilia antiqua" (1619), Italia antiqua (herausgegeben 1624) und das Lehrbuch "Introductio in universam geographiam", verbreitet an europäischen Universitäten bis ins 18. Jahrhundert. Gleichen Ruhmes erfreute sich der Professor des Danziger Akademischen Gymnasiums, Bartholomäus Keckermann (1572-1609), zu dem Studenten aus ganz Europa strömten. Unter seinen Vorlesungen, welche alle Gebiete des damaligen Wissens umfaßten, nahmen Geographie, die er als erster in univer- sale und spezielle Geographie teillte, wie auch Kartographie, Hydrographie, Klimatologie, Seismologie, geographische Entdeckungsgeschichte und Grundlagen der novatorischen Geographie einen wichtigen Rang ein. Die Vorlesungen führte im Gymnasium auch der bedeutende Mathematiker Peter Krüger (1580-1639), berühmt u. a. durch die Formulierung des Kosinussatzes. Sein Schüler war der große Danziger Astronom Johannes Hevelius (1611-1687) Mitschöpfer der ältesten Deklinationskurve der Welt, angefangen 1539 von Joachim Rheticus, der hierher gekommen war um die "Narratio Prima" die erste "Erzählung" von dem Kopernikanischen System herauszugeben. Eine mittelbare Bedeutung für die Geographie hatten die Arbeiten von Daniel Gabriel Fahrenheit (1686-1736), Konstruktor der ersten guten Thermometer. Es ist auch der Pionier der polytechnischen Ausbildung in Danzig, Paul Pater (1656-1734) zu nennen, Verfasser u. a. einer wertvollen Dissertation über das Kaspische Meer, wie auch eine Reihe hervorragender Kartographen, oder der unermüdliche Michael Hanov (1695-1773) und dessen Nachfolger, die seit 1739 meteorologische Daten für Danzig und seine Umgebung sorgfältig sammelten und veröffentlichten. Jedoch ein am nächsten zum Gebiet von Alexander von Humboldt stehendes Profil der wissenschaftlichen Interessen vertraten Johann Reinhold (1729-1798) und Johann Georg (1754-1794) Forster, berühmte Naturforscher, die 1772-1775 mit Cook die Welt umsegelt hatten. Der alte Forster, halb Schotte, halb Pole aus Dirschau gebürtig, war Pastor in Nassenhuben bei Danzig. An seinen hier geborenen Sohn hat er seine Vorliebe für Naturforschung und Kenntnis der Sprachen, deren er 17 beherrschte, überliefert. Im Jahr 1765 nahm er den 11-jährigen Knaben zu einer ethnographischen Forschungsreise nach Rußland mit. Während der Reise mit Cook, erfüllte er die Funktion des wissenschaftlichen Leiters - mit Hilfe seines Sohnes, der alles, was sie sahen, beschrieben und gezeichnet hatte.

Jan Rajnold i Jan Jerzy Forsterowie

Johann Reinhold und Johann Georg Forster

który opiasywał i szkicował wszystko co spotkali po drodze, ucząc się równocześnie nawigacji i wykonując pomiary głębokości wód. Po powrocie Forster-junior wydał własnoręcznie zilustrowaną pasjonującą relację z wyprawy pt. "Voyage around the World". W latach 1784-1787 Jerzy Forster był profesorem w Wilnie, gdzie jako pierwszy w Polsce prowadził wykłady z paleontologii i głosił - na długo przed Darwinem - teorię ewolucji gatunków. Później przeniósł się do Moguncji i tutaj, w roku 1789, los zetknął go z młodszym o 15 lat Humboldtem, odbywającym właśnie jedną ze swych pierwszych podróży. Znajomość pogłębiła się w następnym roku, kiedy to obaj badacze wyruszyli na wspólną wyprawę, w wyniku której powstały napisane przez Forstera "Widoki Dolnego Renu, Brabancji, Flandrii, Holandii, Anglii i Francji", uznane za arcydzieło literatury podróżniczej. Po rozstaniu towarzysze podróży korespondowali ze sobą. Forster napisał Humboldtowi list polecający do Akademii Handlowej w Hamburgu, a Humboldt po śmierci przyjaciela pomógł jego rodzinie w odzyskaniu skonfiskowanego przez władze mienia. Pod koniec życia napisał: *"Przez pół wieku, gdziekolwiek mnie prowadziło moje ruchliwe, niespokojne życie, starałem się wyrazić (...) jak wiele zawdzięczam memu nauczycielowi i przyjacielowi, Jerzemu Forsterowi, w wyrobieniu sobie ogólnego poglądu na przyrodę, oraz umocnieniu i rozwinięciu tego, co już na długo przed szczęśliwym z nim zbliżeniem drzemało w mej świadomości (...). Szczególnie żywo wspominałem osobliwe podobieństwa i kontrasty moich kolei życiowych i Forstera...".* Z tych i innych wypowiedzi wynika, że gdański uczony był dla młodego Humboldta naukowym przewodnikiem i wzorem do naśladowania.

"Ruchliwe i niespokojne życie" zawiodło Humboldta do Gdańska dopiero w 1834 r. - i to przejazdem, w drodze z Królewca do Szczecina. Przypłynął rosyjskim parowcem "Iżora", spędził tu jeden dzień i odpłynął na pokładzie parowca "Friedrich Wilhelm". Okazją do lepszego poznania miasta i okolicy stał się drugi pobyt od 13 do 16 września 1840 r. Zaprosiło go Gdańskie Towarzystwo Przyrodnicze, które z okazji 71 urodzin (14 września) wręczyło mu w Gdańsku dyplom honorowego członka, a później w Sopocie wyprawiło przyjęcie z udziałem 46 zaproszonych gości. Dziękując za uhonorowanie uczony powiedział: *"Pośród wielu radości, jakie mi zgotowała fortuna (...), jedną z najprzyjemniejszych było móc znowu pozdrowić to miasto, które w otoczeniu uroków natury przywołuje świetne wspomnienia dawnej cywilizacji światowego handlu, średniowiecznej sztuki i zarazem wspaniałych prac naukowych. Wiele zarodków duchowych dążeń w ciągu stuleci rozwinęło się tutaj w szlachetne kwiaty. W łonie towarzystwa przyrodników były*

Gleichzeitig studierte der junge Forster Navigation und vermaß die Wassertiefe. Nach der Rückkehr entstand daraus ein höchst interessantes Buch "Voyage Around the World", mit eingenhändigen Illustrationen des Verfassers.

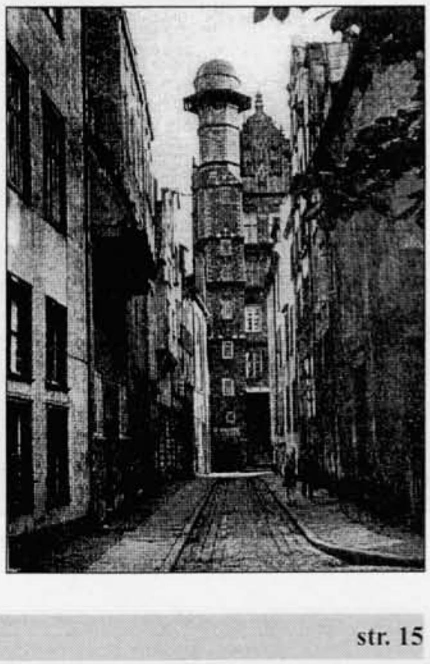
In den Jahren 1784-1787 war Forster Professor in Wilna, wo er als erster in Polen, Vorlesungen zur Paläontologie führte und lange vor Darwin die Evolutionstheorie verkündete. Später übersiedelte er nach Mainz und hier hat ihn das Schicksal 1789 mit dem um 15 Jahre jüngeren Alexander von Humboldt, der gerade in Göttingen studierte, in Kontakt gebracht. Die Bekanntschaft wurde enger, und im nächsten Jahr brachen beide Forscher zu einer gemeinsamen Reise auf, in deren Ergebnis die von Forster verfaßten "Ansichten vom Niederrhein, Brabant, Flandern, Holland, England und Frankreich", anerkannt als Meisterwerk der Reiseliteratur, entstanden sind. Nach dem Abschied korrespondierten beide Reisegefährten miteinander. Forster schrieb für Humboldt einen Empfehlungsbrief an die Handelsakademie in Hamburg, und Humboldt half nach dem Tod seines Freundes dabei, daß dessen Familie das von den Behörden eingezogene Habe zurückerhielt. Gegen Ende seines Lebens hatte er geschrieben: "Ich habe ein halbes Jahrhundert zugebracht, wohin mich auch immer ein unruhiges, vielbewegtes Leben geführt hat, mir selbst und andern zu sagen, was ich meinem Lehrer und Freunde Georg Foster in Verallgemeinerung der Naturansicht Bestärkung und Entwicklung von dem was lange vor jener glückchen Vertraulichkeit in mir aufdämmerte, verdanke. In diesen Nächten (jetzt) ... wurde lebhafter in mir die Erinnerung an die sonderbaren Ähnlichkeiten und Kontraste der Lebensbeziehungen mit Forster...". Aus diesen und anderen Aussagen folgt, das der Danziger Forscher dem jungen Humboldt wissenschaftlicher Führer und Vorbild zur Nachahmung gewesen war.

Das "vielbewegte, unruhige Leben" hat Humboldt erst 1834 nach Danzig geführt auf der Durchreise von Königsberg nach Stettin. Er kam am Bord des russischen Dämpfers "Ischora", weilte hier einen Tag und reiste ab an Bord des Dampfers "Friedrich Wilhelm". Gelegenheit um die Stadt und Umgebung besser kennenzulernen, wurde sein zweiter Aufenthalt vom 13. bis 16. September 1840. Er folgte der Einladung der Danziger Naturforschenden Gesellschaft, die ihm an seinem 71. Geburtstag in Danzig das Ehrenmitgliedsdiplom überreichte und später in Zoppot ein Festessen mit Teilnahme von 46 Gästen gegeben hatte. In der Dankrede für die Ehrung sagte der Gelehrte:

"Unter den mannigfaltigen Freuden, welche mir das Glück bereitet hat (...) ist eine der genussreichsten die Freude gewesen, von neuem eine Stadt zu begrüßen, die in reizender Naturumgebung die herrlichsten Erinnerungen eines frühen zivilisierenden Welthandels, mitttelalterlicher Kunst und glänzender wissenschaftlicher Arbeiten gleichzeitig hervorruft.

Dom przy ul. Mariackiej 26 - siedziba Gdańskiego Towarzystwa Przyrodniczego w latach 1845- 1945

Das Haus Frauengasse 26 Sitz der Naturforschenden Gesellschaft 1845-1945

one starannie i owocnie pielęgnowane. Na tym historycznym wybrzeżu, nad brzegami prawie zamkniętego morza, którego najcenniejszy produkt (bursztyn) najpierw pobudził narody Południa do badania ukształtowania europejskiej Północy, jest dla mnie miłym obowiązkiem, by Wam, drodzy koledzy, wyrazić moje niezłomne zobowiązanie i pełen wdzięczności szacunek."

Również osiemdziesiąte urodziny Humboldta w roku 1848 uczciło Towarzystwo specjalną sesją. Po jego śmierci w roku 1858 urządzono uroczystości żałobne. Szczególnie uroczyście obchodzono stulecie urodzin uczonego w roku 1869. Podczas akademii w Domu Rzemiosła przy ul. Św. Ducha sławiono jego zasługi, otwarto wystawę zbiorów Towarzystwa, które w 10 lat później przeszły do nowego Muzeum w Zielonej Bramie, i rozdano nagrody gdańskim gimnazjalistom. Jednocześnie ufundowano doroczne stypendium imienia Humboldta. Początkowy skromny fundusz szybko urósł i od roku 1882 przyznawano rocznie dwa stypendia po 150 marek.

Warto tu wspomnieć, że pierwszym honorowym członkiem Towarzystwa Przyrodniczego, założonego w 1742 r. i cieszącego się przed rozbiorami opieką polskich królów, został w 1775 r. Jan Rajnold Forster. Także i w tym przypadku kroczył Humboldt drogą gdańskich poprzedników. Dodajmy na koniec, że i wśród berlińskich przyjaciół uczonego można znaleźć Gdańszczan. Jednym z nich był popularny wówczas malarz Edward Hildebrandt (1817-1865), którego spuścizna obejmuje 1350 rysunków i 500 akwarel, m.in. portret Humboldta w wieku 87 lat - jeden z ostatnich w jego życiu.

Andrzej Januszajtis
Politechnika Gdańska

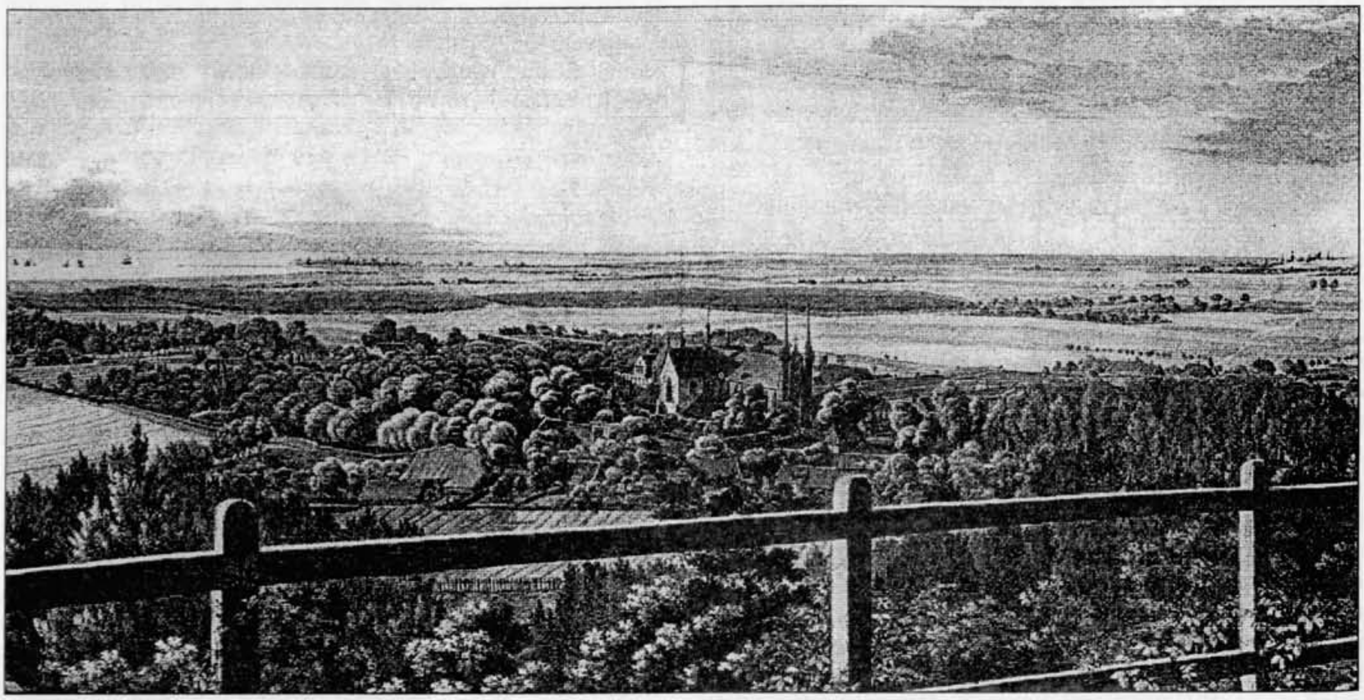
Edward August Hildebrandt
Eduard August Hildebrandt

Viele Keime geistiger Bestrebungen haben sich hier, im Lauf der Jahrhunderte, zu edlen Blumen entwickelt. Im Schoße des Vereins der Naturforscher sind sie sorgsam und wohltätig gepflegt worden. An diesem weltgeschichtlichen Strande, an den Ufern eines fast abgeschlossenen Meers, dessen köstlichstes Erzeugniss die südlichen Völker zuerst angereizt hat, die Gestaltung des europäischen Nordens zu erforschen, ist es mir eine süße Pflicht, Ihnen, teure Kollegen, den Ausdruck meiner unerbrüchlichen Anhänglichkeit und meine dankbare Verehrung darzubringen".

Auch den 80. Geburtstag Humboldts im Jahre 1849 feierte die Gesellschaft durch eine besondere Sitzung. Nach seinem Tode im Jahr 1858 veranstaltete man eine Trauerfeier. Besonders festlich feierte man den 100. Geburtstag des Gelehrten im Jahre 1869. Während der Festsitzung im Gewerbehaus in der Heiligen-Geist-Gasse wurden seine Verdienste gerühmt und eine Ausstellung der Sammlungen der Gesellschaft eröffnet, die 10 Jahre später in das neue Museum im Grünen Tor übergehen sollten. Die besten Gymnasialschüler erhielten Prämien. Gleichzeitig wurde ein alljähriges Humboldtstipendium gegründet. Das bescheidene Grundkapital war so schnell gewachsen, daß seit 1882 jedes Jahres zwei Stipendien je 150 Mark bewilligt werden konnten. Es mag hier daran erinnert werden, daß zum ersten Ehrenmitglied der 1743 gegründeten Naturforschenden Gesellschaft, die sich vor den Teilungen Polens der Unterstützung der polnischen Könige erfreute, im Jahre 1775 Johann Reinhold Foster ernannt wurde. Auch in diesem Fall schritt Humboldt auf dem Weg seiner Danziger Vorgänger.

Laßt uns zum Schluß hinzufügen, daß auch unter den Berliner Freunden des Gelehrten Danziger gefunden werden können. Einer von ihnen war der damals bekannte Maler Eduard August Hildebrandt (1817-1869), dessen Nachlaß 1350 Zeichnungen und 500 Aquarelle umfaßt, darunter ein Bildnis Humboldts im Alter von 87 Jahren, eines der letzten in seinem Leben.

Andrzej Januszajtis
Technische Universität Danzig

Oliwa w czasach Humboldta; Oliva zu Humboldts Zeiten

Uniwersytet (prawdziwie) Gdański

Adres: ul. Bażyńskiego 1a, 80-952 Gdańsk
tel.: (48 58) 552 90 43; fax: (48 58) 552 03 11
e-mail: rekug@univ.gda.pl; http://www.univ.gda.pl

Uniwersytet Gdański, jedna z młodszych uczelni Trójmiasta, jest również największą uczelnią Polski północnej. Rzeszą ponad 25 000 studentów, z czego prawie połowa studiuje w systemie dziennym, opiekuje się prawie 1500 pracowników dydaktycznych i naukowych reprezentujących bardzo szeroki wachlarz specjalności naukowych, od nauk humanistycznych, poprzez ekonomiczne i matematyczno-fizyczne, po nauki przyrodnicze. Jesteśmy wszędzie tam, gdzie są nasi studenci - w Gdańsku, Sopocie, Gdyni, a nawet w Elblągu i na Helu (gdzie mieści się jedna z najlepszych stacji morskich na Bałtyku) oraz w Górkach Wschodnich. Stąd jesteśmy nie tylko największą, ale i najrozleglejszą uczelnią Wybrzeża - krańce jej "rozproszonego campusu" są oddalone od siebie o ponad 150 km. Sprawia to pewne trudności komunikacyjne i nie pozwala wskazać jednego skupiska budynków uniwersyteckich i powiedzieć: "to jest Uniwersytet Gdański", ale daje też poczucie, że nasz uniwersytet jest prawdziwie uniwersytetem nie tylko miasta, ale i ziemi gdańskiej.

Aby zapewnić odpowiedni poziom kształcenia, na uczelni prowadzone są intensywne badania naukowe, tzw. "podstawowe", ale również aplikacyjne i poszerzające wiedzę bezpośrednio użyteczną. W tym celują matematycy, biolodzy i chemicy, prawnicy, ekonomiści, specjaliści od bankowości i zarządzania, psychologowie i socjologowie. O tym, że historycy i poloniści skoncentrowali się przede wszystkim na badaniu dziedzictwa kulturowego Pomorza, a szczególnie ziemi gdańskiej, trudno nawet wspominać, bo to oczywiste. Cała społeczność akademicka Uniwersytetu Gdańskiego realizuje zapisane w "misji Uniwersytetu Gdańskiego" zadanie rozwijanie wiedzy i ścisłych związków Uniwersytetu z morzem i regionem gdańskim. Aktywność i osiągnięcia naukowe pracowników naszej uczelni

University (truly) of Gdańsk

Address: ul. Bażyńskiego 1a, 80-952 Gdańsk, Poland
tel.: (48 58) 552 90 43; fax: (48 58) 552 03 11
e-mail: rekug@univ.gda.pl; http://www.univ.gda.pl

The University of Gdańsk, one of the younger institutions of higher learning of the Tri-City, is, at the same time, the largest school of Northern Poland. The over 25,000 students, of which almost half study in the regular (day) system, are taught by almost 1500 academic teachers and researchers representing a wide variety of scientific disciplines, from broadly-defined humanities, through economical and managerial sciences, mathematical, physical and chemical sciences to equally broadly defined Earth sciences. We are wherever our students are: not only in Gdańsk, Sopot, Gdynia but also in Elbląg, Hel (where one of the best marine stations is located on the Baltic coast) and Górki Wschodnie. Hence, we are the largest not only personnel-wise but also spatially. The end-points of its "dispersed campus" lie over 150 km one from the other. This causes certain transportation and communication problems for our students and staff, and does not allow us to point to one specific place and say "This is the University of Gdańsk", but - paradoxically - makes us feel that our university is truly a university "of" not only the city of Gdańsk, but "of" the whole Gdańsk region.

In order to provide the proper level of education and instruction, our scholars are involved in various advanced research projects. They do research not only in the area of "basic research" but also in applications of scientific knowledge to solving current problems and querries of the broad community in which we live. Here the greatest achievements belong to our mathematicians, biologists and chemists, our legal scholars, specialists in economy, management and banking, psychologists and sociologists. The fact that our historians and Polish philologists concentrate on studying the cultural heritage of Pomerania, and especially of the Gdańsk region, should be obvious. Our whole academic community is involved in fulfilling the mission of the University of Gdańsk which states that

Gmach Rektoratu Uniwersytetu Gdańskiego
The Rector's Office Building

Gmach Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego w Sopocie
The building of the Faculty of Economics of the University of Gdańsk in Sopot

zostały docenione przez komisje Komitetu Badań Naukowych kwalifikujące jednostki badawczo-dydaktyczne (wydziały, instytuty i katedry) do odpowiednich kategorii. Ani jeden wydział czy instytut wchodzący w skład Uniwersytetu Gdańskiego nie został zaliczony do najniższej kategorii C, tylko trzy do kategorii B i aż 10 jednostek (6 wydziałów i 4 instytuty) do najwyższej, prestiżowej kategorii A. Stawia to nas w rzędzie takich uczelni, jak Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski czy Uniwersytet Adama Mickiewicza, oferujących kształcenie na najwyższym poziomie. Widać to choćby z faktu, iż w tegorocznej edycji konkursu na stypendia Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej laureatami zostało aż ośmiu młodych naukowców z naszej uczelni, co w tym względzie stawia nas na drugim miejscu po Uniwersytecie Jagiellońskim.

Tak wysoki poziom badań i kształcenia nie byłby możliwy bez aktywnej i szerokiej współpracy naukowej nie tylko z wiodącymi ośrodkami naukowymi w kraju, ale również za granicą. Trudno byłoby znaleźć na Uniwersytecie Gdańskim instytut czy katedrę, której pracownicy nie współpracują z przynajmniej kilkoma ośrodkami zagranicznymi, od Japonii na wschodzie po Stany Zjednoczone na zachodzie. Nasi naukowcy nie tylko znajdują się regularnie na listach stypendystów najbardziej prestiżowych fundacji naukowych, takich jak Fundacja Fulbrighta, Humboldta, czy DAAD, ale jako "visiting professors" wykładają na uczelniach w Europie, Ameryce i Azji.

Choć Uniwersytet Gdański nawiązuje do sięgających szesnastego wieku tradycji gdańskiego szkolnictwa humanistycznego, jest uczelnią w pełni nowoczesną. Jej oferta dydaktyczna obejmuje wszystkie poziomy i formy kształcenia wyższego. Prowadzi tradycyjne, pięcioletnie studia magisterskie, trzyletnie studia licencjackie, dwu- lub dwuipółletnie studia uzupełniające do poziomu magisterskiego oraz studia doktoranckie. Uniwersytet nie zaniedbuje również tych, którzy ukończywszy studia parę czy paręnaście lat wcześniej chcą uaktualnić swą wiedzę lub zdobyć nowe umiejętności. Tym oferujemy szeroką

the University should develop scholarship and scientific knowledge appropriate to its coastal location on the Baltic Sea.

The initiatives and achievements of our scholars are appreciated by various committees of the State Committees on Research which award categories to research and educational units of Polish institutions of higher learning. Not one unit of the University was awarded the lowest ("C") category, only three the middle category "B" and 10 units (6 faculties and 4 departments) have earned the highest "A" category. This puts us in the same league as the Jagiellonian University, the Warsaw University and Adam Mickiewicz University which provide education of the highest standard. This is confirmed also by the fact that in the most recent edition of competition for fellowships of the Foundation for Polish Science eight young scholars and scientists from our University were their recipients. That puts us right behind the Jagiellonian University which had the highest number of winners of all schools in Poland.

So high a level of research and instruction would not be possible without a wide-ranging scientific co-operation with the leading research institutions in Poland and abroad. It would be very difficult to find at the University of Gdańsk a Department or a Chair which does not co-operate with at least several foreign centres, from Japan in the East to the United States in the West. Our professors are not only regular winners of fellowships awarded by the most prestigious research foundations, such as the Fulbright Foundation, Humboldt Foundation or DAAD, but as "visiting professors" lecture at universities in Europe, USA and Asia.

Although the University reaches in its traditions to the history of Gdańsk humanistic studies (which go back to the XVI century), it is a thoroughly modern institutions. Its educational offer comprises education on all levels and in all forms of higher education. It offers traditional, five-year course of studies leading directly to an M.A. or M.Sc, three-year courses leading to B.A or B.Sc, two-year graduate courses and a system of diverse doctoral programs. The University does not forget about those who, having completed their studies several years ago,

gamę kursów w ramach studiów podyplomowych, prestiżowych studiów MBA (prowadzonych we współpracy z uczelniami amerykańskimi i europejskimi) oraz powstałej niedawno, w odpowiedzi na zapotrzebowanie środowiska, "Wszechnicy Samorządowej".

Organizacja uczelni również uległa zmianie w ciągu tych kilkudziesięciu lat istnienia. Tradycyjna struktura uniwersytetu, oparta na organizacji wydziałowej, okazała się zbyt sztywna, aby sprostać wyzwaniom współczesności. Dlatego dzisiaj, obok wydziałów, na uniwersytecie działają kolegia (np. Kolegium Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych czy Kolegium Ekonomiczne), jednostki międzywydziałowe i pozawydziałowe. Czasami, ze względów prawnych i organizacyjnych, pracownicy Uniwersytetu tworzą odrębne instytucje kształceniowe czy badawcze, które poszerzając użyteczność Uniwersytetu dla regionu, pozostają w ścisłej współpracy i "unii personalnej" z macierzystą uczelnią.

Oczywiście, jest i łyżka dziegciu w tej beczce. Jest to przede wszystkim ciasnota pomieszczeń i krańcowe przepełnienie sal wykładowych; jest to zawsze za słabe wyposażenie laboratoriów naukowych (ale czy potrzeby badawcze znają swój kres?), są to przepełnione czytelnie biblioteczne i akademiki, jest to niemożność świadczenia takiej pomocy materialnej studentom, by wszyscy mogli poświęcić się przede wszystkim studiowaniu, a nie zabieganiu o swój byt, i wiele innych. Jesteśmy jednak częścią krajowego systemu edukacji, który, przede wszystkim z powodu kłopotów finansowych państwa, znalazł się w sytuacji krytycznej i byłoby dziwne, gdybyśmy nie odczuwali wielu bolączek i niedostatków z tego wynikających.

Prof. Andrzej Ceynowa
prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej

now want to update and upgrade their expertise or want to acquire new knowledge or skills. For those people we offer a variety of post-graduate course, including prestigious MBA courses (invariably co-taught by our scholars and scholars from associated universities in Europe and the USA) and courses offered by our youngest child, "Self-government university" which was created in response to popular demand.

The structure of the university has changed greatly over the several decades of its existence. The traditional structure proved to be too limiting to allow us to react promptly and appropriately to the requirements of our constituents. That is why today, in addition to traditional faculties, the University comprises several colleges (e.g. the Foreign Languages Teacher Training College or College of Economics), and various other organisations. Sometimes, to meet certain legal and organisational constrains, university professors create separate institutions for research or education, which, expanding the usefulness of the University for our region, remain in close co-operation and "personal union" with the "Alma Mater".

Of course, there is a drop of bitterness in this barrel of success. This is, first of all, lack of appropriate physical facilities and an extreme congestion in lecture halls; this is insufficient equipment in research laboratories (but has science ever found the limit of its research appetites?), these are reading rooms and dormitories filled to over-capacity, this is our inability to provide such financial assistance to our students that they could single-mindedly devote themselves to their studies without worrying about finding means of supporting themselves, etc. We are,7 however, a part of the national system of education which, due primarily to the lack of funds in government coffers, is in a critical state. Hence, it would be strange if we did not share in the difficulties common to the whole system.

Prof. Andrzej Ceynowa
Vice-Rector for Research and International Co-operation of the University of Gdańsk

Prorektor UG prof. dr hab. Marcin Pliński wręcza prezydentowi Niemiec dr. Richardowi von Weizsäkerowi "Panoramę Gdańska" z okazji otrzymania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego

The vice-rector of UG, Prof. Marcin Pliński is handing the President of Germany dr. Richard von Weizsäker the "Panorama of Gdańsk" on the ocasion of awarding him the title of doctor honoris causa of the University of Gdańsk

Politechnika Gdańska

Adres: ul. Nautowicza 11/12. 80-952 Gdańsk
tel.: (48 58) 347 11 00; fax: (48 58) 341 48 21
e-mail: rektor@pg.gda.pl; http//:www.pg.gda.pl

Politechnika Gdańska jest najstarszą uczelnią regionu gdańskiego. Tradycje Politechniki Gdańskiej sięgają początków obecnego wieku. W roku 1904 powołano w Gdańsku Królewską Wyższą Szkołę Techniczną (Königliche Technische Hochschule zu Danzig), jako uczelnię niemiecką.

W Gdańsku już w XVI wieku powstało Gimnazjum Gdańskie, w XVIII wieku Gdańskie Towarzystwo Przyrodnicze, a szereg ludzi nauki z Gdańska zyskał międzynarodową sławę. Uczelnia została więc utworzona w regionie o dużych tradycjach życia naukowego, zamieszkiwanym przez wiele narodowości, oraz w regionie ściśle współpracującym z Europą.

W początkowym okresie, aż do czasu rozpoczęcia pierwszej wojny światowej, rozwój uczelni był intensywny, natomiast podczas wojny jej aktywność dydaktyczna i naukowa znacznie zmalała.

Po pierwszej wojnie światowej powstało niepodległe państwo polskie oraz Wolne Miasto Gdańsk. Trwały zabiegi, aby przyznać uczelnię Polsce, gdyż do jej zbudowania w znacznej części przyczyniły się pieniądze podatników z ziem, które po wojnie wróciły do Polski.

Międzynarodowa Komisja dzieląca mienie przyznała uczelnię Wolnemu Miastu Gdańsk, przy czym władze Wolnego Miasta Gdańska zagwarantowały równouprawnienie polskim studentom. Oficjalna nazwa uczelni była w tym okresie następująca: Politechnika Wolnego Miasta Gdańsk (Technische Hochschule der Freien Stadt Danzig).

W tym okresie na uczelni studiowało ponad 1500 studentów, a nauczało ponad 250 nauczycieli akademickich. Największy procentowy udział studentów Polaków w okresie przedwojennym wynosił 36 % w roku 1922.

Przejęcie w Wolnym Mieście Gdańsk władzy przez hitlerowców w roku 1933 spowodowało szereg zmian niekorzystnych dla uczelni. Wydalono znaczną grupę profesorów oraz - tuż przed rozpoczęciem drugiej wojny światowej - uniemożliwiono studiowanie studentom Polakom, a także studentom innych narodowości.

W czasie drugiej wojny światowej Gdańsk wcielono do Rzeszy i uczelnia została podporządkowana władzom w Berlinie.

W wyniku działań wojennych i zbliżającego się frontu ostatecznie zajęcia na uczelni zostały przerwane w styczniu 1945 roku. W międzyczasie z uczelni była ewakuowana najwartościowsza aparatura, książki oraz akta. Uczelnię przekształcono w szpital wojenny. Ogólnie zniszczenie powojenne oceniono na 16 %, przy czym Gmach Główny był zniszczony w 60 %.

Już podczas działań wojennych rozpoczęte zostały przez władze rządu polskiego prace mające na celu uruchomienie Politechniki Gdańskiej. W tym celu powołane zostały dwie grupy operacyjne: jedna w Lublinie, druga w Krakowie. W początkach kwietnia 1945, natychmiast po ustaniu działań wojennych w rejonie Gdańska, przystąpiono do odbudowy uczelni.

Dekret z dnia 24 maja 1945 roku Krajowej Rady Narodowej stwierdzał, że "Politechnika Gdańska staje się polską państwową szkołą akademicką".

Technical University of Gdańsk

Address: ul. Nautowicza 11/12. 80-952 Gdańsk, Poland
phone: (48 58) 347 11 00; fax: (48 58) 341 48 21
e-mail: rektor@pg.gda.pl; http//:www.pg.gda.pl

The Technical University of Gdańsk is the oldest university of Gdańsk region. Its tradition goes back to the beginning of the present century. In 1904 the Kings' Royal Technical University (Königliche Technische Hochschule zu Danzig) was founded in Gdańsk as a German polytechnic.

Before, there were already the Grammar School of Gdańsk, which was established in the sixteenth century and the Nature Society of Gdańsk, which originated from the eighteenth century. Furthermore, a considerable number of Gdańsk inhabitants were prized with a world-wide fame. Therefore, the university was created in the region of recognized scientific tradition, where several nations lived and co-operated with the rest of Europe.

From 1904 till the World War I break out, the development of the university had been intensive, but during the war educational and scientific activities decreased considerably.

After the WW I the independent Polish State was re-established and Gdańsk became a free city. Several attempts were made to assign the university to Poland, since it was built mostly thanks to taxes from the regions which became Polish after the War.

However, the International Committee dispensing property assigned the university to Free City Gdańsk, and the academic authorities ensured equality of rights for Polish students. The official name of the polytechnic became the Free City Gdańsk Technical University (Technische Hochschule der Freien Stadt Danzig).

In this period of time more than 1500 students were studying there and over 250 academic teachers were employed. The highest percentage of Polish students at the university was in 1922 and reached 36 %.

Taking the power over the Free City of Gdańsk by the Nazis in 1933 caused several changes unprofitable for the university. Many professors were dismissed, and shortly before the World War II, the non-German students were forbidden to study. During the war Gdańsk was incorporated to Germany and the university was subordinated to authorities in Berlin.

As a result of military operations and the approaching front the lectures were finally stopped in January 1945. The most precious instruments, books and files were sent out of the university. The university was transformed into a military hospital. After the war the destruction of the university properties was estimated at 16 %, the Main Building, however, was destroyed in 60 %.

Just before the end of the War, some works of the Polish Government were undertaken to open the Technical University as Polish academic school. Thus, two operational groups were appointed in Lublin and in Kraków. In April 1945, just after the military operations were terminated in Gdańsk region, the rebuilding of the university began.

The National Council of the Polish Government's decree from 24 May 1945 stated that "The Technical University of Gdańsk becomes a Polish State academic school".

The post-war staff consisted of the pre-war graduates from the Technical University of Gdańsk (about 40 persons) and a number from

Kadrę lat powojennych stanowili przedwojenni absolwenci uczelni (około 40 osób), a także z innych szkół; część kadry pochodziła również z ziem wschodnich przyłączonych do Związku Radzieckiego.

W roku 1945/46 studia na Politechnice Gdańskiej rozpoczęło 1647 studentów. Kadrę nauczającą stanowiło 112 nauczycieli akademickich.

Rozpoczęte zostały zajęcia dydaktyczne na sześciu Wydziałach: Architektury, Budowy Okrętów, Chemicznym, Elektrycznym, Mechanicznym oraz Inżynierii Lądowej i Wodnej.

Po wojnie pracownicy Politechniki Gdańskiej pełnili wiodącą rolę w rozwoju przemysłu i gospodarki regionu gdańskiego, przede wszystkim związanego z gospodarką morską. W tym okresie miały miejsce trudne momenty związane z represjami politycznymi, często zawirowania polityczne skutkowały zmianami organizacyjnymi.

Aktualnie Politechnika Gdańska kształci studentów na 10 wydziałach, które powstały w wyniku kolejnych przekształceń wydziałów lub zostały wyodrębnione z różnych jednostek organizacyjnych.

Obecne nazwy Wydziałów Politechniki Gdańskiej są następujące:

1) Wydział Architektury,
2) Wydział Budownictwa Lądowego,
3) Wydział Chemiczny,
4) Wydział Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki,
5) Wydział Elektrotechniki i Automatyki,
6) Wydział Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej,
7) Wydział Inżynierii Środowiska,
8) Wydział Mechaniczny,
9) Wydział Oceanotechniki i Okrętownictwa,
10) Wydział Zarządzania i Ekonomii.

Politechnika Gdańska w strukturze organizacyjnej, poza strukturą administracyjną, posiada jednostki międzywydziałowe. Do najważniejszych należą: Biblioteka Główna, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz Studium Wychowania Fizycznego i Sportu.

W okresie powojennym nastąpił istotny, wszechstronny rozwój Politechniki Gdańskiej. W wyniku rozbudowy uczelni znacznie wzrosła jej kubatura, prawie trzykrotnie w stosunku do okresu przedwojennego. Wzrosła także zdecydowanie liczba kształconych studentów i obecnie wynosi około 15 000. Liczba nauczycieli akademickich zaangażowanych w kształcenie tak dużej liczby studentów wynosi 1060 osób. Obecna liczba studentów jest praktycznie maksymalna przy aktualnej kubaturze i laboratoriach, jakimi dysponuje uczelnia.

Politechnika kształci studentów na studiach dziennych, doktorskich, magisterskich i inżynierskich, oraz studiach wieczorowych i zaocznych. Studia wieczorowe i zaoczne są przede wszystkim inżynierskie i ich studenci stanowią wśród przyjętych około 25 %. Ponadto Politechnika Gdańska prowadzi różne formy ustawicznego kształcenia w zakresie kursów specjalistycznych, oraz studiów podyplomowych.

Uczelnia kształci na różnych formach studiów także obcokrajowców. Studenci - obcokrajowcy stanowią obecnie niewielką grupę, wynoszącą mniej niż 0,5 % ogółu studiujących.

Oprócz studentów, Politechnika Gdańska kształci także kadrę nauczającą. Spośród pracowników uczelni w ciągu roku średnio około 25 osób uzyskuje stopień naukowy doktora, 10 osób - doktora habilitowanego oraz kilka - tytuł profesora.

Politechnika Gdańska ma status uczelni autonomicznej. Obecnie na uczelni jest zatrudnionych 79 profesorów tytularnych, 123 doktorów habilitowanych, przy czym większość na

other Polish universities including the ones from lands joined to the USSR after the war.

In the academic year 1945/46, 1647 students started the studies at the Technical University of Gdańsk. The academic staff consisted of 112 academic teachers.

The academic lectures were run at six faculties: Architecture, Shipbuilding, Chemical, Electrical Engineering, Mechanical Engineering and Civil Engineering.

In the post-war period, the employers of the Technical University of Gdańsk played a leading role in the industrial and economical development of Gdańsk region, especially in the fields connected with maritime industries. It was also the tough time connected with severe political repression. The political confusions often caused reorganisations.

At present, the Technical University of Gdańsk educates students at ten faculties, which originate from former faculties or were established on the basis of various organisational departments.

At present there are the following Faculties at the Technical University of Gdańsk:

1. Faculty of Applied Physics and Mathematics
2. Faculty of Architecture
3. Faculty of Chemistry
4. Faculty of Civil Engineering
5. Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics
6. Faculty of Electrical and Control Engineering
7. Faculty of Environmental Engineering
8. Faculty of Management and Economics
9. Faculty of Mechanical Engineering
10. Faculty of Ocean Engineering and Ship Technology

In the organisational structure apart from the administrational one, the Technical University of Gdańsk has interdepartmental units as well. The most important are: the Main Library, the Foreign Languages Department and the Department of Physical Training and Sport .

In the post-war period the development of the Technical University of Gdańsk had been observed in many aspects. The university extension resulted in the increase of its cubage almost three times in comparison to the pre-war situation. The number of students increased considerably, just to reach the number of about 15 000 at present. There are 1060 academic teachers engaged in educating that great number of students. Now, the the number of students has reached practically the maximal number which the University is able to educate using its cubage, laboratories and lecture-rooms.

The Technical University of Gdańsk offers the students regular studies leading to B.Sc., M.Sc. and Ph.D. degrees, non-residential and evening studies leading to B.Sc. degree. The number of the latter is about 25 % of all the enrolled students. Furthermore, the Technical University of Gdańsk organises several other forms of courses and post-graduate studies.

The university educates foreigners, as well. Foreign students make presently a relatively small group of about 0.5 % of all the students.

Apart from educating students, there also are courses for the academic staff. Among the employees about 25 scholars per year obtain the title of doctor of philosophy, 10 scholars obtain the title of doctor of science and a few the professor title.

The Technical University of Gdańsk has a status of an autonomic university. At present, 79 professors, 123 doctors of science - most of them on professor posts, 489 doctors of philosophy and 370 other academic teachers are employed at the University.

stanowisku profesora, 489 doktorów oraz 370 innych nauczycieli akademickich.

Kształcenie kadry wiąże się z działalnością naukowo-badawczą oraz wdrożeniową. Politechnika Gdańska prowadzi różnego rodzaju prace naukowo-badawcze w ramach działalności statutowej, badań własnych, projektów badawczych, współpracy międzynarodowej oraz badań zleconych.

Skuteczność uzyskiwania funduszy na te cele przewyższa średnią krajową. Działalność naukowa skutkuje publikacjami naukowymi oraz patentami. Pracownicy Politechniki publikują rocznie średnio ponad 2 500 prac naukowo-badawczych różnego charakteru, przy czym od 500 do 800 prac publikowanych jest za granicą. Politechnika Gdańska patentuje także kilkanaście wynalazków i wzorów użytkowych rocznie. Uczelnia współpracuje z 70 ośrodkami naukowymi na całym świecie.

Uczelnia bierze także udział w kilku programach międzynarodowych dotyczących badań naukowych oraz w programach dotyczących kształcenia, takich jak Tempus, Copernicus, Phare, Tessa oraz innych.

Politechnika Gdańska pełni także funkcję koordynatora w szeregu przedsięwzięć regionalnych na korzyść środowiska akademickiego oraz gospodarczego regionu. Dotyczy to Trójmiejskiej Akademickiej Sieci Komputerowej (TASK), Międzyuczelnianego Laboratorium Rezonansu Jądrowego (NMR), programów bibliotecznych oraz innych zagadnień.

Wiele badań naukowych, wdrożeniowych oraz ekspertyz, zamawianych jest na Politechnice Gdańskiej przez różne jednostki gospodarcze oraz administracyjne regionu. Pracownicy Politechniki Gdańskiej są niezastąpionymi specjalistami znaczącej liczby problemów .

Politechnika Gdańska uhonorowała szereg osób zasłużonych dla uczelni srebrnymi i złotymi medalami PG oraz 30 osób najwyższym wyróżnieniem, jakie może nadać uczelnia akademicka - godnością doktora honoris causa.

Powyższe informacje o Politechnice Gdańskiej opracowano na podstawie szeregu publikacji. Informacje dotyczące aktualnych spraw Politechniki Gdańskiej można znaleźć w Internecie pod hasłem http://www.pg.gda.pl

Prof. Jan Godlewski
prorektor ds. nauki Politechniki Gdańskiej

Education of staff is connected with scientific and industrial activities. The Technical University is involved in numerous scientific works within statutory activities, own researches, investigative projects, international co-operation and commissioned researches.

The effectiveness of gaining funds for all these targets is the above country's average. The scientific activity results in scientific publications and patents. The Technical University of Gdańsk employees publish more than 2500 scientific papers of different kinds per year, 500-800 of which are published abroad. The university patents dozen of inventions and usable patterns annually and co-operates with 70 other scientific centres all around the world.

The university takes part in numerous international programs connected with scientific researches and educational programs such as Tempus, Copernicus, Phare, Tessa and others.

The Technical University of Gdańsk plays also the role of the co-ordinator of many regional activities for the sake of the academic and economy environment of the region. It is connected with Tricity Academic Computer Network (TASK), Inter-academical Laboratory of Nuclear Resonance (NMR), library programs and several other issues.

A considerable number of scientific and industrial researches and expert reports are ordered by different economic and industrial units of the region. The employees of the Technical University of Gdańsk are irreplaceable specialists for a substantial number of problems.

The Technical University of Gdańsk has honoured many people who contributed to the university with silver and gold medals of the Technical University of Gdańsk and 30 people have obtained the highest distinction the university is able to give - honour of doctor honoris causa.

The described information has been prepared based on many publications. More information about the present matters of the Technical University of Gdańsk can be found in Internet at the address http:// www.pg.gda.pl

Prof. Jan Godlewski
Vice-Rector of the Technical University of Gdańsk

Gmach Główny Politechniki Gdańskiej zbudowany w 1904 r.
The Technical University of Gdańsk Main Building originating from the year 1904

AKADEMIA MEDYCZNA W GDAŃSKU

Adres: ul. M. Skłodowskiej-Curie 3a, 80-210 Gdańsk
tel.: (48 58) 341 92 69, 349 10 00, fax: (48 45) 301 61 15
http://www.amg.gd.pl

Akademia Medyczna w Gdańsku została powołana w 1945 r. jako pierwsza w Polsce samodzielna uczelnia medyczna. W swej działalności nawiązuje do kilkuwiekowego nauczania medycyny i nauk przyrodniczych w Gdańsku oraz do tradycji Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

W szesnastym i siedemnastym wieku Gdańsk był przodującym w Polsce ośrodkiem krzewienia wiedzy medycznej. Wielu lekarzy gdańskich prowadziło w tym okresie badania naukowe. Należał do nich wybitny lekarz i farmaceuta Jan Placotomus - autor znakomitego podręcznika farmaceutycznego oraz kierownik założonej w 1527 r. pierwszej w dziejach Gdańska społecznej apteki. W Gymnasium Gedanense, założonym w 1558 r., istniała katedra medycyny i anatomii. Jej najbardziej znanymi kierownikami byli Joachim Oelhafius, który w 1613 r. przeprowadził pierwszą w północnej Europie sekcję zwłok, oraz Jan Adam Kulmus, autor wydanego w 1772 r. wielkiego atlasu anatomicznego "Tabulae anatomicae".

Tradycje wileńskie - patriotyzm, zaangażowanie społeczne, głęboki humanizm przenieśli na grunt gdańskiej uczelni medycznej wybitni polscy uczeni, którzy po drugiej wojnie światowej przybyli do naszego miasta.

Aktualnie Akademię Medyczną w Gdańsku tworzą trzy Wydziały: Lekarski z Oddziałem Stomatologicznym, Farmaceutyczny i Biotechnologii - wspólny z Uniwersytetem Gdańskim, oraz trzy jednostki międzywydziałowe: Biblioteka Główna, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych i Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. W skład uczelni wchodzi 96 jednostek działalności podstawowej.

W Akademii zatrudnionych jest łącznie 4 500 osób, z tego 1 593 w Uczelni oraz 2 907 w trzech szpitalach klinicznych.

Działalność dydaktyczną prowadzi 903 nauczycieli akademickich, w tym 34 profesorów zwyczajnych, 77 profesorów nadzwyczajnych, 291 adiunktów, 375 asystentów, 104 starszych wykładowców, 22 wykładowców, lektorów i instruktorów.

W ciągu swego istnienia Akademia wykształciła ogółem 18 605 absolwentów, z tego 11 032 lekarzy, 3 725 lekarzy stomatologów i 3 845 magistrów farmacji.

W bieżącym roku akademickim w uczelni studiuje ogółem 2 577 studentów, w tym 1 470 na Wydziale Lekarskim, 379 na Oddziale Stomatologicznym, 589 na Wydziale Farmaceutycznym i 139 na Wydziale Biotechnologii.

Wyróżniający się absolwenci mają możliwość dalszego kształcenia się na studium doktoranckim.

W Akademii przeprowadzono do chwili obecnej 296 przewodów habilitacyjnych i 1 572 przewody doktorskie.

Nauczanie w Akademii Medycznej w Gdańsku oparte jest na własnym zapleczu dydaktycznym zlokalizowanym w rejonie ulicy Dębinki (Wydział Lekarski) i al. Gen. Hallera (Wydział Farmaceutyczny), oraz w trzech Państwowych Szpitalach Klinicznych dysponujących łącznie 1 665 łóżkami. Akademia Medyczna prowadzi działalność kliniczną także w innych szpitalach, na tzw. bazie obcej (567 łóżek).

W klinikach, obok zajęć służących praktycznemu przygotowaniu studentów do wykonywania zawodu lekarza i szkolenia

MEDICAL UNIVERSITY OF GDAŃSK

Address: ul. M. Skłodowskiej-Curie 3a, 80-210 Gdańsk, Poland
phone: (48 58) 341 92 69, 349 10 00, fax: (48 45) 301 61 15
http://www.amg.gd.pl

Medical University of Gdańsk was established in 1945 as the first autonomous medical school in Poland. Its activity is the continuation of several centuries of both medical training and natural sciences teaching as well as of the tradition of Medical Department at Stefan Batory University in Vilnus.

In 16th and 17th centuries Gdańsk was the leading centre of spreading medical knowledge. Many Gdańsk doctors undertook scientific research at the time. One of them was an efficient doctor and pharmacist Jan Placotomus- the author of the famous pharmaceutical handbook and the manager of the first non-private pharmacy shop in Gdańsk which opened in1527. In Gymnasium Gedanense, established in 1558, there was the Chair of Medicine and Anatomy. Its most well-known heads were Joachim Oelhafius, who in I 613 performed the first autopsy in Northern Europe, and Jan Adam Kulmus, the author of the great anatomical atlas "Tabulae anatomicae".

At the present the Medical University of Gdańsk has three main faculties Medical with Stomatological Subfaculty, Pharmaceutical, established in 1946 and the Intercollegial Faculty of Biotechnology at Gdańsk University and the Medical University of Gdańsk and three intercollegial departments: the Main Library, the Department of Foreign Language Teaching and Physical Education Department. Altogether there are 96 basic units at the Medical University of Gdańsk.

The Medical University of Gdańsk employs 4 500 people: 1 593 at the Medical University itself and 2 907 in three teaching hospitals. Didactic is carried out by 903 academic teachers, among them 111 professors, 291 assistant professors, 375 assistants, 104 senior lecturers, 22 lecturers, language teachers and instructors.

So far the number of graduates has totalled to 18 605 - among whom 11 032 are physicians, 3 845 pharmacists and 3 728 stomatologists. The total number of students this year amounts to 2 577, out of which 1 470 study at the Medical Faculty, 379 at the Stomatological Subfaculty, 589 at the Pharmaceutical Faculty and 139 at the Intercollegial Faculty of Biotechnology.

Up till now 1 572 post-graduate doctoral studies and 296 post-PhD studies have been completed.

Apart from practically-oriented classes and post-graduates studies, the clinic also specialise in diagnostics and treatment for the inhabitants of Gdańsk and the region as well as the people from the central northern part of Poland. The clinics of the Medical University of Gdańsk perform, among others, operations on the open heart, invasive treatment of arrhythmia's, restoration of coronary vessels by dilation of coronary stenosis and introduction of stents into the coronary system, transplantation of kidneys and bone morrow and automatic peritoneal dialysis.

The Pharmaceutical faculty has developed a new anti-diabetic drug Glipolamid and introduced many forms sustained-action drugs, ointments for treating burns and scars as well as infusive fluids.

podyplomowego, świadczone są wysokospecjalistyczne usługi diagnostyczne i lecznicze nie tylko dla ludności Gdańska i województwa gdańskiego, ale także dla północno-środkowego regionu Polski. W klinikach Akademii Medycznej wykonuje się m.in. operacje na otwartym sercu, inwazyjne leczenie zaburzeń rytmu serca, udrożnienie naczyń wieńcowych poprzez rozszerzanie zwężeń i wprowadzenie stentów do układu wieńcowego, zabiegi transplantacji nerek i szpiku kostnego, automatyczną dializę otrzewnową.

W jednostkach Wydziału Farmaceutycznego m.in. opracowano nowy lek przeciwcukrzycowy o nazwie Glipolamid oraz wprowadzono do lecznictwa wiele postaci leków o przedłużonym działaniu, maści do leczenia oparzeń i blizn oraz płynów infuzyjnych.

W uczelni prowadzone są badania naukowe w zakresie dyscyplin klinicznych, nauk biomedycznych i farmaceutycznych. Zainteresowania badawcze skupiają się na następujących zagadnieniach:

- nefrologia doświadczalna i kliniczna, zagadnienia teoretyczne i praktyczne związane z transplantacją nerek,
- cytogenetyka nowotworów, immunoonkologia,
- onkohematologia, zagadnienia teoretyczne i praktyczne związane z transplantacją szpiku kostnego,
- patofizjologia wątroby,
- chirurgiczne i endoskopowe leczenie schorzeń przewodu pokarmowego,
- diabetologia doświadczalna i kliniczna,
- diagnostyka chorób układu krążenia, chirurgiczne leczenie chorób serca i naczyń,
- neuroanatomia, neurochemia i fizjopatologia ośrodkowego układu nerwowego, neurochirurgia,
- metabolizm i jego regulacje,
- doskonalenie postaci leku, w celu optymalizacji terapii,
- wpływ środowiska na stan zdrowotny,
- strukturalne uwarunkowanie działania leków.

Badania naukowe finansowane są przez Komitet Badań Naukowych. Aktualnie w Akademii realizowane są 72 tematy w ramach działalności statutowej, 320 prac własnych oraz 30 grantów autorskich. W 1997 r. działalność naukowa Akademii finansowana była łącznie na kwotę 5 508 050 zł.

Efektem działalności naukowo-badawczej Akademii w latach 1945-1995 było ogłoszenie drukiem 28 583 prac naukowych, w tym 2 355 książek, a 4 642 prace ukazały się w piśmiennictwie międzynarodowym. W roku akademickim 1995/1996 pracownicy Akademii opublikowali 1 428 prac, z tego w wydawnictwach zagranicznych 494 prace.

Za liczne, znaczące osiągnięcia w działalności naukowo-badawczej wielu pracowników naszej uczelni uzyskało wyróżnienia i nagrody. Dwóch naszych profesorów: Stefan Angielski i Olgierd Narkiewicz zostało wybranych na członków-korespondentów PAN. Wiele osób zostało uhonorowanych nagrodami: Prezesa Rady Ministrów, Wydziału Nauk Medycznych PAN, im. Heweliusza, Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, a także otrzymało różne wyróżnienia zagraniczne. Wielu naszych profesorów uzyskało godność honorową *doktora honoris causa* macierzystej uczelni; są to: Ignacy Abramowicz, Ignacy Adamczewski, Stanisław Byczkowski, Marian Górski, Jarosław Iwaszkiewicz, Zofa Majewska, Włodzimierz Mozołowski, Michał Reicher i Mariusz Żydowo.

Akademia Medyczna prowadzi szeroką współpracę z wieloma ośrodkami zagranicznymi na podstawie umów dwustronnych między Akademią a jednostkami zagranicznymi oraz umów międzynarodowych o współpracy naukowej, technicznej i kulturalnej, jak również w ramach programów międzynarodowych COST, PECO, COPERNICUS, TEMPUS, PHARE, NATO, World AIDS Foundation, II Fundusz M. Skłodowskiej-

Siedziba władz uczelni
the University authorities' building

The University carries out scientific research within the field of clinical disciplines, biomedical and pharmaceutical sciences. The scope of scientific research includes:

- experimental and clinical nephrology, theoretical and practical aspects of kidney transplantation
- cytogenetics of neoplasms, immunooncology,
- oncohaematolgy, theoretical and practical aspects of bone marrow transplantation's
- liver pathophysiology
- surgical and endoscopic treatment of alimentary tract diseases
- experimental and clinical diabetology
- diagnostics of circulatory diseases, surgical treatment of heart and vessels disorders
- neuroanatomy, neurochemistry, physiopathology of central nervous system, neurosurgery,
- metabolism and the regulation of metabolism
- upgrading drug forms for therapy optimalization
- environmental influence on health
- structural determination of drug action.

Scientific research is sponsored by the Scientific Research Committee. Presently, there are 72 scientific subjects worked up at the University, 320 individual projects and 30 individual grants. In 1997 the sum of money spent of scientific projects amounted to 5 508 050 PLN.

The subject of the scientific research in the years 1945-1995 was: publishing of 28 583 scientific projects, among which there were 2 355 books, and 4 642 projects were published in international journals. In the academic year of 1995/1996 as many as 1 428 papers were published, out of which - 494 in international journals.

Many of the university teachers were awarded for their significant scientific achievements. Two of our professors Stefan Angielski and Olgierd Narkiewicz were elected as members of Polish Academy of Sciences. Many people were granted awards of the Medical Section of PAS, Hevelius Award, Minister of Health and Social Care, Gdańsk Scientific Society and various foreign awards. Several professors of Medical University of Gdańsk have been conferred upon the title of Honoris Causa Doctorate of the Medical University of Gdańsk: Ignacy Adamczewski, Ignacy Abramowicz, Stanisław Byczkowski, Marian Górski, Jarosław Iwaszkiewicz, Zofia Majewska, Włodzimierz Mozołowski, Michał Reicher and Mariusz Żydowo.

Curie. Ostatnio podjęto również działania związane z udziałem Akademii Medycznej w programie SOCRATES i ERASMUS.

Łącznie współpracę prowadzono z 74 ośrodkami zagranicznymi, w tym z: Niemcami (13 ośrodków), Wielką Brytanią (13), USA (11), Francją (6), Włochami (5), Holandią (4), Belgią (4), Kanadą (3), Hiszpanią (2), Japonią (2), Szwecją (2) oraz Argentyną, Danią, Finlandią, Białorusią, Czechami, Bułgarią, Szwajcarią i Republiką Południowej Afryki (po 1). Wynikiem współpracy w roku akademickim 1995/96 są 94 wspólne publikacje i doniesienia konferencyjne.

Zbiory Biblioteki Głównej AMG obejmują łącznie 546 125 jednostek. Na bieżąco nabywane są 634 tytuły czasopism, w tym 329 zagranicznych. Komputerowa informacja bibliograficzna o światowym piśmiennictwie medycznym (MEDLINE, Current Contents, Drugs and Pharmacology) jest dostępna w ogólnouczelnianym systemie informacyjnym. Trwają prace nad automatyzacją procesów bibliotecznych w systemie SOWA.

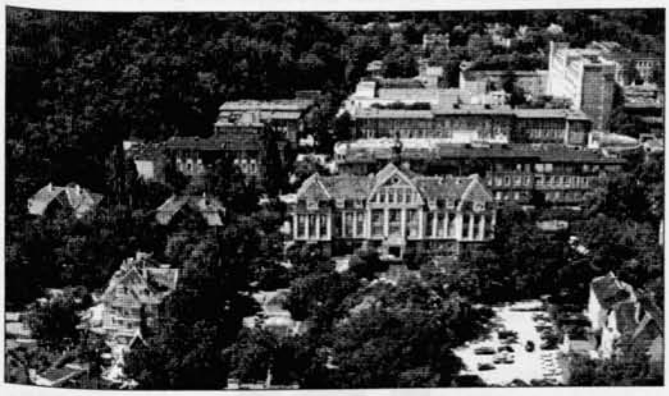
Działalność wydawnicza uczelni opiera się na własnej pracowni poligraficznej i introligatorskiej. Publikowane są skrypty, prace habilitacyjne, materiały informacyjne. Od 1971 roku uczelnia wydaje również własne czasopismo naukowe "Annales Academiae Medicae Gedanesis", które od 1989 r. notowane jest w Excerpta Medica. Od 1991 r. ukazuje się miesięcznik "Gazeta AMG", spełniający nie tylko funkcję informacyjną, ale poruszający wiele tematów interesujących pracowników uczelni.

Działalność naukowa studentów prowadzona jest w ramach Studenckiego Towarzystwa Naukowego, które posiada 24 koła. Studenci naszej uczelni organizują corocznie Międzynarodową Studencką Konferencję Naukową oraz biorą udział w konferencjach organizowanych w kraju i za granicą. W ramach Światowej Organizacji Studentów Medycyny wyjeżdżają na praktyki zawodowe do różnych krajów Europy, zaś studenci zagraniczni w ramach wymiany międzynarodowej odbywają praktyki w klinikach naszej uczelni.

W latach 1960-1963 wybudowano przy ul. Dębowej nowoczesne osiedle studenckie składające się z trzech domów mieszkalnych na 890 miejsc oraz domu społeczno-kulturalnego wraz ze stołówką i zapleczem gospodarczym. Na osiedlu tym ma swą siedzibę Klub Medyka, w którym odbywają się liczne imprezy kulturalne. Prócz tego uczelnia dysponuje domem dla studiujących małżeństw, w którym mieszka 40 rodzin, oraz nowoczesnym hotelem asystenckim na 47 miejsc.

Szczególną rolę w życiu uczelni odgrywa Chór Akademii Medycznej w Gdańsku im. Tadeusza Tylewskiego. Zespół działa od 1946 r., a jego członkami są liczni studenci i absolwenci naszej uczelni. Chór jest jednym z najlepszych i najbardziej znanych zespołów amatorskich nie tylko w kraju, ale i za granicą.

Prof. Jerzy Krechniak
Akademia Medyczna w Gdańsku

Państwowy Szpital Kliniczny nr 1
Clinical hospital

The Medical University of Gdańsk co-operates with numerous foreign centres on the basis of:

- Mutual agreements between the University and foreign centres, international agreements on scientific, technical and cultural co-operations as well as international programmes: COST, PECO, COPERNICUS, TEMPUS, PHARE, NATO, World AIDS Foundation, II Fund of M. Skłodowskiej-Curie. Lately, initial steps have also been undertaken to participate in SOCRATES and ERASMUS projects. The co-operation with foreign centres results in common scientific research, clinical experiments, publishing of papers and congress reports prepared together. It also takes the form of the exchange and training of both teaching staff and students. There also exists the exchange of experience, experimental results, consultations and paper reviewing.

We collaborate with 74 foreign scientific centres which include Germany (l3), Great Britain (13), USA (11), France (6), Italy (5), Holland (4), Belgium (4), Canada (3), Spain (2), Sweden (2), Argentina, Denmark, Finland, Belorussia, the Czech Republic, Bulgaria, Switzerland and South Africa (one in each country). The effect of co-operation in 1995/1996 is 94 papers and reports prepared together.

The Main Library of the Medical University of Gdańsk contains 546 126 items. We subscribe to 634 professional magazines and journals - 329 which are foreign ones. Computerised medical world-wide bibliography (MEDLINE, Current Contents, Drugs and Pharmacology) is available by handy information system. Work is being carried out on automation of library process in SOWA system.

Publishing activity of the Medical University of Gdańsk is based on our own printing and binding establishments in which textbooks, PhD theses and information are published. Since 1971 our own scientific publishing house "Annales Academiae Medicae Gedanensis" has been functioning and since 1989 it has been quoted in Excerpta Medica. In 1991 we started publishing "Medical University of Gdańsk Gazette" whose function is not only supplying information but also presenting many problems of common interest to academic staff.

Scientific activity of the students, on the other hand, is carried out within Student Scientific Society which covers 24 different fields. The students of the Medical University of Gdańsk annually organise International Students Scientific Conferences as well as participate in such conferences abroad. Due to International Organisation of Medical Students they have a chance to take part in training abroad while foreign students come to us to gain new experience at our clinics.

In 1960-1963 a new campus of the Medical University of Gdańsk was built. It included three blocks of flats for 890 students and a Club Centre, a cafeteria and a large kitchen and laundry facilities. Here also is situated the "Medyk Club", the place of many cultural events. We have also got a building for married students for 40 families as well as a modern hostel for 47 academic teachers.

The Choir of the Medical University of Gdańsk named after Tadeusz Tylewski has a very special function in the academic life. It was called to existence in 1946 and its members are both the students and the graduates of our School. It is one of the best and most famous non-professional choir not only in Poland. The Choir is present at every celebration of the Medical University of Gdańsk.

Prof. Jerzy Krechniak
Medical University of Gdańsk

Akademia Wychowania Fizycznego im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku

Adres: ul. Wiejska 1, 80-336 Gdańsk
tel.: (48 58) 552 17 69, fax: (48 58) 552 07 51
e-mail: rektor@ape.awf.gda.pl, www: http://www.awf.gda.pl

Została utworzona w roku 1969 jako państwowa wyższa uczelnia akademicka kształcąca nauczycieli wychowania fizycznego. Obecnie jest uczelnią jednowydziałową mającą uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk o kulturze fizycznej. Kształci studentów w systemie studiów stacjonarnych i zaocznych na dwóch kierunkach - wychowania fizycznego i zdrowia publicznego. W ramach tych kierunków kształcenie realizowane jest w specjalnościach: nauczycielskiej, trenerskiej, rekreacji ruchowej, sportowej odnowy biologicznej i fizjoterapii, menedżerskiej w kulturze fizycznej oraz turystyki i żywienia człowieka, przy czym studenci mają również możność podjęcia zawodowych studiów licencjackich.

Kształcąc około 3 tysięcy studentów uczelnia zapewnia stały dopływ wysoko kwalifikowanych kadr zawodowych dla potrzeb gospodarki, oświaty, kultury, sportu i systemu ochrony zdrowia. Absolwenci zatrudniani są przede wszystkim w regionach Polski Północnej, w których uczelnia jest jedyną tego typu.

Szeroka jest współpraca uczelni z jednostkami administracji państwowej i organizacjami sportowymi w regionie. Dotyczy ona rozwiązywania rozmaitych problemów kultury fizycznej, dlatego realizowana jest przy współdziałaniu z odpowiednimi wydziałami Urzędu Wojewódzkiego i Urzędu Miejskiego w Gdańsku, jak również z określonymi klubami sportowymi. Podobna współpraca ma miejsce z zainteresowanymi instytucjami i organizacjami w sąsiednich województwach.

W uczelni zatrudnionych jest 175 nauczycieli akademickich, w tej liczbie 21 profesorów, z których dziewięciu to profesorowie nauk o kulturze fizycznej.

Działalność naukowo-badawcza jest skupiona wokół problemów teorii wychowania fizycznego, teorii sportu, wysiłku fizycznego, sprawności motorycznej i zdrowotności, z uwzględnieniem ich fizjologicznych, biochemicznych i biomechanicznych uwarunkowań, aspektów edukacyjnych w kulturze fizycznej oraz problemów historii i organizacji kultury fizycznej, tudzież niektórych zagadnień organizacji ruchu turystycznego i ekonomiki turystyki.

Wymienione badania naukowe, finansowane przez KBN, są częściowo realizowane w ramach współpracy międzynarodowej. Wymienić tu należy następujące instytucje i organizacje zagraniczne:

1) Uniwersytet w Nagoi (Japonia) - Molekularne mechanizmy i ochrona przed chorobami wywołanymi wolnymi rodnikami.
2) Uniwersytet w Anconie (Włochy) - Antyoksydacyjna ochrona w niedokrwionych mięśniach szkieletowych.
3) Uniwersytet w Kijowie (Ukraina) - Doskonalenia procesu treningu sportowego.
4) Uniwersytet Kristiana Alberta w Kiel (Niemcy) - Tendencje poprawy wyników lekkoatletycznych w Polsce i w Niemczech.
5) Centralna Szkoła Żeglarstwa w Quiberon (Francja) - Doskonalenie metod kształcenia kadr żeglarskich.
6) Europejska Federacja Piłki Ręcznej w Wiedniu (Austria) - Teoretyczne wspomaganie procesu treningowego w piłce ręcznej.

Wśród polskich uczelni wychowania fizycznego, uczelnia gdańska wyróżnia się znakomitą bazą, na którą składają się liczne nowoczesne obiekty sportowe, sale wykładowe i laboratoria.

Prof. Janusz Czerwiński
Rektor Akademii Wychowania Fizycznego

Jędrzej Śniadecki University of Physical Education in Gdańsk

Address: ul. Wiejska 1, 80-336 Gdańsk, Poland
phone: (48 58) 552 17 69, fax: (48 58) 552 07 51
e-mail: rektor@ape.awf.gda.pl, www: http://www.awf.gda.pl

The school was established in 1969 as a state academic school for training physical education teachers. Nowadays it is a single faculty school, which confers the doctor's degrees in sport science. There are two systems of teaching - intramural and extramural; each of them has two courses: physical education and public health. Within these two courses, instruction is implemented in some specialisation as: teaching, coaching, recreation, biological recuperation and physiotherapy, management in sport, tourism and human nourishment.

There are about 3 thousand students who, after graduation, can undertake their jobs in many fields as education, culture, public health and so on. Graduates are mainly employed in the northern parts of Poland, where the University is the only school of this type.

The University widely co-operates with public administration units and sports organisations as well. It refers to various problems of sport, thus the co-operation is expanded to relevant sections of Gdańsk Municipal Council and sports clubs. There are 175 university teachers, 21 of that number are professors, and 9 of them are sport science professors.

Science activity refers to the physical education issues, sports theory, physical effort, motorial efficiency regarding physiological, biochemistry and biomechanics aspects in sport as well as history, tourism and sports organisation matters.

Some of the mentioned above matters are fulfilled within international co-operation, and they are financially supported by the KBN (Science Research Committee) - there are some foreign organisations:

1) Nagoya University (Japan) - Molecular mechanisms and the protection of free radical mediated diseases,
2) Ancona University (Italy) - Antioxidant defence of ischaemic skeletal muscle,
3) Kiev University (Ukraine) - Improving training process,
4) Kristian Albert University in Kiel (Germany) - Tendencies in improving Track-and-Field results in Poland and Germany,
5) Central Sailing School in Quiberon (France) - Improving teaching methods of sailing staff,
6) European Handball Federation in Vienna (Austria) - Theoretical assistance training process in handball.

Among the Polish physical education schools, the Gdańsk University School of Physical Education has the best facilities, indoor and outdoor as well.

Prof. Janusz Czerwiński
Rector of the Jędrzej Śniadecki University of Physical Education

WYŻSZA SZKOŁA MORSKA W GDYNI

Adres: ul. Morska 83, 81-225 Gdynia
tel.: (48 58) 620 75 12; fax: (48 58) 620 67 59
e-mail: rektor@vega.wsm.gdynia.pl; http://www.wsm.gdynia.pl

Historia WSM w Gdyni - najstarszej, największej polskiej uczelni morskiej - rozpoczęła się 17 czerwca 1920 roku, gdy powołano w Tczewie Państwową Szkołę Morską. Powstanie Szkoły świadczyło o dalekowzrocznej polityce morskiej ówczesnego rządu, dążącego do pełnego wykorzystania powrotu Polski nad Bałtyk. Niezwykle zasłużony dla sprawy kształcenia kadr dla Rzeczypospolitej morskiej był kontradmirał Kazimierz Porębski - ówczesny kierownik Departamentu Spraw Morskich.

Uroczysta inauguracja zajęć w Państwowej Szkole Morskiej odbyła się 8 grudnia 1920 roku. Na dwu Wydziałach: Nawigacyjnym i Mechanicznym podjęło wówczas naukę 58 słuchaczy. W 1930 roku Państwowa Szkoła Morska przeniosła się na stałe do Gdyni.

Druga wojna światowa spowodowała przerwę w funkcjonowaniu gdyńskiej szkoły, ale jej słuchacze i absolwenci, bohatersko walcząc na morzach, chlubnie zapisali się na kartach historii.

W 1968 roku Państwowa Szkoła Morska połączyła się z Państwową Szkołą Rybołówstwa Morskiego i w rok później uzyskała status uczelni wyższej.

W swojej bogatej historii Wyższa Szkoły Morska w Gdyni wykształciła znakomicie wykwalifikowaną kadrę oficerską dla marynarki handlowej, specjalistów w zakresie eksploatacji statków, portów, zarządzania systemami transportowymi.

Szkolne żaglowce docierały do najdalszych portów, zwyciężały w regatach rozsławiając imię Polski na świecie. W 1923 roku statek szkoleniowy "Lwów" przekroczył równik podczas podróży transatlantyckiej do Brazylii. Jego następca, legendarny "Dar Pomorza", w rejsie 1934/35 opłynął świat, a w 1936/37 roku pokonał pod żaglami przylądek Horn. Sukcesy na morzach i oceanach świata odnosi obecnie "Dar Młodzieży" - jeden z najpiękniejszych żaglowców świata, zbudowany w 1982 roku w Stoczni Gdańskiej.

Wyższa Szkoła Morska w Gdyni jest dziś uczelnią nowoczesną, skierowaną na potrzeby przyszłych dziesięcioleci.

W roku akademickim 1997/98 uczelnia zatrudnia 310 nauczycieli akademickich, w tym 16 profesorów zwyczajnych, 40 profesorów nadzwyczajnych i 80 adiunktów. Spośród wykładowców aż 75 posiada dyplomy oficerskie. Są wśród nich kapitanowie żeglugi wielkiej i starsi mechanicy.

Wyższa Szkoła Morska kształci rokrocznie 12 tys. osób, z czego na studiach dziennych i zaocznych ponad 4 tys., na specjalistycznych kursach prowadzonych przez Studium Doskonalenia Kadr ponad 3 500 oficerów i marynarzy oraz w Ośrodku Szkolenia Ratownictwa Morskiego ponad 5 000 osób. Ponadto w Ośrodku Manewrowania Statkiem w Iławie szkoli się kapitanów żeglugi wielkiej na modelach różnych typów statków.

Bazę dydaktyczną tworzy kilkadziesiąt specjalistycznych laboratoriów, m.in.: satelitarnych systemów nawigacyjnych GPS i systemów radiokomunikacyjnych GMDSS, planetarium, symulator siłowni okrętowych ER - SIM, symulator radarowy ARPA oraz poligon pożarowy. Potrzeby dydaktyczne i naukowe są uzupełniane przez uczelnianą sieć komputerową oraz bibliotekę, a także pracownię analizy instrumentalnej.

GDYNIA MARITIME ACADEMY

Address: ul. Morska 83, 81-225 Gdynia, Poland
phone: (48 58) 620 75 12; fax: (48 58) 620 67 59
e-mail: rektor@vega.wsm.gdynia.pl; http://www.wsm.gdynia.pl

The history of GMA - the oldest and biggest Polish maritime higher education institution - started on 17th June, 1920, when a State Maritime School was founded in Tczew. The foundation of the School manifested a far-seeing policy of that time government which wanted to take advantage of the fact that Poland had just regained the access to the Baltic Sea. The great personal engagement of Rear-Admiral Kazimierz Porębski, who was at that time the Head of the Department of Military Affairs in the Ministry of Military Affairs, contributed to the education of seafaring staff for Poland. The Solemn Inauguration of the State Maritime School in Tczew was held on 8th December, 1920. There were only two faculties at that time: the Navigation Faculty and the Marine Engineering Faculty with 58 students.

In 1930 the State Maritime School moved to Gdynia. The Second World War caused a break in its functioning, but the students and graduates, who were bravely fighting on the seas, made names for themselves in the history.

In 1968 the State Maritime School merged with the State Marine Fishing School and a year later it obtained the status of a higher education institution. In its rich history, Gdynia Maritime Academy has educated excellently qualified officer staff for the merchant fleet, specialists on ship and harbour handling and on management of transport systems.

The school sailing vessels have reached the farthest ports, have won numerous races making the name of Poland famous all over the world. In 1923 the training vessel "Lwow" crossed the Equator during her transatlantic voyage to Brazil. Her successor, the legendary "Dar Pomorza", sailed around the world in 1934/35, and in 1936/37 she sailed round the Cape Horn. At present - one of the most beautiful sailing ship in the world built in Gdańsk Shipyard - "Dar Młodzieży" has been very successful on the seas and oceans world-wide.

Gdynia Maritime Academy is now a very modern higher education institution which aims at meeting the needs of future decades.

At present, in the year 1997/98, the Academy employs 310 academic teachers, including 16 full professors, 40 professors of GMA and 80 doctors. 75 lecturers have officer diplomas - among them are foreign trade mates and chief engineers.

Gdynia Maritime Academy educates 12,000 students every year, including over 4,000 students on daily and extramural studies, 3,500 officers and ratings on specialised courses held by the Officer Training Centre and over 5,000 people in the Sea Rescue Training Centre. Besides, foreign trade mates are trained on the models of different types of vessels in the Ship Manoeuvring Centre in Iława.

The educational basis comprises several dozens of specialised laboratories, such as: the satellite navigational system GPS and radio-communication systems GMDS, the planetarium, the simulator of marine power plants ER-SIM, the radar simulator ARPA, and the firing ground. The educational and scientific needs are also met by the Academy computer network and the library, as well as the instrumental analysis laboratory.

Wyższa Szkoła Morska w Gdyni przygotowuje kadrę dla gospodarki morskiej na 4 Wydziałach: Nawigacyjnym, Mechanicznym, Elektrycznym, Administracyjnym.

W uczelni studenci kształcą się na 7 kierunkach studiów:
- nawigacja,
- transport,
- mechanika i budowa maszyn,
- elektronika i telekomunikacja,
- elektrotechnika,
- towaroznawstwo,
- zarządzanie i marketing,

oraz 11 specjalnościach:
- transport morski,
- eksploatacja promów i floty,
- eksploatacja siłowni okrętowych,
- inżynieria i zarządzanie remontami w okrętownictwie,
- inżynieria eksploatacji instalacji przemysłowych,
- elektroautomatyka okrętowa,
- radioelektronika morska,
- towaroznawstwo i ładunkoznawstwo,
- organizacja obrotu portowo-morskiego,
- zarządzanie przedsiębiorstwem,
- organizacja usług hotelarsko-turystycznych.

Wyższa Szkoła Morska w Gdyni jest armatorem trzech statków szkolnych: "Zenit", "Horyzont" i "Dar Młodzieży", pełniących istotną rolę w praktycznym przygotowaniu studentów do pracy na morzu.

Dumą Wyższej Szkoły Morskiej jest flagowy żaglowiec "Dar Młodzieży" - trójmasztowa fregata, której całkowita długość wynosi 108 m, a powierzchnia żagli 3 000 m^2.

Na "Darze Młodzieży" kształceni są przede wszystkim studenci-nawigatorzy. Statek odbył wiele egzotycznych rejsów, zawijał do wielu portów i wszędzie budził zachwyt swoją sylwetką i doskonałym wyszkoleniem załogi.

"Dar Młodzieży" brał udział i zwyciężał w prestiżowych regatach: STA u wybrzeży Kanady (1984 r.) i z okazji 200-lecia odkrycia Australii (1987/88), kiedy to podczas rejsu dookoła świata opłynął legendarny Przylądek Horn. Uczestniczył również m.in. w regatach Columbus z okazji 500-lecia odkrycia Ameryki (1882 r.) i Sail Osaka (1997 r.). W sierpniu 1997 roku po ośmiomiesięcznym rejsie do Japonii zawinął do Gdańska, by uczestniczyć w zlocie najpiękniejszych żaglowców z okazji Millenium Gdańska.

Wkrótce dla potrzeb dydaktycznych i naukowych Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni zostanie zbudowany statek motorowy, którego konstrukcja i wyposażenie będą odpowiadały najnowszym wymaganiom międzynarodowych konwencji morskich. Jednostka ta będzie mogła odbywać rejsy także w strefie polarnej.

Wyższa Szkoła Morska w Gdyni spełnia najwyższe kryteria w zakresie kształcenia wyspecjalizowanej kadry morskiej, zgodnie z międzynarodową konwencją STCW (Standards of Training Certification and Watchkeeping for Seafarers), stawiającą marynarzom na całym świecie jednolite wymogi odnośnie do poziomu wiedzy, doświadczenia, sprawności w zakresie wykonywanych funkcji na statku.

Kształcenie w Wyższej Szkole Morskiej w Gdyni ma charakter interdyscyplinarny, z uwzględnieniem systemów logistycznych łączących morze z zapleczem lądowym.

Od lat Wyższa Szkoła Morska w Gdyni ściśle współpracuje z zagranicznymi uczelniami: Hochschule Bremerhaven, Shanghai Maritime University, Haiphong Maritime University, Malmoe World Maritime University.

Prof. Piotr Przybyłowski
Wyższa Szkoła Morska w Gdyni

Gdynia Maritime Academy prepares human resources for the sea economy on four faculties: Navigation, Marine Engineering, Marine Electrical Engineering, Business Administration.

Students are educated in 7 fields:
- navigation
- transport
- mechanics and machine buildings
- electronics and telecommunication
- electrical engineering
- commodity sciences
- management and marketing

and in 11 specialisations:
- sea transport
- harbours and fleet operation
- marine propulsion plant operation
- engineering and management of repairs in shipbuilding
- industrial plant operation
- ship electro-automation
- marine radio-electronics
- commodity and cargo sciences
- organisation of seaborne trade
- enterprise management
- hotel and tourism management

Gdynia Maritime Academy is the shipowner of three training vessels: "Dar Młodzieży", "Horyzont" and "Zenit", which play a significant role in the practical preparation of students for work at sea.

The sailing vessel "Dar Młodzieży" - a three-mast tall ship, whose overall length is 108m and the sail area 3000m^2 is the pride of Gdynia Maritime Academy. Aboard "Dar Młodzieży" mostly students-navigators are trained.

The ship has made many exotic voyages, called at numerous ports and everywhere has aroused admiration because of her silhouette and perfectly trained crew. "Dar Młodzieży" took part in and won prestigious sailing races STA at the coast of Canada (1984) and on the occasion of the 200th anniversary of the discovery of Australia (1987/88), when she sailed around the Cape Horn during her round-the-world travel. She also took part in the sailing races Columbus held on the occasion of the 500th anniversary of the discovery of America. In August 1997, after the eight-month voyage to Japan, she called at Gdańsk to take part in the rally of the most beautiful sailing vessels which was organised on the occasion of Gdańsk Millennium.

Presently, a motor ship will be built for the educational and scientific needs of Gdynia Maritime Academy. Her construction and equipment will meet the latest requirements of international marine conventions. The vessel will be prepared to make voyages also in the polar zone.

Gdynia Maritime Academy recognises the highest criteria for the education of specialised marine staff in compliance with the international convention STCW (Standard of Training Certification and Watchkeeping for Seafarers). The convention lays down for seafarers world-wide the uniform requirements concerning the level of knowledge, experience and skills connected with the functions performed on the ship.

Education in Gdynia Maritime Academy has the interdisciplinary character; it takes into account logistic systems which link the sea with the hinterland.

For many years Gdynia Maritime Academy has remained in close co-operation with the following foreign universities: Hochschule Bremerhaven, Shanghai Maritime University, Haiphong Maritime University, Malmoe World Maritime University.

Prof. Piotr Przybyłowski
Gynia Maritime Academy

INSTYTUT MASZYN PRZEPŁYWOWYCH Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku

Adres: ul. J. Fiszera 14, 80-952 Gdańsk
tel.: (48 58) 341 12 71; fax: (48 58) 341 61 44
e-mail: tjan@imppan.imp.og.gda.pl; http//:www.imp.pg.gda.pl

1. Wstęp

Instytut założono w r. 1956 (pierwszą formę organizacyjną w r. 1953) do prowadzenia badań podstawowych w dziedzinie podstaw działania, projektowania, budowy i rozwoju maszyn służących do konwersji energii w przepływach. Obecnie, badania prowadzone są w następujących dziedzinach: mechanika płynów, fizyka plazmy, mechanika ciała stałego, termodynamika i wymiana ciepła, trybologia i diagnostyka maszyn energetycznych, hydrodynamika okrętu, przepływowe lasery gazowe.

Oprócz badań podstawowych, Instytut oferuje: badania stosowane w praktycznych problemach inżynierskich, dotyczące turbin, pomp i sprzęgieł hydrokinetycznych, wentylatorów, śrub okrętowych, kolektorów słonecznych; ich projektowanie, obliczenia i ekspertyzy techniczne; konstrukcję unikatowego wyposażenia i aparatury.

W końcu r. 1997 w Instytucie zatrudniano 150 pracowników, w tym 80 pracowników naukowych.

2. Specjalności badawcze

Zwięzły wykaz uprawianych specjalności naukowych podano poniżej.

Zakład Dynamiki Cieczy

Badania teoretyczne i eksperymentalne przepływów cieczy w pompach, turbinach i rurociągach, w tym m.in. występowanie i skutki kawitacji, przepływy nieustalone wraz z uderzeniami hydraulicznymi, metody projektowania, optymalizacji i diagnostyki technicznej.

Zakład Dynamiki Gazów

Badania teoretyczne i eksperymentalne przepływów gazu oraz przepływów dwufazowych, włączając w to analityczne i numeryczne metody opisu przepływów jedno- i wielofazowych dla modelu trójwymiarowego z przemianami termodynamicznymi, termodynamika przepływów dwufazowych nierównowagowych, identyfikacja i pomiary struktur koherentnych, współczesne modele turbulencji, przepływy krytyczne i transoniczne, pomiary lokalnej i rzeczywistej prędkości składników w przepływie zakłóconym, pomiary termiczne i diagnostyka turbin parowych, metody projektowania i diagnostyka przepływów.

Zakład Dynamiki Maszyn

Badania, w dziedzinie mechaniki materiałów, mechaniki powłok oraz dynamiki elementów konstrukcyjnych, w tym wytrzymałość i drgania konstrukcji inżynierskich z wadami materiałowymi i/lub technologicznymi, dynamika układów łopatkowych i wirujących, metody analizy, projektowania i diagnostyki maszyn.

Zakład Termodynamiki i Wymiany Ciepła

Analiza termodynamiczna złożonych obiegów cieplnych. Badania teoretyczne i doświadczalne jedno- i dwufazowych przepływów i wymiany ciepła z uwzględnieniem wymiany ciepła podczas kondensacji pary na przechodzonej warstwie cieczy oraz rurach gładkich i żebrowanych w warunkach drenażu skroplin, rozpływ strugi cieczy na powierzchniach o różnej geometrii, modelowanie sprzężonej wy-

INSTITUTE OF FLUID-FLOW MACHINERY - Polish Academy of Sciences in Gdańsk

Address: ul. J. Fiszera 14, 80-952 Gdańsk, Poland
phone: (48 58) 341 12 71; fax: (48 58) 341 61 44
e-mail: tjan@imppan.imp.og.gda.pl; http//:www.imp.pg.gda.pl

1. Introduction

The Institute was established in 1956 (the first organisation form in 1953) to conduct fundamental research on operation, design, construction and development of machinery for energy conversion in flows. Currently investigations are carried out in the following research areas: fluid mechanics, plasma physics, mechanics of solids, thermodynamics and heat transfer, tribology and diagnostics of power generating sets, ship hydrodynamics, gas lasers.

Besides fundamental research, the Institute offers applied research on practical engineering problems concerning turbines, pumps and fluid couplings, ventilators, ship propellers, solar collectors; their design, calculations and technical expertise; construction of unique equipment and technical devices.

At the end of 1997 the Institute had 150 employees, including 80 scientific workers.

2. Research activities

A brief outline of research areas are listed below.

Department of Liquid Dynamics

Theoretical and experimental investigations of liquid flows in pumps, turbines and conduits, including the occurrence and effects of cavitation, transient flows, water hammer phenomena, methods of design, optimisation and technical diagnostics.

Department of Gas Dynamics

Theoretical and experimental investigation of gas flows and two-phase liquid-vapour flows, including analytical and 3D numerical methods of describing single-phase and multi-phase flows in the presence of thermodynamic process, thermodynamics of nonequilibrium two-phase flows, identification and measurements of coherent structures, modern models of turbulence, sonic and transonic air flows and interaction with boundaries, measurements of local and instantaneous velocity components in disturbed flows, thermal measurements and diagnostics of steam turbines, design methods and flow diagnostics.

Department of Machinery Dynamics

Investigations in the domains of mechanics of solids, mechanics of shells and dynamics of structural components, including strength and vibrations of engineering structures with defects, theory of shells, dynamics of blading and rotating systems, methods of machinery analysis, design and diagnostics.

Department of Thermodynamics and Heat Transfer

Analysis and optimisation of complex thermodynamics cycles. Theoretical and experimental investigations of single-phase and two-phase flows and heat transfer, including heat transfer during direct-contact condensation of vapour on a liquid layer, condensation of vapour on low finned tubes with or without drainage strips, spreading of liquid jets on various surfaces, modelling of coupled heat transfer in heterogeneous media (conduction and radiation in packed beds with opaque and transparent materials). Energy storage in

miany ciepła w ośrodkach niejednorodnych (przewodzenie i radiacja w złożach materiałów porowatych przezroczystych i nieprzezroczystych.). Magazynowanie energii w materiałach zmieniających fazę, metody diagnostyki przepływów dwufazowych, racjonalne wykorzystanie energii w gospodarce bytowo-komunalnej. Badania i rozwój eżektorów gazowo- cieczowych.

Zakład Mechaniki Tarcia i Smarowania

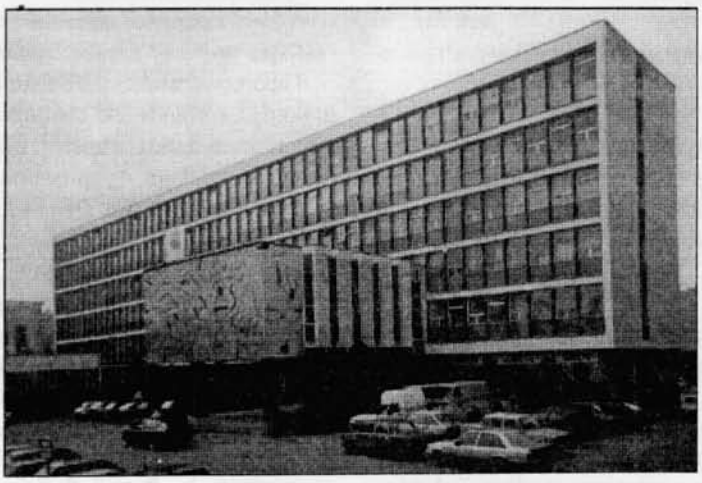
Badania teoretyczne i doświadczalne dotyczące rozwoju metod opisu i modelowania stanów dynamicznych maszyn wirnikowych, w tym m.in. opis stanów dynamicznych układów wirnik-podpory-fundament, zjawiska występujące w filmie olejowym silnie obciążonych dużych łożysk ślizgowych, gromadzenie relacji diagnostycznych, tworzenie systemów eksperckich, diagnostyka turbozespołów energetycznych przy wykorzystaniu komputerowych metod wnioskowania.

Zakład Dynamiki Plazmy

Badania teoretyczne i doświadczalne zjawisk związanych z oddziaływaniem pól elektrycznych, magnetycznych i elektromagnetycznych z ośrodkami ciągłymi, w tym m.in.: podstawy działania, konstrukcji i użytkowania mikrofalowych źródeł plazmy, zwłaszcza dużej mocy, eliminacja składników ekologicznie szkodliwych z powietrza i gazów odlotowych za pomocą wyładowań elektrycznych (węglowodory, NO_x, SO_x), wytwarzanie i użytkowanie aerozoli w polu elektrycznym.

Zakład Pędników Okrętowych

Badania teoretyczne i doświadczalne dotyczące rozwoju metod modelowania opływu kadłuba statku, z uwzględnieniem swobodnej powierzchni wody oraz oddziaływania pędnika. W tym m.in.: teoretyczne i doświadczalne wyznaczanie charakterystyk śrub i śrubowych układów napędowych (w tunelu kawitacyjnym), teoretyczne i doświadczalne wyznaczanie charakterystyk pędników okrętowych specjalnych, w tym wiatrowych (w tunelu aerodynamicznym), wybrane zagadnienia przepływowe, np. formowanie się kawitujących wirów wierzchołkowych na płatach dwupowierzchniowych, statystyczne metody opisu kawitacji.

Zakład Fotofizyki i Techniki Laserowej

Badania teoretyczne i doświadczalne dotyczące laserów przepływowych dużej mocy, skonstruowanych do zastosowań badawczych i technologicznych, takich jak badania modyfikacji powierzchni (utwardzanie, wytrzymałość i odporność na korozję), przebicia optyczne.

3. Stanowiska doświadczalne

- Transoniczny tunel aerodynamiczny.
- Tunel kawitacyjny.
- Tunel kawitacyjno-erozyjny.
- Poddźwiękowy tunel aerodynamiczny o małej turbulencji.
- Stanowiska doświadczalne do badania przejmowania ciepła podczas kondensacji pary i strumieni cieczy rozpływających się po powierzchniach.
- Uniwersalne stanowisko do badania pomp i turbin.
- Stanowisko do badania sprzęgieł hydrokinetycznych.

phase-changing materials. Methods and instrumentation for measuring: mass flow rate of droplets in a mist flow, heat consumption in domestic applications. Research and development of liquid-gas ejectors.

Department of Tribology

Theoretical and experimental investigations concerning development of methods for describing and modelling dynamic states of turbomachines, including description of dynamic states of rotor-bearing-foundation systems, phenomena occurring in the oil film of large slide bearings under heavy loads, acquiring diagnostic relations and development of expert systems, diagnostics of power generating sets based on computer aided methods of concluding.

Department of Plasma Dynamics

Theoretical and experimental investigations of phenomena in continuous media under the influence of electric, magnetic and electromagnetic fields, including principles of operation and design of microwave high-power plasma sources, decomposition of pollutants (hydrocarbons, NO_x,SO_x) in the air and decomposition of exhaust gases using various kinds of electric discharges, charging aerosol particles in the electric field and their applications.

Department of Ship Propellers

Theoretical and experimental investigations aimed at developing methods of modelling the flow around the ship hull accounting for the free surface and propeller-hull interaction. These cover, among others theoretical and experimental (in a cavitation tunnel) determination of characteristics of screw propellers and propeller systems, theoretical and experimental determination of characteristics of special ship propellers, including wind propellers (in a wind tunnel), selected fluid-flow problems, for instance: formation of cavitating tip vortices solved by means of a new lifting surface model, statistical description of cavitation.

Department of Photophysics and Laser Technology

Theoretical and experimental investigations of an own-design high-power transverse-flow laser and its applications: surface modification studies (increase of surface hardness, strength and corrosion resistance), optical breakdown.

3. Experimental facilities

- Transonic aerodynamic tunnel.
- Cavitation tunnel.
- Cavitation erosion tunnel.
- Subsonic low turbulence wind tunnel.
- Experimental rigs for investigation of heat transfer during direct-contact condensation of vapour on a liquid layer, liquid jet spreading on various surfaces.
- Universal pump and turbine test facility.
- Controlled fluid couplings test facility.
- Hydraulic control system test rig.
- Own-design MLT 1200 laser system
- Experimental rig for investigation of microwave-plasma sources.

- Stanowisko do badania systemów hydraulicznej regulacji.
- Laser MLT 1200 (własnej konstrukcji).
- Stanowisko do badania mikrofalowych źródeł plazmy.
- Stanowiska do badania elektrycznych metod oczyszczania gazów odlotowych.
- Stanowisko do laserowej obróbki precyzyjnej materiałów.

4. Inne formy działalności

Działalność inżynierska

Działalność aplikacyjna prowadzona była na zamówienia przedsiębiorstw. Instytut oferuje usługi: badawcze, projektowe obliczeniowe, ekspertyzy techniczne oraz budowę unikatowej aparatury i urządzeń technicznych. Instytut jest udziałowcem 4 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością:

- Maszyny Przepływowe,
- IMPLaser,
- Diagnostyka Maszyn,
- Governor

i przez nie aktywnie współpracuje z gospodarką narodową w zakresie prezentowanych specjalności.

Działalność wydawnicza

W Instytucie wydawane są następujące periodyki:

- Transactions of Institute of Fluid-Flow Machinery (Prace Instytutu Maszyn Przepływowych) - kwartalnik (po angielsku i po polsku);
- Zeszyty Naukowe Instytutu Maszyn Przepływowych Polskiej Akademii Nauk (Reports of the Institute of Fluid-Flow Machinery of the Polish Academy of Sciences) - wyd. seryjne (po polsku);
- Przegląd Prac Instytutu Maszyn Przepływowych (Annual Report of the Institute of Fluid-Flow Machinery) - wyd. seryjne (po polsku i po angielsku).

Kontynuowane jest również wydawanie unikatowej serii monografii Maszyny Przepływowe. Wydano już 22 tomy.

Działalność dydaktyczna i szkoleniowa

Instytut ma uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego w zakresie mechaniki, budowy i eksploatacji maszyn.

W Instytucie istnieją studia doktoranckie i Studium Mechaniki Płynów dla studentów Wydziału Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej Politechniki Gdańskiej. Wykłady prowadzone są przez 20 pracowników naukowych Instytutu. Prace magisterskie wykonywane są pod kierunkiem pracowników Instytutu.

Współpraca z ośrodkami zagranicznymi

Instytut współpracuje z 20 instytucjami w ramach umów, z 23 bezumownie. W 1997 r. Instytut był odwiedzany przez 46 uczonych zagranicznych, włączając 25 uczestników konferencji, głównie z Niemiec, Ukrainy, Rosji i Wielkiej Brytanii. Pracownicy Instytutu wyjeżdżali za granicę w ramach wyjazdów badawczych, szkoleniowych i na konferencje.

W latach ubiegłych następujący pracownicy Instytutu otrzymali stypendia Aleksandra von Humboldta:

1) prof. dr hab. inż. J. Mizeraczyk (1983-84, 1991, Uniwersytet Bochum),
2) prof. dr inż. W. Studziński (1982-84, Uniwersytet Karlsruhe),
3) dr inż. Z. Wierciński (1983-85, 1991, RWTH Aachen),
4) doc. dr hab. inż. A. Zmitrowicz (1984-86, 1991, Uniwersytet Stuttgart).

Prof. Jerzy Krzyżanowski
Instytut Maszyn Przepływowych Polskiej Akademii Nauk

- Experimental rigs for investigation of electrical methods for exhaust gas cleaning.
- High-precision laser processing rig.

4. Other activities

Engineering

Research and engineering applications have been worked out to orders from customer companies. The Institute offers service in research, design, calculations, technical expertise, construction of unique equipment and technical devices. The Institute is charter-member of 4 limited liability companies:

- Maszyny Przepływowe
- IMP Laser
- Diagnostyka Maszyn
- Governor

Through these companies the Institute actively cooperates with the national economy within the subject area presented.

Editorial activity

The following journals are edited in the Institute:

- Transactions of the Institute of Fluid-Flow Machinery (Prace Instytutu Maszyn Przepływowych), quarterly (in English and Polish);
- Zeszyty Naukowe Instytutu Maszyn Przepływowych Polskiej Akademii Nauk (Reports of the Institute of Fluid-Flow Machinery of the Polish Academy of Sciences, series (in Polish);
- Przegląd Prac Instytutu Maszyn Przepływowych (Annual Report of the Institute of Fluid-Flow Machinery), series (in Polish and English).

There is also a continued edition of the unique monographs series Fluid-Flow Machines. 22 volumes have been already published.

Teaching and training at the IFFM

The Institute offers Ph.D. and D.Sc degrees in Mechanics and Machinery Design. Also education in Fluid Mechanics of students of the Faculty of Technical Physics and Applied Mathematics of the Technical University of Gdańsk is subject of Institutes care. Lectures are given by 20 research workers of the Institute. Regularly masters theses are granted under supervision of scientists from the Institute.

Co-operation with foreign centres

The Institute co-operates under formal contracts with 20, and without contract with 23 foreign research centres.

In 1997, the Institute was visited by 46 foreign scholars, including 25 participants of conferences. They were scholars mainly from Germany, Ukraine, Russia, and Great Britain. The employees went abroad for research visits, scholarships and conferences.

In the past years the following employees of the Institute were granted as Alexander von Humboldt Research Fellows:

1) prof. dr hab. inż. J. Mizeraczyk (1982-84, 1991, Bochum University),
2) prof. dr inż. W. Studziński (1982-84, Karlsruhe University),
3) dr inż. Z. Wierciński (1983-85, 1991, RWTH Aachen),
4) doc. dr hab. inż. A. Zmitrowicz (1984-86, 1991, Stuttgart University).

Prof. Jerzy Krzyżanowski
Institute of Fluid-Flow Machinery
of the Polish Academy of Sciences in Gdańsk

Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk w Sopocie

Zarys historii i działalność naukowa

Adres: ul. Powstańców Warszawy 55, 81-712 Sopot
tel.: (48 58) 551 72 81; fax: (48 58) 551 21 30
e-mail: office@iopan.gda.pl; http//:www.iopan.gda.pl

1. Zarys historii

Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk (IO PAN) wywodzi się ze Stacji Morskiej, utworzonej w Sopocie w 1951 roku przez Katedrę Budownictwa Morskiego i Portów Politechniki Gdańskiej. Jej założycielem i pierwszym kierownikiem był profesor Stanisław Szymborski.

W 1954 roku z Politechniki Gdańskiej wyłoniony został Instytut Budownictwa Wodnego PAN (IBW PAN), a Stacja Morska w Sopocie stała się jego częścią. Badano w niej falowanie przy brzegu morskim, zmiany poziomu morza, prowadzono rejestrację fotograficzną dna morskiego i obserwacje hydrometeorologiczne. Były to badania potrzebne przy projektowaniu morskich konstrukcji hydrotechnicznych, takich jak: falochrony, elementy portów i in.

Profesor Stanisław Szymborski dążył jednak do tego, by rozwinąć w naszym kraju również inne, znane już wówczas w świecie, kierunki badań oceanologicznych, służące rozwojowi nauki o morzu i wielu gałęzi gospodarki morskiej. Dzięki tym dążeniom badania prowadzone w Stacji Morskiej nabierały coraz bardziej charakteru przyrodniczego, oceanologicznego, wykraczającego poza potrzeby hydrotechniki. W wyniku tych przemian w 1956 roku Stacja Morska IBW PAN w Sopocie przypisana została organizacyjnie Zakładowi Geofizyki PAN w Warszawie (dzisiejszemu Instytutowi Geofizyki PAN). Znalazła się tym samym na właściwej drodze do rozwijania morskich badań przyrodniczych, czyli oceanologii. Zatrudniała jednak w tym czasie zaledwie kilku pracowników naukowych. Dalszy jej rozwój był bardzo powolny. Złożyły się na to przede wszystkim brak specjalistycznej kadry naukowej i brak jej kształcenia w kraju, ale także brak statku badawczego, ograniczone środki finansowe na badania i utrudnione względami politycznymi kontakty naukowe z zagranicą.

Dopiero po 20 latach, tj. w grudniu 1971 roku, Zakład Geofizyki PAN awansował do rangi Instytutu Geofizyki PAN (IG PAN), a Stacja Morska zyskała status Zakładu Oceanologii tegoż Instytutu. Środki finansowe przeznaczone na badania morskie stały się po raz pierwszy odczuwalne dla rozwoju tej placówki. Zyskano nowe pomieszczenia do pracy, sfinansowano budowę żaglowo-motorowego kutra (jachtu) do prowadzenia badań na otwartym morzu, któremu dano nazwę "Sonda". Na tym 10-osobowym jachcie, prowadzonym przez kapitana Konstantego Pielaka (jednego z pionierów Stacji Morskiej), odbywano liczne morskie rejsy badawcze po Bałtyku, a także w rejon Spitsbergenu, oraz usługowo do wybrzeży Afryki w rejon Senegalu.

Organizatorami i kierownikami pierwszych pracowni naukowych Stacji Morskiej, a później Zakładu Oceanologii w Sopocie, byli: prof. Stanisław Ostrowski i dr Ryszard Bojanowski - pracowni chemii morza, dr Halina Masicka - pracowni geomorfologii dna morskiego, prof. Jerzy Dera - pracowni fizyki morza i prof. Zygmunt Kowalik - pracowni dynamiki morza.

Institute of Oceanology, Polish Academy of Sciences, Sopot

Its history and scientific activities in outline

Address: ul. Powstańców Warszawy 55, 81-712 Sopot, Poland
phone: (48 58) 551 72 81; fax: (48 58) 551 21 30
e-mail: office@iopan,gda.pl; http//:www.iopan.gda.pl

1. History

The Institute of Oceanology of the Polish Academy of Sciences (IO PAS) originated as the Marine Station (MS) created at Sopot in 1951 by the Faculty of Maritime and Port Engineering of the Technical University of Gdańsk. Its founder and first director was Professor Stanisław Szymborski.

In 1954, the Institute of Hydroengineering of the Polish Academy of Sciences (IH PAS) emerged from the Technical University of Gdańsk, and incorporated the Sopot Marine Station. It undertook to study the wave action on the seashore and sea level changes, to photograph the sea bottom and perform hydrometeorological observations. These were necessary prerequisites in the design of maritime hydroengineering structures such as breakwaters and port sections.

Professor Szymborski's primary aim was, however, to develop in Poland other oceanological disciplines, already well established elsewhere, which would serve the expansion of knowledge about the sea and numerous aspects of the maritime economy. As a result, the investigations carried on at the MS became ever more nature-oriented, their scope surpassing the requirements of hydroengineering. Following these changes in 1956, the MS became attached to the Department of Geophysics PAS in Warsaw (today, the Institute of Geophysics PAS).The station had now taken the proper course for expanding research into the marine environment, i.e. oceanology. At the time, however, barely a handful of scientists were employed there, and its further growth was painfully slow. The principal reasons for this were the lack of a specialised team of scientists and of facilities for training such people in Poland. Additional factors precluding more rapid progress were the non-availability of a research vessel, limited funding and politically motivated obstacles preventing meaningful contacts with research centres abroad.

In December 1971, twenty years after the Stations foundation, the Department of Geophysics PAS was raised to the rank of Institute of Geophysics PAS (IG PAS), and the Station itself achieved the status of the Department of Oceanology (DO) of that Institute. For the first time, the funds set aside for marine research became more generous, to the extent that new office and laboratory space could be acquired, and the construction of a motor yacht - the Sonda - for conducting research at sea financed. This 10-man yacht, skippered by Captain Konstanty Pielak, one of the pioneers of the MS, made very many research voyages around the Baltic, up to Spitsbergen, and to the Senegal coast of West Africa.

The earliest laboratories at the MS and later in the DO at Sopot were organised and run as follows: the marine chemistry lab by Prof. Stanisław Ostrowski and Dr Ryszard Bojanowski, the sea bed geomorphology lab by Dr Halina Masicka, the marine physics lab by Prof. Jerzy Dera and the marine dynamics lab by Prof. Zygmunt Kowalik.

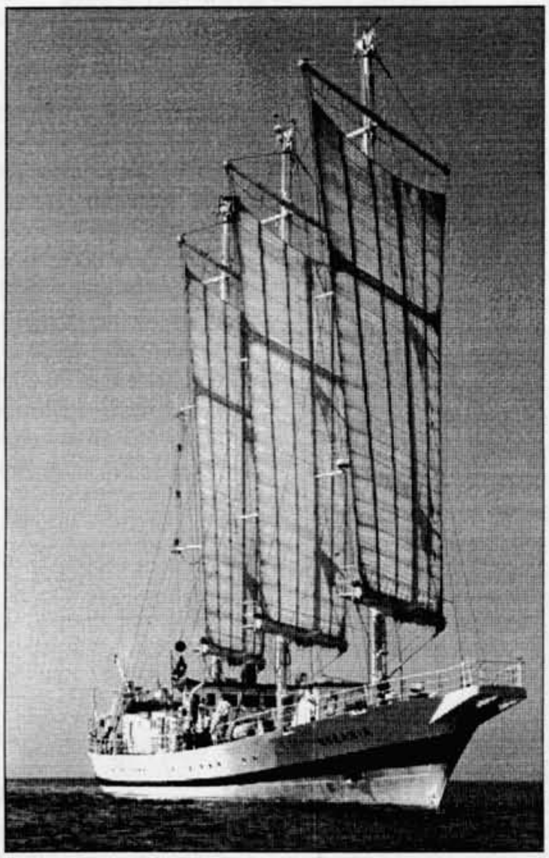
Od 1970 roku w Instytucie Geofizyki PAN rozpoczęło działanie studium doktoranckie, prowadzące m.in. grupę doktorantów z fizyki morza, obsługiwaną przez Zakład Oceanologii w Sopocie. Jednocześnie w 1970 roku utworzony został Uniwersytet Gdański, a w jego ramach powstał pierwszy w Polsce kierunek studiów oceanografii, na którym m.in. pracownicy Zakładu Oceanologii w Sopocie prowadzili wykłady. Te dwie organizacje kształcenia kadry oceanologów w Polsce, jak i pewne ożywienie kontaktów i kształcenia stypendystów za granicą, spowodowały wyraźne przyspieszenie dopływu kwalifikowanej kadry naukowej do Zakładu Oceanologii i rozszerzenie prowadzonych w nim badań naukowych.

Działaniami tymi, połączonymi z popularyzacją wiedzy o morzu w naszym kraju, uświadomiono ówczesnym władzom polskim nasze opóźnienie w dziedzinie nauki o morzu i uzyskano bardziej sprzyjający klimat dla jej rozwoju.

W grudniu 1975 roku Zakład Oceanologii w Sopocie spełnił warunki kadrowe, naukowe i techniczne wymagane od samodzielnej placówki naukowej PAN, i - wydzielony z Instytutu Geofizyki PAN - uzyskał status samodzielnego Zakładu Oceanologii PAN. W tym samym czasie profesor Stanisław Szymborski osiągnął wiek emerytalny i na stanowisko kierownika Zakładu Oceanologii PAN powołany został profesor Czesław Druet.

Organizowanie i koordynowanie przez profesora Czesława Drueta dużych morskich programów naukowych, realizowanych w Zakładzie przy szerokiej współpracy krajowej i międzynarodowej, oraz znacząca pomoc Rady Naukowej Instytutu Geofizyki PAN i Rady Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego w przeprowadzaniu przewodów i nadawaniu stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego, były głównymi czynnikami stymulującymi dalszy, szybki już rozwój tej placówki.

W końcu 1980 roku Zakład Oceanologii PAN w Sopocie zatrudniał 82 pracowników, w tym 4 profesorów, 3 doktorów habilitowanych i 9 doktorów nauk. W tym czasie przewidywano już rozbudowę Zakładu do optymalnych rozmiarów i powołanie na tej bazie Instytutu Oceanologii PAN. Działania te, zgodnie z przewidywaniami, uwieńczone zostały sukcesem. Osiągano coraz bardziej znaczące wyniki naukowe, rozwinięto liczebnie i jakościowo kadrę naukową oraz bazę techniczną i na wniosek Prezydium PAN w dniu 23 grudnia 1983 roku, decyzją Prezesa Rady Ministrów, powołany został Instytut Oceanologii PAN z siedzibą w Sopocie. Jego pierwszym dyrektorem w latach 1983-1990 był profesor Czesław Druet, który doprowadził do dalszego rozwoju kadry pracowników do 151 osób, w tym 5 profesorów, 4 doktorów habilitowanych i 19 doktorów nauk, do zbudowania nowoczesnego żaglowego statku badawczego "Oceania" w 1985 r. oraz do rozpoczęcia budowy nowego budynku Insty-

Statek badawczy Oceania z napędem żaglowym, hydraulicznie sterowany, zbudowany dla Instytutu Oceanologii w 1985 r.
Research vessel Oceania with sail propulsion, hydraulic control, built fro the Institue in 1985

From 1970 onwards, postgraduate PhD studies could be undertaken at the IG PAS, the ones in marine physics being run by the DO at Sopot. At the same time, the University of Gdańsk was inaugurated. This offered courses in oceanography - the first in Poland - to which employees of the DO Sopot made significant contributions. Furthermore, contacts with foreign centres were tentatively re-established, which enabled some scientists to go abroad for further training. All these opportunities for training specialist oceanologists helped to speed up the formation of a highly qualified team of scientists at the DO and hence to expand the scope of research being carried on there.

Combined with a general popularisation of knowledge about the sea in Poland, these activities brought home to the authorities then running the country that Poland had a lot of ground to make up in the marine sciences, which henceforth began to flourish in a rather more favourable climate.

In December 1975 the DO Sopot fulfilled all the personnel, scientific and technical requirements of an autonomous PAS institute and thus became the Department of Oceanology PAS. At the same time, Professor Szymborski retired and his place at the head of the DO PAS was taken by Professor Czesław Druet. His organisation and co-ordination of comprehensive programmes of marine research, carried out at the DO in close co-operation with national and international institutions, as well as the assistance of the Scientific Council of the IG PAS and the Council of the Faculty of Biology, Geography and Oceanology of the University of Gdańsk in facilitating postgraduate studies leading to doctorates and assistant professorships were the principal factors stimulating the further rapid growth of the institute.

In late 1980 the DO PAS at Sopot had 82 employees on its books, including 4 professors, 3 assistant professors and 9 PhDs. The expansion of the Department to an optimum size and the establishment of an Institute of Oceanology PAS on this foundation was already anticipated, and these plans did indeed come to fruition. Research results were achieving ever greater significance, the more, highly qualified scientific staff were being taken on and the technical back-up services were expanded. On a recommendation of the presidium of the PAS dated 23 December 1983, endorsed by the President of the Council of Ministers, the Institute of Oceanology PAS (IO PAS), based in Sopot, was called into being. Its first director (1983-1990) was Professor Czesław Druet. He further expanded the staff to 151, including 5 full professors, 4 assistant professors and 19 Ph.D.s, and oversaw the construction of a modern, sail-powered research vessel, the Oceania, in 1985, as well as the initial stages of construction of the Institutes new building. In 1990, Prof. Druet handed over the directorship to his deputy of many years stan-

tutu. W 1990 r. profesor Druet przekazał pełnienie funkcji dyrektora swojemu wieloletniemu zastępcy ds. naukowych profesorowi Jerzemu Derze, a zastępcą dyrektora ds. naukowych został profesor Andrzej Zieliński (osoby te pełnią wymienione funkcje do chwili obecnej, tj. w 1998 roku).

W tym okresie Instytut zakończył budowę nowego budynku (w roku 1993) - swojej głównej siedziby w Sopocie przy ul. Powstańców Warszawy 55. Przeprowadził też renowację i rozbudowę sąsiadującego z nim starego budynku dyrekcji na potrzeby pracowni naukowych, przeniesionych z lokali wynajmowanych wcześniej w innych miejscach Sopotu (zakończony w 1995 r.). W ten sposób powstał kompleks budynków o powierzchni użytkowej ok. 3 500 m^2, mieszczący zakłady naukowe Instytutu oraz jego dział techniczny, administrację, bibliotekę wydawnictw oceanologicznych oraz centrum komputerowe i regionalny bank danych oceanograficznych. Wielkie zasługi w inicjowaniu i nadzorowaniu technicznym tej budowy należy przypisać śp. inż. Stefanowi Bukowskiemu. Rozbudowano też znacznie zaplecze techniczne, zbudowano sieć komputerową, utworzono wspomniane centrum komputerowe i bank danych, statek "Oceania" (p. Internet http://www.iopan.gda.pl/oceania.html) wyposażono w nowoczesne oprzyrządowanie - te osiągnięcia techniczne w dużym stopniu inicjował i nadzorował główny inżynier Instytutu dr Jacek Wyrwiński, przy współpracy z niezastąpionym menedżerem administracyjnym dyr. Józefem Dmowskim - zastępcą dyrektora Instytutu ds. ekonomiczno-administracyjnych.

W ostatnim czasie podniosły się też wyraźnie kwalifikacje kadry naukowej, nastąpiło wiele dalszych promocji doktorów i doktorów habilitowanych, i w roku 1993 Instytut uzyskał prawa nadawania stopnia doktora nauk o Ziemi w zakresie oceanologii. Zwiększył się zakres badań naukowych, a przede wszystkim nastąpiło wyraźne rozszerzenie współpracy naukowej Instytutu z zagranicą poprzez jego aktywne włączenie się w realizację wielu morskich międzynarodowych programów badawczych (p. Internet http://www.iopan.gda.pl). Instytut nie planuje znacznego powiększania liczby pracowników, a obecnie zatrudnia ich w sumie 156, w tym 18 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 27 doktorów nauk.

2. Działalność naukowa

Badania naukowe prowadzone są w licznych zespołach czterech następujących zakładów naukowych Instytutu:

Zakład Fizyki Morza, którego kierownikiem jest doc. dr hab. Bogdan Woźniak - prowadzi głównie badania optycznych i akustycznych właściwości środowiska morskiego. Bada i modeluje matematycznie dopływy energii słonecznej do toni morskiej, podwodne pola światła i dźwięku w morzu oraz oddziaływanie tych pól na biosferę morską. Wprowadza i doskonali nowe metody i techniki badań morskich ekosystemów (techniki lidarowe, podwodne techniki fluorescencyjne i spektroskopowe oraz hydroakustyczne, metody zdalne, w tym satelitarnej detekcji chlorofilu, kontroli pierwotnej produkcji materii organicznej i in.).

Zakład Dynamiki Morza, którego kierownikiem jest prof. dr hab. Jan Piechura - bada oddziaływanie morza i atmosfery,

Budynek Instytutu Oceanologii PAN zbudowany w 1993 r. w Sopocie przy ul. Powstańców Warszawy 55
The Institue Building built in 1993 in Sopot, at 55 Powstańców Warszawy Street

ding, Professor Jerzy Dera, who was to be assisted by Professor Andrzej Zieliński. Both are still at the helm (1998).

In 1993 the Institutes new main building at ul. Powstańców Warszawy 55, in Sopot was completed. The old building next door was renovated and extended to provide space for laboratories so that they could move here from rented accommodation elsewhere in Sopot; this they did in 1995. Thus we now have a set of buildings with a useful area of some 3500 m^2 housing not only the scientific departments of the Institute but also the technical department, administration, library, computer centre and regional oceanographic data bank. Great credit for initiating and supervising the entire building programme must go to the late Stefan Bukowski. The technical backup department has been considerably expanded, a computer network come into operation, the above-mentioned computer centre and data bank created, the r/v Oceania (see Internet http://www.iopan.gda.pl/ oceania/html) fitted out with the latest equipment - all this was largely the brainchild of the Institute chief engineer Dr Jacek Wyrwiński, faithfully assisted by the irreplaceable administrative manager Józef Dmowski, who is now the deputy director of economic and administration at the Institute.

The scientific staff have taken pains to improve their qualifications, so that there are now many more employees with first and second PhDs. In 1993 the Institute became entitled to grant PhD degrees in Earth Sciences (Oceanology). The scope of our research programme is now far broader, one of the principal factors contributing to this change being the upsurge in contacts with foreign institutions: we now play an active part in numerous international research programmes (see Internet http://www.iopan.gda.pl). The Institute does not plan to expand its staff in the near future; at present this numbers 156 people, including 18 professors and assistant professors and 27 scientists with PhD degrees.

2. Scientific Activities

Research is carried on by numerous teams in the following four departments of the Institute:

Department of Marine Physics - directed by Asst. Prof. Bogdan Woźniak.

Its chief concern is to study the optical and acoustic properties of the marine environment. It investigates and constructs mathematical models of the inflow of solar energy into sea-water, the underwater light and sound fields and the influence of these fields on the marine biosphere. In introduces and improves new techniques for studying the sea, e.g. lidar techniques, underwater fluorescence, spectroscopic and hydroacoustic methods, remote sensing methods, including the satellite detection of chlorophyll, and monitors the primary production of organic matter.

Department of Marine Dynamics - directed by Professor Jan Piechura.

Here, the principal research effort goes into studying air-sea interactions, (including the aerosol exchange of mass and heat), the transfer of mass and energy in the sea, the turbulence and circulation of waters, the distributions of temperature, salinity

w tym wymianę aerozolową masy i ciepła, przenoszenie masy i energii w morzu, turbulencję i cyrkulacje wód, rozkłady ich temperatur, zasoleń i gęstości oraz rozwija matematyczne modelowanie wymienionych procesów.

Zakład Chemii i Biochemii Morza, którego kierownikiem jest prof. dr hab. Janusz Pempkowiak - prowadzi badania koncentracji i redystrybucji radionuklidów, metali ciężkich i substancji organicznych w różnych składnikach środowiska morskiego (w wodach, osadach dennych, morskich organizmach roślinnych i zwierzęcych) oraz badania przemian chemicznych i oddziaływania badanych substancji na elementy biosfery morskiej. Prowadzone są m.in. badania specjacji wyżej wymienionych substancji, ich przenikania przez błony komórkowe, oddziaływania na fotosyntezę materii organicznej i in.

Zakład Ekologii Morza, którego kierownikiem jest doc. dr hab. Jan Marcin Węsławski - prowadzi badania bioróżnorodności w morzu związane z klimatem i jego zmianami, bada struktury i populacje organizmów w Bałtyku, morzach Arktyki i morzach tropikalnych, wykorzystuje markery chemiczne i biologiczne do badań procesów zachodzących w środowisku morskim.

Badania Instytutu koncentrują się aktualnie głównie na Morzu Bałtyckim oraz Płn. Atlantyku z jego częścią arktyczną. Ich nadrzędnym celem jest poznanie procesów przyrodniczych rządzących funkcjonowaniem ekosystemów morskich oraz oddziaływaniem oceanu na klimat ziemski.

Rocznie przeprowadza się 15 do 20 pełnomorskich rejsów badawczych z udziałem ponad 150 pracowników naukowych z kraju i zagranicy. Pracownicy Instytutu publikują rocznie ok. 90 różnych prac, w tym kilka rozpraw i monografii. Znaczna część osiągnięć naukowych Instytutu opublikowana jest w szeroko znanym piśmie "Oceanologia", prezentowanym m.in. w Internecie (http://www.iopan.gda.pl/oceanologia/index.html). Niżej wymieniono po jednej pracy z każdego z opisanych wyżej Zakładów naukowych, opublikowanej w najnowszym tomie tego czasopisma z 1997 roku:

- opracowano złożony model matematyczny morskiej fotosyntezy przystosowany do wykorzystania w satelitarnej kontroli pierwotnej produkcji materii organicznej w morzach. Prace w tym kierunku są intensywnie rozwijane w kooperacji międzynarodowej w związku z pojawieniem się satelitarnych technik kontroli środowiska morskiego (Woźniak i in);
- zbadano rozkłady mas wodnych w południowym Bałtyku, powstałe w wyniku wlewu słonych wód z Morza Północnego. Proces transportu tych słonych wód przydennych jest niezwykle istotny dla biosfery Bałtyku i stanowi przedmiot intensywnych badań (Piechura i in.);
- wyizolowano białko typu ferrytyny z wątrobotrzustki małża bałtyckiego. Praca ta zmierza do określenia roli ferrytyny kadmu kumulowanego w organizmach żywych z zanieczyszczonego środowiska morskiego (Kożuch i in.);
- zbadano stężenia wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) w osadach dennych południowego Bałtyku. Udowodniono, że związki te są przenoszone przez fitoplankton z wody morskiej do osadów dennych i są one ważnymi wskaźnikami zanieczyszczeń środowiska morskiego produktami spalania paliw (Kowalewska i Konat).

Działalność Instytutu Oceanologii PAN w Sopocie została wysoko oceniona przez zespół Komitetu Badań Morza PAN, powołany w 1994 r. do oceny aktualnego stanu i perspektyw rozwoju polskich placówek naukowych działających w dziedzinie nauk o Ziemi w zakresie oceanologii.

Prof. Jerzy Dera
Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk w Sopocie

and density, and the development of mathematical models of these processes.

Department of Marine Chemistry and Biochemistry - directed by Professor Janusz Pempkowiak.

The research in this department is focused on the concentration and redistribution of radionuclides, heavy metals and organic substances in the various components of the marine environment (waters, bottom sediments, marine plants and animals), on chemical transformations and the influence of the above-named substances on the marine biosphere. Examples of research include speciation studies of the above-named substances, their penetration through cell membranes, and their effects on photosynthesis.

Department of Marine Ecology - directed by Asst. Prof. Jan Marcin Węsławski.

In this department research is conducted into the biodiversity of the sea in relation to climate and its changes. It studies the structures and populations of organisms in the Baltic, Arctic and tropical seas, and uses chemical and biological markers to investigate processes taking place in the marine environment.

The Institutes research programme is currently concentrated on the Baltic Sea and the North Atlantic (including its Arctic part). The overriding aim is to discover the natural processes governing the functioning of marine ecosystems and the influence of the ocean on the Earth's climate.

Every year from 15 to 20 sea-going research cruises are undertaken with the participation of over 150 scientists from Poland and abroad. The Institutes staff publish some 90 papers annually, including a number of PhD theses and monographs. A substantial part of the Institutes scientific achievements is published in the well-known journal Oceanologia, which is also presented on the Internet (http://www.iopan.gda.pl/oceanologia/index.html). Example titles of papers from each Department published in recent issues of Oceanologia (1997) are now given:

- a complex mathematical model of marine photosynthesis has been conceived and adapted for use in a satellite system to monitor the level of primary production of organic matter in seas and oceans. Work in this field is carried on in close international co-operation in view of the satellite techniques for monitoring the marine environment now becoming available (Woźniak et al.);
- the distributions of water masses in the southern Baltic resulting from saline water inflows from the North Sea have been investigated. The transport of such near-bottom saline waters is extremely important for the Baltic biosphere and is being subjected to intense scrutiny (Piechura et al.);
- a ferritin-type protein has been isolated from the hepatopancreas of the Baltic mussel. This work is an attempt to define the role of cadmium ferritin accumulated in living organisms from a polluted marine environment (Kożuch et al.);
- the concentrations of polyaromatic hydrocarbons (PAH) in the bottom sediments of the southern Baltic have been studied. It has been demonstrated that these compounds are transferred by phytoplankton from the seawater to the bottom sediments and are significant indicators of the contamination of the sea by the combustion products of fuels (Kowalewska and Konat).

The activities of the Institute of Oceanology PAS at Sopot has been highly commended by the Committee for Marine Research PAS, which was called into being in 1994 to assess the current state and prospects for the development of Polish scientific establishments in the field of oceanology.

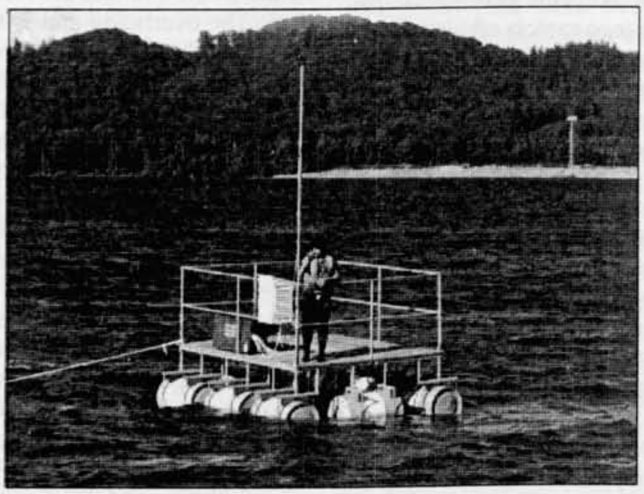
Prof. Jerzy Dera
Institute of Oceanology, Polish Academy of Sciences, Sopot

INSTYTUT BUDOWNICTWA WODNEGO POLSKIEJ AKADEMII NAUK W GDAŃSKU

Adres: ul. Kościerska 7, 80-953 Gdańsk
tel.: (48 58) 552 20 11, 552 39 03; fax: (48 58) 552 42 11
e-mail: sekr@ibwpan.gda.pl; http//:www.ibwpan.gda.pl

Instytut powstał w 1953 r. jako placówka Polskiej Akademii Nauk. Założycielem i pierwszym dyrektorem Instytutu był prof. Romuald Cebertowicz, wybitny specjalista z dziedziny mechaniki gruntów, fundamentowania i budownictwa hydrotechnicznego. W roku obecnym Instytut obchodzi 45-lecie swego istnienia.

Instytut prowadzi badania podstawowe i stosowane w zakresie budownictwa wodnego morskiego i śródlądowego, inżynierii brzegowej, mechaniki gruntów i fundamentowania, geotechniki i geomechaniki oraz inżynierii środowiska. Instytut ma prawa doktoryzowania w dziedzinie budownictwa. Jest placówką należącą do Wydziału IV Nauk Technicznych Polskiej Akademii Nauk. Badania podstawowe finansowane są przez Komitet Badań Naukowych, natomiast badania stosowane realizowane są na zlecenia różnego rodzaju organizacji i przedsiębiorstw. Jedną z podstawowych funkcji Instytutu jest szkolenie kadry naukowej na poziomie doktorskim na bazie staży asystenckich.

Pomiary prądów i temparatury wody w Jeziorze Żarnowieckim

Field measurements of currents and water temperature

Działalność badawcza Instytutu opiera się na pracy pięciu Zakładów naukowych: Geotechniki, Geomechaniki, Mechaniki Falowania i Dynamiki Budowli, Mechaniki i Inżynierii Brzegów oraz Hydrodynamiki Rzek i Zbiorników Wodnych. W badaniach podstawowych Instytut wykorzystuje dwa laboratoria terenowe. Są to: Morskie Laboratorium Brzegowe w Lubiatowie oraz Laboratorium w Porcie Północnym w Gdańsku. Ponadto Instytut dysponuje dobrze wyposażonymi laboratoriami mechaniki gruntów i geomechaniki. W budowie znajduje się 60-metrowy kanał falowy. Zasadnicza część badań oparta jest na modelach matematycznych, które weryfikowane są na podstawie danych z bezpośrednich pomiarów w naturze lub w laboratorium. Szeroko stosowane są pomiary w naturze oraz laboratoryjne badania hydrauliczne.

Współpraca z przemysłem i badania stosowane stanowią ważną działalność Instytutu. Znajduje to odbicie w wielu pracach badawczych i studialnych oraz ekspertyzach realizowanych na zlecenie instytucji i przedsiębiorstw wykonawczych. Badania te przynoszą dodatkowy dochód, a jednocześnie są często inspiracją do nowych badań podstawowych potrzebnych dla praktyki. Badania tego rodzaju Instytut prowadził nie tylko w kraju, ale również i za granicą.

Instytut utrzymuje szeroką współpracę naukową z wieloma placówkami za granicą. Współpraca ta polega na prowadzeniu wspólnych badań, organizacji konferencji i seminariów naukowych, stażach i stypendiach na-

INSTITUTE OF HYDROENGINEERING OF THE POLISH ACADEMY OF SCIENCES IN GDAŃSK

Address: ul. Kościerska 7, 80-953 Gdańsk, Poland
phone: (48 58) 552 20 11, 552 39 03; fax: (48 58) 552 42 11
e-mail: sekr@ibwpan.gda.pl; http//:www.ibwpan.gda.pl

The Institute was established in 1953 as a research institution of the Polish Academy of Sciences. Prof. Romuald Cebertowicz an eminent specialist in the field of soil mechanics, foundation, and hydraulic engineering w the founder and the first director of the Institute . In 1998 the Institute celebrates its 45th anniversary of foundation.

Institute's activities cover fundamental and applied research on maritime and inland water engineering, coastal engineering, soil mechanics and foundation, geotechnics, geomechanics and environmental engineering. Institute is authorized to grant doctor degrees in civil engineering. The Institute belongs to the Department of Technical Sciences of the Polish Academy of Sciences. Fundamental studies are financed by the National Committee of Scientific Research, while applied research is commissioned by various organizations and enterprises.

Research activities of the Institute are based on the operation of five scientific departments: Geotechnics, Geomechanics, Wave Mechanics and Dynamics of Structures, Coastal Dynamics, and Hydrodynamics of Rivers and Water Reservoirs. In fundamental studies the Institute utilizes two field laboratories. These are: Coastal Research Station in Lubiatowo and North Harbor Laboratory. Institute has also well equipped laboratories of soil mechanics and geomechanics. Under construction is a 60 m long wave flume. Essential parts of studies are based on mathematical models, which are verified on the data from direct measurements in the field or laboratory. Field measurements and hydraulic laboratory experiments are widely used.

Collaboration with industry and applied research cover important activities of the Institute. They are reflected in numerous studies and expertise commissioned by various institutions and enterprises. These studies bring additional income to the Institute and simultaneously they are the inspiration for fundamental studies useful in practical applications. These studies are carried out both in Poland and abroad.

The institute has broad scientific collaborations with numerous institutions abroad. These collaborations are based on participation in joint research projects, organization of conferences and seminars, scholarships and fel-

ukowych oraz prowadzeniu wykładów. Wielu wybitnych przedstawicieli nauki z krajów zachodnich odwiedziło Instytut przedstawiając wykłady, prowadząc seminaria i konsultacje. Pracownicy Instytutu biorą udział w międzynarodowych i krajowych konferencjach, prezentując referaty, uczestnicząc często w komitetach naukowych czy też prowadząc obrady.

Instytut posiada bogatą bibliotekę obejmującą książki i czasopiema krajowe oraz zagraniczne dotyczące realizowanej problematyki badawczej. Biblioteka jest powszechnie dostępna dla środowisk naukowych. Instytut regularnie wydaje kwartalnik *Archives of Hydro-Engineering and Environmental Mechanics* (w języku angielskim), które jest dostępne dla wszystkich autorów w kraju i za granicą. Ponadto Instytut prowadzi Wydawnictwa Zwarte w ramach Biblioteki Naukowej Hydrotechnika. Wydawane są również inne prace zwarte w formie monografii lub rozpraw naukowych.

Instytut utrzymuje ścisłą współpracę naukową z wieloma placówkami naukowymi oraz uczelniami w Gdańsku i na terenie całej Polski. Szczególnie owocna jest współpraca z Politechniką Gdańską. Większość pracowników naukowych Instytutu stanowią absolwenci Wydziału Inżynierii Środowiska lub Wydziału Budownictwa Lądowego PG. Wielu członków Rady Naukowej Instytutu jest profesorami na Wydziale Inżynierii Środowiska. Ponadto Instytut korzysta z laboratorium hydraulicznego Wydziału Inżynierii Środowiska PG i jego wyposażenia w realizacji prac badawczych.

Instytutem kieruje dyrektor, którym jest obecnie prof. dr hab. inż. Piotr Wilde, członek rzeczywisty PAN. Ciałem doradczym i opiniodawczym dyrektora Instytutu jest Rada Naukowa składająca się z samodzielnych pracowników naukowych Instytutu oraz wybitnych naukowców z całej Polski z dziedzin reprezentowanych przez Instytut. Przewodniczącym Rady Naukowej jest prof. dr hab. inż. Eugeniusz Dembicki z Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Gdańskiej.

Prof. Piotr Wilde
Dyrektor Instytutu; Członek Rzeczywisty PAN

lowships as well as presentation of lectures by visiting professors. Members of our staff participate in Polish and international conferences presenting papers, acting as members of scientific committees or conducting conference sessions.

Institute has voluminous library including textbooks and journals in the fields of scientific activities of the Institute. Our library is accessible for scientists and researchers from other institutes or universities. The institute regularly publishes the quarterly *Archives of Hydro-engineering and Environmental Mechanics* (in English), which is open for authors from Poland and abroad. Institute also publishes separate volumes of monographs, textbooks and conference proceedings within the "Scientific Library of Hydroengineering".

The institute has regular scientific collaborations with numerous institutions and universities from Poland and abroad. A very successful collaboration is between the Institute and Technical University of Gdańsk. Majority of scientific staff of the Institute graduated from Civil or Environmental Engineering Faculty of the Technical University of Gdańsk. Our Institute also utilizes facilities of the hydraulic laboratory of the Technical University for experimental studies.

Prof. Piotr Wilde, ordinary member of the Polish Academy of Sciences is the director of the Institute. The Scientific Council, whose members are professors and associate professors of the Institute as well as eminent scientists from Poland, is authorized to grant Dr degrees and is an advisory body for the director. Prof. Eugeniusz Dembicki from the Faculty of Environmental Engineering of the Technical University of Gdańsk is the chairman of the Scientific Council.

Prof. Piotr Wilde
Director of the Institute
Ordinary Member of the Polish Academy of Sciences

Morskie laboratorium brzegowe Lubiatowo
Coastal research station in Lubiatowo

Instytut Matematyczny Polskiej Akademii Nauk

Oddział Gdański

Adres: ul. Abrahama 18, 81-825 Sopot
tel.: (48 58) 551 08 04, fax: (48 58) 551 49 71
http://www.impan.gda.pl

Państwowy Instytut Matematyczny z siedzibą w Warszawie powołany został do życia w roku 1948. Z chwilą powstania Polskiej Akademii Nauk przemianowany został na Instytut Matematyczny PAN, w skrócie IM PAN. Stałą jego siedzibą jest Warszawa, a jego Oddziały znajdują się w następujących miastach uniwersyteckich: Gdańsk (z siedzibą w Sopocie), Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Toruń, Wrocław.

Oddział Gdański IM PAN (w skrócie OG IM PAN) powstał w roku 1967 i od tego czasu kieruje nim nieprzerwanie profesor Zbigniew Ciesielski. Jest to placówka badawcza w zakresie matematyki, w szczególności specjalizuje się w analizie funkcjonalnej, teorii prawdopodobieństwa i teorii aproksymacji. OG IM PAN zatrudnia dwóch stałych pracowników naukowych - profesorów Zbigniewa Ciesielskiego i Tadeusza Figla, a oprócz tego znajdują tu okresowe zatrudnienie młodsi utalentowani matematycy. Liczne grono matematyków, głównie z Trójmiasta, odbywało w OG IM PAN staże naukowe bądź studia doktoranckie. Stale z OG współpracuje grupa topologów z Uniwersytetu Gdańskiego, kierowana przez profesora Kazimierza Gębę. Ważnym elementem działalności OG są działające przy nim w sposób ciągły środowiskowe seminaria z zakresu probabilistyki, teorii aproksymacji i zastosowań topologii.

OG IMPAN prowadzi ożywione kontakty naukowe z zagranicą poprzez zapraszanie specjalistów, organizowanie seminariów w Międzynarodowym Centrum im. Stefana Banacha przy IM PAN oraz poprzez udział jego pracowników w licznych konferencjach specjalistycznych.

Prace wykonane w OG IM PAN były wyróżniane prestiżowymi nagrodami, m.in. Wydziału III PAN, Nagrodą Państwową I stopnia oraz nagrodą im. Jana Heweliusza, a w roku 1973 profesor Z. Ciesielski wybrany został na członka PAN.

Biblioteka przy IM PAN w Warszawie jest Centralną Biblioteką Matematyczną w Polsce. Przy OG IM PAN w Sopocie działa jej filia, która stanowi istotne uzupełnienie zbiorów uczelnianych bibliotek matematycznych Trójmiasta. W sopockiej filii wydzielone jest Archiwum Matematyków Polskich, gromadzące rękopisy i fotografie. W jego zbiorach znajdują się unikatowe rękopisy i zdjęcia z ostatnich 80. lat.

Pracownicy OG IM PAN zaangażowani są w przeprowadzanie na szczeblu Okręgu Gdańskiego Olimpiady Matematycznej, w szczególności zaś profesor Tadeusz Figiel, który jest jej wieloletnim przewodniczącym. Wielu bowiem byłych olimpijczyków, to obecnie znani i uznani matematycy polscy.

Zatrudnienia i przyjęcia na studia doktoranckie w OG IM PAN odbywają się w drodze ogólnopolskich konkursów przeprowadzanych corocznie przez IM PAN w Warszawie.

Prof. Zbigniew Ciesielski
Instytut Matematyczny Polskiej Akademii Nauk

Mathematical Institute of the Polish Academy Of Sciences

Branch in Gdańsk

Address: ul. Abrahama 18, 81-825 Sopot, Poland
phone: (48 58) 551 08 04, fax (48 58) 551 49 71
http://www.impan.gda.pl

The State Institute of Mathematics, located in Warsaw, was established in 1948. It was renamed into the Institute of Mathematics of the Polish Academy of Sciences as soon as the Academy was created. Warsaw has always been the main seat of the Institute, but regional divisions were gradually created in seven other university centres: Gdańsk, Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Toruń and Wrocław.

The Gdańsk Division of the Institute is located in Sopot. Since 1967, when it was established, it has been directed by Professor Zbigniew Ciesielski. The Division is a research centre on mathematics, with main interests in Functional Analysis, Probability Theory and Approximation Theory. Two mathematicians, professors Zbigniew Ciesielski and Tadeusz Figiel, have a permanent position. There is also a varying number of temporary, visiting positions for talented mathematicians whose research interests make this place a good choice for them. Many a mathematician, mostly from the Tri-City, has either held junior position or studied for his doctor's degree at the Division. There has been also a long lasting co-operation with a group of topologists from the University of Gdańsk, headed by Professor Kazimierz Gęba. An important aspect of the Division's activities are permanent seminars in Probability Theory, Approximation Theory and applications of Topology, attended by interested mathematicians of the area.

The Division has been actively engaged in the international co-operation in mathematics by inviting specialists, organising seminars at the Stefan Banach International Mathematical Centre (administered by the Institute), as well as by individual participation of its employees in numerous international scientific conferences.

The research carried at the Division has produced results that were awarded prestigious prizes, including awards of the Third Division of the Academy, the State Award of the First Degree and the Hevelius Prize. In 1973 Professor Z. Ciesielski was elected a member of the Academy.

The Warsaw library of the Institute is the Central Mathematical Library in Poland. At the Division in Sopot there is a branch of the Library, which is an important complement to mathematical libraries of academic institutions in the Tri-City. A part of the Division's library is an Archive of Polish Mathematicians, which is a growing collection of manuscripts and photographs, including some unique ones.

Employees of the Division are actively engaged in conducting the competitions of the Polish Mathematical Olympiad in the Gdańsk region. Professor T. Figiel has chaired its regional committee for many years. Many a former participant of the Olympiad has subsequently become well known and recognised Polish mathematician.

Temporary positions as well as admissions to graduate studies at this and other Divisions of the Institute are decided by means of a competition conducted yearly at the Institute in Warsaw.

Prof. Zbigniew Ciesielski
MI of PAS, Branch in Gdańsk

Gospodarka regionu gdańskiego

Gospodarka województwa na tle gospodarki kraju

Gospodarczą pozycję regionu na mapie kraju przedstawia z reguły udział produktu regionalnego brutto (PRB) w produkcie krajowym brutto (PKB). Według przejściowych danych Głównego Urzędu Statystycznego stosunek PRB do PKB dla województwa gdańskiego wynosił w 1995 roku 4,4%. Biorąc pod uwagę wysokość produktu regionalnego brutto województwa w poprzednich 5 latach należy konstatować, że po pewnym załamaniu w 1993 roku i stagnacji w następnych okresach (spadek do około 3,5%) nastąpiło odwrócenie się niekorzystnego trendu i przywrócenie pozycji województwa do poziomu przekraczającego 4% udział PRB w PKB.

Powierzchnia województwa gdańskiego stanowi 2,4% powierzchni Polski, natomiast odsetek ludności wynosi 3,8%. W 1996 roku produkcja sprzedana przemysłu województwa stanowiła 3,8% produkcji sprzedanej przemysłu w kraju. Należy zauważyć, że udział dwóch podstawowych sektorów własności w wielkości sprzedaży wykazywał znaczne zróżnicowanie i wynosił odpowiednio - sektor publiczny (4,0%), prywatny (3,6%). Udział wartości brutto środków trwałych województwa kształtował się nieco powyżej wskaźnika produkcji i wynosił 4,0%. Dysproporcja pomiędzy sektorami własności była w tym przypadku jeszcze wyższa na niekorzyść sektora prywatnego. Struktura wartości brutto środków trwałych województwa wykazywała zasadnicze odmienności od analogicznej struktury gospodarki narodowej. Największe różnice *in plus* dla województwa występują w następujących kategoriach: "transport, składowanie i łączność" (10,3 punktu) oraz "obsługa nieruchomości i firm" (różnica 2,7 punktu procentowego), natomiast *in minus* w kategoriach: "przemysł" (9,2 punktu) i rolnictwo (5,3 punktu). Różnice w udziałach pozostałych kategorii środków trwałych są nieznaczne. Przewaga sektora publicznego w województwie widoczna była również w strukturze zatrudnienia. W województwie gdańskim pracowało 3,4% ogółu zatrudnionych, w tym w sektorze publicznym 3,7%, w prywatnym - 3,2%. Podobnej dysproporcji nie zauważymy jednak w strukturze nakładów inwestycyjnych, gdzie udział obu sektorów jest prawie identyczny.

W 1996 roku w województwie gdańskim zarejestrowanych było 5,7% wszystkich podmiotów gospodarczych Polski. W sensie ilościowym województwo było obszarem znacznej koncentracji spółek prawa handlowego (7,8%), a szczególnie spółek akcyjnych z wyłącznym udziałem kapitału prywatnego krajowego (10,6%). Dokładnie odwrotne zjawisko obserwujemy w przypadku obecności przedsiębiorstw państwowych (3,2%). W świetle przedstawionych danych województwo gdańskie jawi się jako mocno rozwinięty gospodarczo region (relacja udziału PKB do udziału ludności) o postępującej, ale nie dokończonej transformacji gospodarki (ciągle za duży udział sektora publicznego).

Koniunktura

Rozwój koniunktury gospodarczej w województwie gdańskim podlega systematycznym badaniom prowadzonym przez zespół Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową począwszy od 1996 roku. Identyfikacja oraz monitorowanie procesów gospodarczych województwa następuje za pomocą testu koniunktury, do którego wykorzystuje się panel przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych. Przebieg aktywności gospodarczej wykazuje charakterystyczne wahania sezonowe, przy czym najwyższy jej poziom występuje w miesiącach letnich, a na koniec

Wirtschaftslage der Region Gdansk

Die Wirtschaft der Woiwodschaft mit dem Hintergrund der Wirtschaft des Landes

Die Wirtschaftslage einer Region im Landesvergleich wird in der Regel mit dem Anteil des Bruttoregionalprodukts (BRP) am Bruttoinlandsprodukt (BIP) dargestellt. Laut vorläufigen Daten des Statistischen Hauptamtes das Verhältnis des BRP zum BIP betrug für die Woiwodschaft Gdansk 1995 4,4%. Wenn man die Höhe des Bruttoregionalprodukts der Woiwodschaft in den letzten 5 Jahren in Betracht zieht so sollte man daraus schließen, daß eine Wende in einem ungünstigen Trend stattgefunden hat. Nach dem Zusammenbruch 1993 und der Stagnation in der darauffolgenden Periode (gefallen bis ca. 3,5%) ist der Anteil des BRP am BIP der Woiwodschaft über 4% gewachsen.

Die Fläche der Woiwodschaft Gdansk entspricht 2,4% der Fläche von Polen, dagegen der Bevölkerungsanteil entspricht 3,8%. 1996 abgesetzte Industrieproduktion der Woiwodschaft betrug 3,8% der abgesetzten Landesproduktion. Man muß hier betonen, daß der Anteil zwei Grundsektoren in Bezug auf Eigentum im Verkaufsvolumen zeichnete sich durch eine starke Differenzierung aus und betrug entsprechend - öffentlicher Sektor (4,0%), privater Sektor (3,6%). Der Anteil vom Bruttowert bezüglich des Anlagevermögens der Woiwodschaft betrug etwas mehr als die Produktionsziffer und belief sich auf 4,0%. Die Disproportion unter den Sektoren war in diesem Fall noch höher zugunsten des privaten Sektors. Die Struktur des Bruttowerts des Anlagevermögens der Woiwodschaft zeichnete sich durch grundsätzliche Unterschiede zur analogen Struktur der Wirtschaft des Landes aus. Die größten Unterschiede *in plus* für Woiwodschaft treten in folgenden Kategorien auf: "Transport, Lagerung und Fernmeldewesen" (10,3 Punkt) sowie "Immobilien- und Firmenservice" (Unterschied 2,7 Prozentpunkt), dagegen *in minus* in den Kategorien: "Industrie" (9,2 Punkt) und "Landwirtschaft" (5,3 Punkt). Die Unterschiede im Anteil übriger Kategorien des Anlagevermögens sind unwesentlich. Das Überwiegen des öffentlichen Sektors in der Woiwodschaft war auch an der Struktur der Beschäftigung zu sehen. In der Woiwodschaft Gdansk arbeitete 3,4% der Gesamtzahl der Beschäftigten, darunter im öffentlichen Sektor 3,7% und im privaten Sektor 3,2%. Eine vergleichbare Disproportion in der Struktur der Investitionsausgaben konnte von uns jedoch nicht festgestellt werden. Dort ist die Beteiligung beider Sektoren fast identisch.

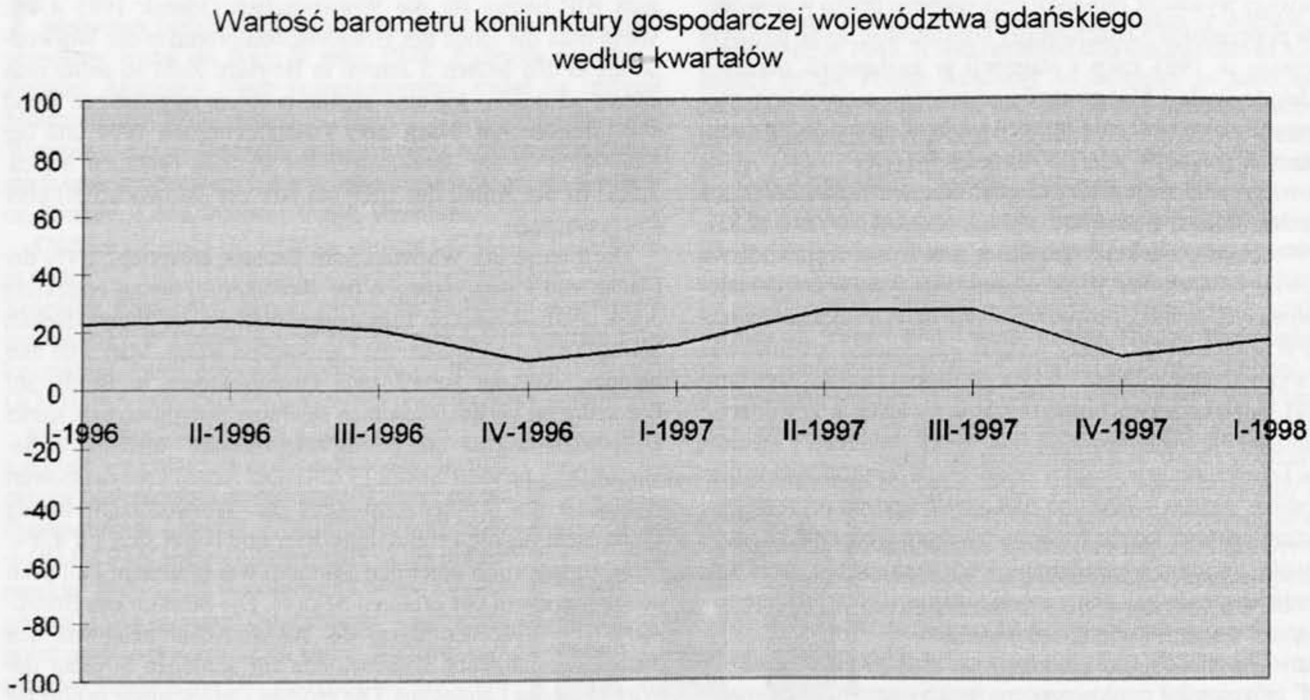
1996 waren 5,7% aller Wirtschaftssubjekte Polens in der Woiwodschaft Gdansk registriert. In Bezug auf die Zahl war die Woiwodschaft der Ort einer erheblichen Konzentration der Gesellschaften des Handelsrechts (7,8%), und insbesondere der Aktiengesellschaften mit der ausschließlichen Beteiligung des privaten Inlandskapitals (10,6%). Genau umgekehrt sieht es im Falle von staatlichen Unternehmen (3,2%). Angesichts der angegebenen Daten erscheint die Woiwodschaft Gdansk als eine stark entwickelte Wirtschaftsregion (das Verhältnis des BIP-Anteils zum Bevölkerungsanteil) in der noch nicht abgeschlossenen Phase der Transformation der Wirtschaft (immer noch ein zu großer Anteil des öffentlichen Sektors).

Konjunktur

Die Entwicklung der Wirtschaftskonjunktur in der Woiwodschaft Gdansk wird systematisch im Rahmen eines Forschungsprojekts des Instituts für Maktwirtschaft seit 1996 untersucht. Die Wirtschaftsprozesse der Woiwodschaft werden mit Hilfe

roku następuje z reguły wyraźne obniżenie poziomu aktywności gospodarczej. W 1998 roku I kwartał zaznaczył się nieco większym ożywieniem koniunktury niż w analogicznym okresie 1997 roku. Dokładny przebieg koniunktury w układzie kwartalnym w latach 1996-1998 przedstawiony jest na wykresie 1.

Wykres 1. Rynek pracy

Gospodarka województwa gdańskiego charakteryzuje się nowoczesną strukturą zatrudnienia. W pierwszym sektorze (ogólnie rolnictwo) pracuje 2% ogółu zatrudnionych, w drugim (ogólnie przemysł) 30.4%, natomiast w trzecim (ogólnie usługi) 67.6% zatrudnionych. Tak znaczny odestek zatrudnionych w usługach jest niewątpliwym atutem Gdańskiego jako województwa o strukturze zatrudnienia zbliżonym do wysoko rozwiniętych regionów europejskich.

W sektorze przemysłu podstawowe znaczenie z punktu widzenia rynku pracy mają produkcja pozostałego sprzętu transportowego (statki) i produkcja artykułów spożywczych i napojów (razem ok. 45% zatrudnionych w przemyśle). Nieco mniejsze znaczenie mają również produkcja mebli, maszyn i urządzeń oraz produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz odzieży i futrzarstwo. Znaczenie pozostałych sekcji przemysłu jest z punktu widzenia rynku pracy znacznie mniejsze.

Zatrudnieni w sektorze usług nie wykazują się tak znaczną koncentracją jak w sektorze przemysłu. Największą koncentrację wykazuje handel i naprawy oraz transport, składowanie i łączność. Niepokoi bardzo niski udział zatrudnionych w sekcji "hotele i restauracje" ze względu na "turystyczny" charakter gospodarki Gdańskiego.

Atrakcyjność inwestycyjna

W świetle badań przeprowadzonych przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańskie jako województwo oraz aglomeracja trójmiejska charakteryzowały się bardzo wysokim poziomem atrakcyjności dla inwestorów krajowych i zagranicznych. Składały się na to głównie takie czynniki, jak: chłon-

eines Konjunkturtests identifiziert und kontrolliert. Zu diesem Zweck wird ein Panel von Unternehmen und Haushalten benutzt. Der Verlauf der Wirtschaftsaktivität verzeichnet charakteristische Saisonabweichungen, dabei fällt ihre höchste Lage auf Sommermonate, und zum Jahresende ist meistens eine deutliche Senkung der Wirtschaftsaktivität zu beobachten. 1998 zeichnete sich das 1. Quartal durch eine etwas stärkere Belebung der Konjunktur als der entsprechende Zeitraum 1997 aus.

Arbeitsmarkt

Charakteristisch für die Woiwodschaft Gdansk ist eine moderne Beschäftigungs-struktur. Im ersten Sektor (allgemein Landwirtschaft) arbeiten 2% aller Beschäftigten, im zweiten Sektor (allgemein Industrie) 30,4% dagegen im dritten Sektor (allgemein Dienstleistungen) 67,6% der Beschäftigten. So ein erheblicher Anteil der Beschäftigten in den Dienstleistungen ist ein zweifelloser Vorteil der Region Gdansk als Woiwodschaft von einer Beschäftigungsstruktur, ähnlich wie in hochentwickelten europäischen Regionen.

Eine schwerwiegende Bedeutung in Bezug auf den Arbeitsmarkt haben in dem Industriesektor: " Herstellung der übrigen Transportmittell" (Schiffe) sowie Produktion von Lebensmitteln und Getränken. Eine etwas geringere Bedeutung haben auch die Möbel- und Maschinenproduktion, Herstellung von verschiedenen Geräten, Chemikalien, Chemieerzeugnissen, Bekleidung und Pelzen. Die Bedeutung übriger Industriebereiche ist in Bezug auf den Arbeitsmarkt wesentlich geringer.

Die Beschäftigten im Diestleistungsbereich weisen nicht so eine große Konzentration wie in dem Industriebereich auf. Durch die größte Konzentration zeichnen sich Handel und Reparaturen, sowie Transport, Lagerung und Fernmeldewesen aus. Es beunruhigt ein sehr geringer Anteil an Beschäftigten im Bereich "Hotels und Gaststätten", wenn man sich die turistische Attraktivität der Region vor Augen führt.

Investitionsattraktivität

Auf der Grundlage der vom Institut für Marktwirtschaft durchgeführten Untersuchungen hat eine hohe Attraktivität für

ność rynku, otoczenie dla biznesu oraz atrakcyjność turystyczna. Należy podkreślić, że wysoki poziom atrakcyjności województwa nie jest zjawiskiem jednorazowym, lecz wykazywanym w czasie wszystkich etapów badań na przestrzeni lat 1993-1997. W 1997 roku województwo gdańskie znalazło się na 6. miejscu pod względem atrakcyjności inwestycyjnej i zostało wyprzedzone przez następujące województwa: warszawskie, poznańskie, katowickie, krakowskie i szczecińskie.

Rywalizacja w przyciąganiu inwestorów odbywa się nie tylko pomiędzy poszczególnymi regionami, ale również w coraz większej mierze pomiędzy miastami. Gdańsk i Sopot w rywalizacji tej oceniane są najwyżej, natomiast z wielu opinii inwestorów zagranicznych daje się słyszeć o systematycznie zwiększającej się atrakcyjności Gdyni, gdzie sporym wysiłkiem władz samorządowych obsługuje się możliwie kompleksowo każdego potencjalnego inwestora.

Szkolnictwo wyższe i innowacyjność regionu

W województwie gdańskim znajduje się bardzo ważny ośrodek akademicki kraju. Jeżeli przyjąć, iż wielkość ośrodka mierzona powinna być liczbą kształcących się studentów, Trójmiasto jest ósmym ośrodkiem w kraju, po Warszawie, Krakowie, Górnym Śląsku, Poznaniu, Wrocławiu, Lublinie i Łodzi. W dziesięciu trójmiejskich uczelniach wyższych kształci się ponad 40 tys. studentów, z czego nieco ponad tysiąc w uczelniach niepublicznych.

Bardzo korzystnie Trójmiasto prezentuje się we wskaźniku, który stanowi o komforcie kształcenia. W Trójmieście liczba studentów przypadająca na 1 nauczyciela akademickiego należy do najniższych w kraju i wynosi niespełna 10 studentów. Zbliżone wskaźniki w tym względzie mają: Kraków, Wrocław, Łódź, Olsztyn i Białystok. Jednakże kolejny wskaźnik stanowiący o komforcie kształcenia (liczba studentów przypadająca na 1 nauczyciela akademickiego z tytułem profesorskim) plasuje Trójmiasto niżej.

Bardzo ważne z punktu widzenia potencjału innowacyjnego jest również nasycenie młodzieżą kształcącą się na poziomie wyższym w liczbie mieszkańców danego ośrodka akademickiego. Tutaj Trójmiasto prezentuje się bardzo słabo, dystansując jedynie ośrodek górnośląski. Zbliżony w tym względzie wskaźnik ma jedynie ośrodek łódzki - 54,5 studentów na 1000 mieszkańców, podczas gdy dla Trójmiasta wynosi on 51,9. Liczebność kadry nauczycielskiej, w tym kadry nauczycielskiej z tytułem profesora, koresponduje z wielkością ośrodka trójmiejskiego i plasuje Trójmiasto na 8. miejscu w kraju, przed ośrodkiem szczecińskim. Udział kadry profesorskiej, wynoszący 14,8 %, plasuje Trójmiasto również nisko.

W roku akademickim 1996/1997 funkcjonowało w Trójmieście 10 uczelni wyższych, z których trzy to uczelnie niepubliczne: Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Sopocie z siedzibą w Gdańsku oraz Wyższa Szkoła Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych. Najbardziej znanymi uczelniami wyższymi Trójmiasta są: Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Akademia Medyczna oraz Wyższa Szkoła Morska.

Współpraca międzynarodowa

We współpracy województwa gdańskiego z zagranicą szczególna rola przypada na ośrodek trójmiejski ze względu na jego potencjał gospodarczy, polityczny, naukowy i kulturalny. W aglomeracji gdańskiej znajdują się siedziby dwóch międzynarodowych organizacji. Są to: Związek Miast Bałtyckich - organizacja zrzeszająca miasta obszaru Morza Bałtyckiego - oraz *Sekretariat Vision and Strategies Around the Baltic 2010* -

In- und Auslandsinvestoren die Region Gdansk als Woiwodschaft und als Dreistadt charakterisiert. Dazu trugen vor allem folgende Faktoren bei: Aufnahmefähigkeit des Marktes, Geschäftsumfeld sowie touristische Attraktivität. Man muß die Tatsache betonen, daß die hohe Attraktivität der Woiwodschaft nicht eine Einmalerscheinung ist, sondern in allen Etappen der Forschung in der Zeit 1993-1997 zu beobachten war. 1997 befand sich die Woiwodschaft Gdansk auf der 6. Stelle in Bezug auf Investitionsattraktivität nach den Woiwodschaften: Warszawa, Poznan, Katowice, Krakow und Szczecin.

Die Rivalisierung um Investoren findet nicht nur unter verschiedenen Regionen, aber auch immer mehr unter den Städten. Gdansk und Sopot schneiden in dieser Rivalisierung am besten ab. Nach Ansicht von ausländischen Investoren läßt sich eine wachsende Attraktivität von Gdynia beobachten. Es ist der Bemühung der Stadtverwaltung zu verdanken, die bestrebt ist, jeden potentiellen Investor hilfsbereit und komplex zu behandeln.

Hochschulwesen und regionale Innovationfähigkeit

In der Woiwodschaft Gdansk befindet sich ein wichtiges akademisches Zentrum des Landes. Angenommen die Größe eines Zentrums soll an der Zahl der Studierenden gemessen werden, so ist die Dreistadt an der 8. Stelle nach Warszawa, Krakow, Oberschlesien, Poznan, Wroclaw, Lublin und Lodz. An den 10 Hochschulen der Dreistadt studieren über 40 Tausend Menschen, davon etwas über ein Tausend an den privaten Hochschulen.

Die Größe, die das Komfort des Studierens beschreibt, presentiert sich für die Dreistadt sehr günstig. In der Dreistadt gehört die Zahl der Studierenden an einen Hochschullehrer zu den niedrigsten im Land und beträgt kaum 10 Studenten. Ähnliche Zahlen weisen in dieser Hinsicht Krakow, Wroclaw, Lodz, Olsztyn und Bialystok auf. Jedoch eine andere Größe, die das Komfort des Studierens beschreibt (die Zahl der Studierenden an einen Hochschullehrer mit einem Proffessortitel) läßt die Dreistadt an einer tieferen Stelle rangieren.

Im Hinblick auf das Innovationsppotential ist die Sättigung der Zahl der Hochschuljugend in der Zahl der Einwohner eines Hochschulzentrums von großer Bedeutung. Hier schneidet die Dreistadt sehr schwach ab. Sie distanziert nur die Region von Obetrschlesien. Eine in dieser Hinsicht ähnliche Größe weist nur das Zentrum von Lodz mit 54,5 Studenten pro 1000 Einwohner, während für die Dreistadt beläuft sich diese Zahl auf 51,9. Die Zahl der Lehrer, darunter der Lehrer mit dem Titel eines Professors korrespondiert der Größe des Zentrums von Dreistadt. Hier rangiert die Dreistadt an der 8. Stelle vor dem Zentrum Szczecins. Der Anteil der professorenschaft, der 14,8% beträgt läßt die Dreistadt auch unten rangieren.

In dem Studienjahr 1996/ 1997 funktionierten in der Dreistadt 10 Hochschulen, darunter drei nicht öffentliche Hochschulen: Hochschule für Handel und Verwaltung in Gdynia, Hochschule für Turistik- und Hotelwesen in Sopot mit dem Sitz in Gdansk, sowie Hochschule für internationale Wirtschafts- und Politikbeziehungen. Die bekanntesten Hochschulen der Dreistadt sind die Universität von Gdansk, die Technische Universität, Akademie für Medizin und Hochschule für Seewesen.

Internationale Zusammenarbeit

In der Zusammenarbeit der Woiwodschaft von Gdansk mit dem Ausland fällt eine besondere Rolle dem Dreistädter Zentrum zu, im Hinblick auh sein Wiortschafts-, Politik-, Forschungs- und Kulturpotential. In der Stadt von Gdansk haben zwei internationale Organisationen ihren Sitz. Das sind: Bund der Baltischen Städte - eine Organisation, die die Städte im Bereich der Ostsee vereint, sowie *Sekretariat Vision and Strategies Around the Baltic 2010* - ein internationales Programm

międzynarodowego programu państw nadbałtyckich, reprezentowanych przez ministrów planowania poszczególnych krajów. Trójmiasto jest również ważnym centrum życia dyplomatycznego. Poza Warszawą znajduje się tutaj największe skupisko przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych państw obcych (16 przedstawicielstw, w tym 5 konsulatów generalnych).

Wzmocnieniu ulega funkcja Trójmiasta jako ośrodka targowego, kongresowego i festiwalowego. W porównaniu z potencjałem Trójmiasta rola ta jest wykorzystana w niewspółmiernie małym stopniu. Niewątpliwym katalizatorem pozytywnych przemian w tym zakresie jest oddanie do użytku nowego terminalu lotniczego w Gdańsku-Rębiechowie, który jest najnowocześniejszym terminalem krajowym w połączeniach wewnętrznych. Systematycznie wzrasta jego rola również w połączeniach międzynarodowych.

Województwo gdańskie odgrywa również istotną rolę jako strona w największym euroregionie Europy - Bałtyk. Wraz z jego powstaniem na początku 1998 roku odżyły nadzieje na aktywne włączenie gospodarki, nauki i kultury województwa do systemu państw bałtyckich. Ta opcja zagranicznej polityki regionu jest swoistym wyważeniem bardzo aktywnych kontaktów handlowych i inwestycyjnych z Niemcami, którzy są tradycyjnie ważnym partnerem gospodarczym regionu.

Strategia rozwoju i przyszłość województwa

Dalszy rozwój gospodarki województwa gdańskiego został nakreślony w "Strategii rozwoju. 2000 plus" pod kierunkiem dr. Janusza Lewandowskiego. "Strategia rozwoju" jest niezwykle kompleksowym studium zawierającym przedstawienie misji i strategii rozwoju województwa gdańskiego. Autorzy "Strategii" wyróżnili trzy podstawowe elementy misji regionu gdańskiego:

1) miejsce w europejskiej przestrzeni - maksymalizacja szans wynikających z położenia na przecięciu międzynarodowych osi transportu i kooperacji północ-południe i wschód-zachód,
2) ranga Trójmiasta - osiągnięcie przez Trójmiasto rangi europejskiej metropolii (europol) i wiodącego ośrodka Europy Bałtyckiej, przy ściślejszej współpracy Gdańska, Gdyni i Sopotu,
3) jakość życia - zrównoważony rozwój województwa wzbogacający źródła utrzymania ludności miejskiej i wiejskiej, przy jednoczesnej poprawie standardów socjalnych, jakości kształcenia i jakości środowiska przyrodniczego.

Po reformie administracyjnej stworzone zostaną systemowe przesłanki do szybszego rozwoju gospodarczego regionu i znacznej możliwości jego samostanowienia. Jest to dla Gdańskiego niezwykła szansa rozwojowa, która będzie tym razem z pewnością wykorzystana. Integracji całego województwa służą niewątpliwie działania parlamentarzystów bardzo aktywnych w szeregu centralnych instytucji oraz grup biznesu (np. Stowarzyszenie Lobbingu Gdańskiego), których celem jest skuteczne reprezentowanie interesów regionu w skali centralnej i międzynarodowej. W sensie intelektualnym rolę taką pełnią nie tylko wyższe uczelnie państwowe, ale również prywatny Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, gdzie powstał szereg studiów nad gospodarką regionu.

Dzięki aktywności wspomnianych instytucji województwo gdańskie jest coraz lepiej przygotowane do kolejnych wyzwań rozwojowych i odpowiedniej absorpcji funduszy przedakcesyjnych i w przyszłości funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Dr Tomasz Kalinowski
Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

der Ostseestaaten, vertreten von den Planungsministern einzelner Staaten. Die Dreistadt ist auch ein bedeutendes Zentrum der diplomatischen Beziehungen. Hier befindet sich nach Warszawa die größte Zahl der Konsular- und diplomatischen Vertretungen (16 Vertretungen, darunter 5 Generalkonsulate).

Mehr Gewicht bekommt die Funkton der Dreistadt als ein Handels-, Kongress-, und Festspielzentrum. Im Vergleich mit dem Potential der Dreistadt wird diese Rolle unverhältnismäßig schwach erfüllt. Zweifellos erfüllt der neue Terminal auf dem Flughafen Gdansk-Rebiechowo eine in diesem Bereich stimulierende Rolle. Er ist der modernste Terminal für Inlandverbindungen im Land. Seine Rolle für internationale Verbindungen wächst systematisch.

Die Woiwodschaft von Gdansk spielt auch eine unerhebliche Rolle als eine Partei in dem größten Euroregion - Ostsee. Mit seiner Entstehung Anfang 1998 wurden die Hoffnungen auf eine aktive Einbindung der Wirtschaft, Forschung und Kultur der Woiwodschaft an das System der baltischen Staaten. Diese Option der Außenpolitik der Region ist ein Gegengewicht für sehr aktive Handels- und Investitionsbeziehungen mit Deutschland, das traditionell ein wichtiger Wirtschaftspartner der Region ist.

Die Entwicklungsstrategie und die Zukunft der Woiwodschaft

Ein Entwurf einer weiteren Entwicklung der Wirtschaft der Woiwodschaft ist in der "Entwicklungsstrategie. 2000 plus" unter der Leitung von Dr. Janusz Lewandowski entstanden. Die Entwicklungsstrategie stellt ein komplexes Studium dar, das die Darstellung der Mission und der Entwicklungsstrategie der Woiwodschaft Gdansk beinhaltet. Die Autoren der Strategie hoben drei Grundelemente der Mission der Region Gdansk hervor:

1. der Stellenwert im europäischen Raum - eine Maximierung der Chancen, die sich aus der Lage in der Schnittstelle der internationallen Transportachsen und der Kooperation Nord-Süd, Ost-West ergeben.
2. der Stellenwert der Dreistadt - die Dreistadt erlangt den Stellenwert einer europäischen Metropole (Europol) und eines führenden Zentrums des Baltischen Europa, bei einer engeren Zusammenarbei von Gdansk, Gdynia und Sopot,
3. Lebensqualität - eine ausgewogene Entwicklung der Woiwodschaft bei einer Erweiterung der Verdienstmöglichkeiten für die Stadt- und Landbevölkerung und gleichzeitiger Verbesserung der Lebensbedingungen, der Bildungsqualität und der Umwelt.

Nach der Administrationsreform werden Systemgrundlagen für eine schnellere Entwicklung der Region und einer erheblichen Möglichkeit für die Selbstbestimmung. Das ist für die Region Gdansk eine ungewöhnliche Entwicklungschance, die diesmal mit Sicherheit wahrgenommen wird. Der Integration der gesamten Woiwodschaft dient die Arbeit der Parlamentarier, die sehr aktiv bei den zentralen Institutionen mitwirken, sowie der Geschäftsgruppen (z.B. Der Verein für Lobbying von Gdansk). Ihr Ziel ist eine wirksame Vertretung der Region auf der zentralen und internationalen Ebene. Im geistigen Sinne eine solche Rolle erfüllen nicht nur die staatlichen Hochschulen, aber auch das private Institut für Marktwirtschaft, wo mehrere Studien an der Wirtschaft der Region entstanden sind.

Dank der Aktivität der genannten Institutionen ist die Woiwodschaft Gdansk immer besser vorbereitet für die kommenden Herausforderungen der Entwicklung und einer entsprechenden Absorption der für die Zeit vor dem EU-Beitritt vorgesehenen Gelder und in Zukunft der Strukturfonds der Europäischen Union.

Dr. Tomasz Kalinowski
Danziger Institut für Marktwirtschaft

Gdańskie Towarzystwo Naukowe

Struktura i funkcje na tle zarysu dziejów

ul. Grodzka 12, 80-841 Gdańsk
tel.: (48 58) 301 21 24; fax: (48 58) 305 81 31
e-mail: gtn@ss-samba.com.pl

W dniach 18-19 listopada 1997 r. Gdańskie Towarzystwo Naukowe obchodziło jubileusz 75-lecia. Metryka sięga 1922 roku, w którym powstało Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki, jako jedna z polskich instytucji w Wolnym Mieście Gdańsku. Wśród naczelnych celów było zbliżenie kulturalne ówczesnego Gdańska do Rzeczypospolitej. W okresie 1922-1927, charakteryzującym się działalnością popularnonaukową, stworzono podstawy organizacyjne w postaci struktury wydziałowej, oraz prawne, regulujące statutowo kluczowe sprawy wewnątrz Towarzystwa i w relacji z władzami Wolnego Miasta Gdańska. Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki wzorowało się na statucie Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, a zatem w ślad za nim przyjęło rozwiązanie syntetyczne, adaptując dwa odmienne modele: akademicki - krakowski i filomacki - warszawski.

Powszechnie uważa się, iż największe osiągnięcia przedwojennego Towarzystwa przypadały na lata 1928-1939, kiedy to podjęto działalność stricte naukową, uwieńczoną opublikowaniem 12 tomów Rocznika Gdańskiego oraz serią Biblioteka Gdańsko-Pomorska i Studia Gdańskie. Do 1939 roku ukazało się łącznie 37 tytułów. Efekty takiej działalności zapewniły Towarzystwu wysoki prestiż i podnosiły jego status zarówno w środowisku polskim w Gdańsku, jak też w renomowanych ośrodkach naukowych Polski. Za założyciela Towarzystwa uważa się ks. prof. Kamila Kantaka, który zwołał zebranie inauguracyjne oraz przedstawił wstępny program działania. W okresie do 1939 roku funkcje prezesów pełniły dwie osoby: dr Jan Pomierski i dr Marcin Dragan.

Towarzystwo od początku stykało się z szykanami administracyjno-porządkowymi ze strony władz Wolnego Miasta Gdańska. Znajdowało natomiast oparcie w środowisku Polonii Gdańskiej, które - mimo rozbieżności między głównymi nurtami życia politycznego - cechowała daleko idąca solidarność. Dzięki temu TPNiS mogło korzystać m.in. z lokalu byłej dyrekcji Polskich Kolei Państwowych w Gdańsku. Samo też angażowało się poprzez swych działaczy i zarazem nauczycieli we współpracę z Polskim Gimnazjum w Gdańsku i Polskimi Szkołami Handlowymi Macierzy Szkolnej. Wspierało też w działalności filantropijnej polskie siostry zakonne dominikanki w ochronkach Macierzy Szkolnej. "Koroną polskich gdańskich stowarzyszeń" nazwał je Jan Kilarski.

Po dotkliwych stratach wojennych, śmierci 50 członków z rąk hitlerowców i zniszczeniu siedziby oraz biblioteki, Towarzystwo podjęło na nowo działalność już w 1945 roku. W uroczystości reaktywowania Towarzystwa w Ratuszu Staromiejskim wziął udział m.in. delegat rządu ds. Wybrzeża Eugeniusz Kwiatkowski. którego zasługi dla Gdyni i Polski są szeroko znane.

Danziger Wissenschaftsgesellschaft

Struktur und Aufgaben aufgrund der Übersicht der Geschichte

ul. Grodzka 12, 80-841 Gdańsk
phone: (48 58) 301 21 24; fax: (48 58) 305 81 31
e-mail: gtn@ss-samba.com.pl

Vom 18. bis zum 19. November 1997 hat die Danziger Wissenschaftsgesellschaft das 75. Jubiläum gefeiert. Die Metrik reicht bis zum Jahre1922, in dem die Gesellschaft von Wissenschafts- und Kunstfreunden entstanden ist - als eine der polnischen Institutionen in der Freien Stadt Danzig. Zu ihren Hauptzielen gehörte u.a. die kulturelle Annäherung des damaligen Danzig zu der Republik Polen. In den Jahren 1922 - 1927, für die das populärwissenschaftliche Wirken charakteristisch war, wurden die organisatorischen Grundlagen, also die Abteilungsstruktur, und die rechtlichen Grundlagen gebildet, die die wichtigsten Sachen innerhalb der Gesellschaft und in den Verhältnissen mit den Behörden der Freien Stadt Danzig statuarisch geregelt haben. Die Gesellschaft von Wissenschafts- und Kunstfreunden nahm sich den Statut der Gesellschaft von Wissenschaftsfreunden in Posen zum Vorbild, so nach ihr hat sie die synthetische Lösung angenommen, indem sie zwei verschiedene Modelle adaptiert hat: das akademische - aus Krakau und das filomatische - aus Warschau.

Allgemein glaubt man, daß die Vorkriegsgesellschaft die größten Leistungen in den Jahren 1928 - 1939 hatte, als sie strickte wissenschaftlich gewirkt hat, was mit der Veröffentlichung von 12 Bänden des Danziger Jahrbuches und mit der Serie Danziger - Pommerische Bibliothek (Biblioteka Gdańsko -Pomorska) und Danziger Studien (Studia Gdańskie) gekrönt wurde. Bis 1939 sind insgesamt 37 Titel erschienen. Die Ergebnisse solches Wirkens haben der Gesellschaft ein hohes Prestige gesichert und seinen Status sowohl in den polnischen Kreisen in Danzig als auch in den angesehenen wissenschaftlichen Zentren Polens aufgehoben. Für den Gründer der Gesellschaft hält man den Pfarrer Prof. Kamil Kantak, der die Eröffnungsversammlung einberufen und das einleitende Arbeitsprogramm vorgestellt hat. In der Zeit bis 1939 haben zwei Personen die Aufgaben der Vorsitzer erfüllt: Dr. Jan Pomierski und Dr. Marcin Dragan.

Die Gesellschaft hat von Anfang an mit Verwaltungs- und Ordnungsschikanen von der Seite der Behörden der Freien Stadt Danzig getroffen. Sie hat dagegen Unterstützung in dem Milieu der Danziger polnischen Kolonie gefunden, das, trotz Meinungsverschiedenheit zwischen den Hautströmungen des politischen Lebens, von weitgehenden Solidarität gekennzeichnet war. Dank dessen konnte die Gesellschaft u.a. den Raum der ehemaligen Leitung von Polnischen Staatsbahnen (PKP) in Danzig benutzen. Sie hat sich auch durch ihre Aktivisten und gleichzeitig Lehrer in die Zusammenarbeit mit dem Polnischen Gymnasium in Danzig (Polskie Gimnazjum w Gdańsku) und mit den Polnischen Handelsschulen des Schulmutterlandes (Polskie Szkoły Handlowe Macierzy Szkolnej) engagiert. Sie hat auch die polnischen Ordensschwestern - Dominikanerinnen in ihrer philanthropischen Arbeit in den Kinderbewahranstalten des Schulmutterlandes (Macierzy Szkolnej) unterstützt. Von Jan Kilarski wurde sie die "Krone der polnischen Danziger Gesellschaften" genannt.

Nach den empfindlichen Kriegsverlusten, nach dem von Nazis verursachten Tode von 50 Mitgliedern und nach der Zerstörung des Gesellschaftssitzes und der Bibliothek hat die Gesellschaft ihre Arbeit im Jahre 1945 aufs Neue angefangen. An der Reaktivierungsveranstaltung der Gesellschaft im Alt-

Do realizacji zadań statutowych utworzono 6 komisji naukowych kontynuujących działalność przedwojenną, ukierunkowaną na problematykę morską, gdańską i pomorską. W latach 1948-1955 wydano 2 dalsze tomy Rocznika Gdańskiego i 19 pozycji zwartych. W tym okresie nastąpiło gwałtowne zahamowanie kontaktów zagranicznych, zwłaszcza z Zachodem. Nadszedł czas żelaznej kurtyny.

Jest prawdziwym fenomenem, że udało się w czasach stalinowskich zachować przedwojenny statut i działać wg jego postanowień, zakładających bezpartyjność i apolityczność, ryzykując największe zagrożenie, jakim były plany likwidacji. Pierwszy powojenny Zarząd i jego prezes - dr Marcin Dragan - stanęli na stanowisku skupienia się wyłącznie na funkcji naukowej. Zapewne uświadamiano sobie, iż działalność popularyzatorska może spowodować ingerencję władz, a nawet wywołać z jej strony prowakację. Była to więc genialna wręcz strategia, bowiem poprzez formułę izolacjonizmu osiągnięto zdumiewający sukces zachowania substancji moralnej i ludzkiej Towarzystwa.

W 1956 r. na podstawie nowego statutu Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki zostało przekształcone w akademickie Gdańskie Towarzystwo Naukowe; miało ono więc stać się czymś w rodzaju universitas. Przywrócono strukturę wydziałową, co było równoznaczne z decentralizacją. Pracami nad restrukturalizacją Towarzystwa kierował nowy Zarząd pod prezesurą prof. Tadeusza Bilikiewicza.

Trzy powstałe wówczas wydziały, tj. Wydział I - Nauk Społecznych i Humanistycznych, Wydział II - Nauk Biologicznych i Medycznych i Wydział IV - Nauk Technicznych, działają w nie zmienionym kształcie do dzisiaj, natomiast Wydział III - poprzednio Nauk Matematyczno-Przyrodniczych - uległ restrukturalizacji, w jego miejsce powstał Wydział Nauk Matematyczno-Fizyczno-Chemicznych i Wydział V - Nauk o Ziemi, powołany najpóźniej. Prócz tego działały nadal komisje przedmiotowe, aktualnie 16.

Z okazji 50-lecia Gdańskie Towarzystwo Naukowe w 1972 r. otrzymało od władz miasta obecną siedzibę przy ul. Grodzkiej 12, co pozwoliło rozszerzyć działalność naukową, popularyzatorską i wydawniczą, oraz utworzyć własną bibliotekę naukową - należy to odnotować jako znaczące wydarzenie w życiu Towarzystwa. W porównaniu z dzisiejszymi czasami, jako ciekowostkę wiele mówiącą można podać, że wówczas Biuro mogło zatrudniać 13 osób, a członkowie użytkować w pełni swój budynek, dziś w 3/4 odnajmowany.

Gdańskie Towarzystwo Naukowe stara się promować młodych, wybijających się pracowników nauki. Od 1973 r. przyznawane są w drodze konkursu doroczne nagrody naukowe dla młodych badaczy reprezentujących wszystkie wydziały Towarzystwa. Innym przykładem zwiększającej się podmiotowości Towarzystwa są ukazujące się od 1974 r. sprawozdania GTN, zawierające również streszczenia wygłaszanych wykładów, referatów i odczytów, także w językach obcych.

Mimo jak gdyby lepszej koegzystencji z władzami w okresie lat 60. i 70. - czego przykłady można odnaleźć w organizowanych imprezach, gdzie występował niewątpliwie komponent ideologiczny - nie brakowało napięć. Stosowane były nadal wypraktykowane już poprzednio różnego rodzaju naciski i in-

städtischen Rathaus hat u.a. der für die Küste zuständige Regierungsvertreter Eugeniusz Kwiatkowski teilgenommen, dessen Verdienste für Gdingen und Polen sehr bekannt sind.

Zur Verwirklichung der Statutaufgaben wurden 6 wissenschaftliche Kommissionen gebildet, die die auf die Meeres-, Danzig- und Pommernthemen gerichtete Vorkriegsarbeit weitermachen. In 1948 - 1955 wurden 2 weitere Bände des Danziger Jahrbuches und 19 geschlossene Werke ausgegeben. In dieser Zeit wurden plötzlich die Auslandskontakte besonders mit dem Westen gehemmt. Es ist die Zeit des eisernen Vorhangs gekommen.

Ein wahres Phänomen ist, daß es in der stalinistischen Zeit gelungen ist, den Vorkriegsstatut zu bewahren und nach seinen Gesetzen zu wirken, die Parteilosigkeit und politische Unabhängigkeit vorausgesetzt haben. Dadurch hat doch der Gesellschaft die größte Gefahr gedroht - die Liqudationspläne. Der erste Nachkriegsvorstand und sein Vorsitzer - Dr. Marcin Dragan - haben die Stellung genommen, sich nur auf den wissenschaftlichen Aufgaben zu konzentrieren. Mit Sicherheit war man dessen bewußt, daß die Popularisierungsarbeit den Eingriff der Mächte verursachen und sogar eine Provokation von ihrer Seite auslösen kann. Das war also eine geniale Strategie, denn durch die Formel des Isolationismus hat man einen erstaunlichen Erfolg erreicht: die moralische und menschliche Substanz der Gesellschaft wurde doch bewahrt.

1956 wurde die Gesellschaft von Wissenschafts- und Kunstfreunden aufgrund des neuen Statut in eine akademische Danziger Wissenschaftsgesellschaft umgewandelt, sie sollte also so etwas wie univesitas werden. Die Abteilungsstuktur ist zurückgekehrt, was die Dezentralisierung bedeutet hat. Die Arbeiten an der Restrukturalisation der Gesellschaft hat ein neuer Vorstand mit dem Vorsitzer Prof. Tadeusz Bilikiewicz geleitet.

Die drei damals entstandenen Abteilungen, d.h. die I Abteilung - der gesellschaftlichen und humanistischen Wissenschaften, die II Abteilung - der Biologie- und Medizinwissenschaft und die IV. Abteilung - der technischen Wissenschaften arbeiten unverändert bis heute, und die III. Abteilung - der Mathematik- und Naturwissenschaften wurde restrukturalisiert, an ihrer Stelle ist die Abteilung der Mathematisch - Physisch - Chemischen Wissenschaften und die am spätesten berufene V. Abteilung - der Erdwissenschaften entstanden. Außerdem haben die Lehrfachkommissionen weiter gearbeitet, aktuell 16.

Zum 50. Jubiläum hat die Danziger Wissenschaftsgesellschaft von der Stadtverwaltung den jetzigen Sitz in der Grodzka-Straße 12 bekommen, was ermöglicht hat, die Wissenschafts-, Popularisierungs- und Verlagstätigkeit zu verbreiten und die eigene wissenschaftliche Bibliothek zu eröffnen - das muß als ein bedeutendes Ereignis im Leben der Gesellschaft vermerkt werden. Im Vergleich mit der heutigen Zeit kann als etwas Interessantes, das die damalige Situation schildert, angegeben werden, daß dann die Gesellschaft 13 Personen anstellen konnte und die Mitglieder hatten die Möglichkeit, ihr Gebäude voll zu benutzen, das heute in 3/4 vermietet wird.

Die Danziger Wissenschaftsgesellschaft versucht, junge sich auszeichnende Wissenschaftler zu befördern. Seit 1973 werden alljährlich in einem Wettbewerb den jungen Forschern aus allen Abteilungen der Gesellschaft wissenschaftliche Preise zuerkannt. Ein anderes Beispiel für die steigende Subjektivität der Gesellschaft sind die seit 1974 erscheinenden Berichte der DWG, die auch die Zusammenfassungen von Vorträgen, Referaten und Vorlesungen beinhalten, auch in Fremdsprachen.

Trotz der besseren Koexistenz mit den Mächten in 60er und 70er Jahren, deren Beispiel man in den organisierten Veranstaltungen finden kann, wo zweifellos eine ideologische Komponente vorgekommen war, haben die Spannungen nicht gefehlt. Die schon früher ausgeübten Drucke und Eingriffe wurden weiter angewandt, indem z.B. das Papier und die Verlagspositionen limitiert wurden. Besonders fühlbar war für die Gesells-

gerencje w postaci limitowania papieru, pozycji wydawniczych itp. Szczególnie dotkliwe dla Towarzystwa było okresowe przesunięcie subwencjonowania z Polskiej Akademii Nauk do Wojewódzkiej Rady Narodowej. Znamienne jest jednak wyuczenie się umiejętności stanowiącej szerszy wzór działania Polaków - wykorzystywania przełomów politycznych w latach 1956 i 1970 do przywracania lub nawet poszerzania niezależności naukowej.

W dekadzie lat osiemdziesiątych nastąpiła już wyraźna i narastająca presja ze strony GTN-u do uwolnienia się z gorsetu propagandowego i podejmowania działań proobywatelskich. W tym czasie głównym zadaniem Towarzystwa stało się dążenie do uzyskania statusu stowarzyszenia wyższej użyteczności publicznej oraz zniesienia cenzury dla wydawnictw naukowych. Organizowano cykl wykładów na rzecz poszerzania niezależnej myśli w ramach Wszechnicy PAN, a także poza nią. A po ingerencji centralnych władz Polskiej Akademii Nauk polityka odczytowa kontynuowana była w ramach wydziałów i komisji oraz spotkań klubowych. Szczególną aktywność przejawiały Komisje Ekonomiczna i Socjologiczna w zakresie tematów związanych z postulowaną reformą ekonomiczną, socjologią regionu i grup etnicznych oraz socjologią konfliktu społecznego. W tym okresie Towarzystwu przestał wystarczać fakt bycia organizacją demokratyczną, tj. stosującą na użytek wewnętrzny procedury demokratyczne, chciało mieć też większy wpływ na życie publiczne, odpowiadając na zapotrzebowanie szerszej publiczności zainteresowanej sprawami kultury społeczeństwa i gospodarki. Jednocześnie część członków i działaczy Gdańskiego Towarzystwa Naukowego współtworzyła Gdańskie Stowarzyszenie Akademickie.

W latach transformacji systemowej możemy zaobserwować znaczną dynamikę działalności naukowej - wygłoszono 420 referatów i zorganizowano 69 sesji naukowych. Jest przy tym znamienne, iż wydziały niehumanistyczne, ujęte tu łącznie, dorównywały we wskaźnikach ilościowych Wydziałowi I. Liczba odczytów w ciągu ostatniego czterolecia zwiększyła się o około 10%.

chaft die zeitweilige Subventionsverschiebung von der Polnischer Wissenschaftsakademie (Polska Akademia Nauk) zum Wojewodschaftsvolksrat. Bezeichnend ist jedoch Erlernen einer Fähigkeit, auf der das Wirken breiter Polenkreise beruht hat. Das ist die Fähigkeit, die politischen Wendepunkte 1956 und 1970 zur Wiederherstellung oder sogar zum Verbreiten der wissenschaftlichen Unabhängigkeit auszunutzen.

In der Dekade 80er Jahren folgte eine deutliche und wachsende Pression von der Seite der DWG, vom Korsett der Propaganda und vom Unternehmen der probürgerlichen Tätigkeiten frei zu werden. In dieser Zeit war das Hauptziel der Gesellschaft, nach dem Status der öffentlichen Gesellschaft und nach der Zensuraufhebung in den Wissenschaftsverlagen zu streben. Man hat eine Reihe von Vorlesungen zugunsten der Verbreitung des unabhängigen Gedankens innerhalb und außerhalb der Universität PAN (-Polnische Wissenschaftsakademie). Und nach dem Eingriff der zentralen PAN - Verwaltung

wurde die Vorlesungspolitik in Rahmen der Abteilungen und Kommissionen sowie der Klubbegegnungen fortgesetzt. Besondere Aktivität haben die Ökonomische und Soziologische Kommission im Bereich der Themen gezeigt, die mit der postulierten ökonomischen Reform, mit der Soziologie der Region und der ethnischen Gruppen und mit der Soziologie des gesellschaftlichen Konfliktes verbunden waren. In dieser Zeit war der Gesellschaft nicht genug, eine demokratische Organisation zu sein, die die demokratische Prozedur nur für sich selbst gebraucht. Sie wollte einen größeren Einfluß auf das öffentlichen Leben haben, indem sie auf die Fragen breiter Öffentlichkeit antwortet, die sich für die gesellschaftliche Kultur- und Wirtschaftsprobleme interessiert. Gleichzeitig hat ein Teil der Mitglieder und Aktivisten der Danziger Wissenschaftsgesellschaft in der Danziger Akademische Gesellschaft mitgewirkt.

In den Jahren der Systemtransformation können wir eine große Dynamik in der wissenschaftlichen Tätigkeit beobachten - es wurden 420 Referate gehalten und 69 wissenschaftliche Sitzungen organisiert. Es ist dabei bezeichnend, daß die nicht humanistischen Abteilungen, die hier auch berücksichtigt wurden, der Abteilung I in den Zahlen gleichgekommen sind. Die Zahl der Vorlesungen ist in den letzten vier Jahren um etwa 10% gestiegen.

Drei von fünf Abteilungen verfügen über eigene Zeitschriften: die I Abteilung gibt, außer dem Danziger Jahrbuch, die

Trzy spośród pięciu wydziałów dysponują własnymi czasopismami: Wydział I, obok Rocznika Gdańskiego, wydaje Gdańskie Studia Językoznawcze, Pomorskie Monografie Topomastyczne oraz serię monografii, Wydział II - Acta Biologica et Medicae, a Wydział V - Peribalticum. Wydawane są też materiały z licznych sesji , w tym międzynarodowych, organizowanych częściej przez przedstawicieli nauk ścisłych, biologiczno - medycznych i technicznych (w tym publikacje autorów z zagranicy w językach obcych).

Tradycje nauki gdańskiej, rozwijane w Gdańskim Towarzystwie Naukowym, oparte są na wykorzystaniu potencjału naukowego skupionego w naszym regionie. Gdańskie Towarzystwo Naukowe współpracuje ze wszystkimi ważniejszymi placówkami naukowymi na terenie Trójmiasta (Uniwersytet Gdański, Biblioteka Gdańska PAN, Akademia Medyczna w Gdańsku, Politechnika Gdańska, Nadbałtyckie Centrum Kultury, Oddział Gdański PAN, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Instytut Kaszubski i inne). Dzięki temu ponadinstytucjo- nalnemu statusowi można widzieć w Towarzystwie integratora środowiska naukowego w skali nie tylko miasta, ale i Pomorza. Towarzystwo zawsze odgrywało znaczącą rolę w rozwoju i integracji środowiska naukowego Trójmiasta, wyprzedzając swą działalnością powstanie większości zasłużonych uczelni wyższych, m.in. Uniwersytetu Gdańskiego. Funkcja integracyjna jest szczególnie istotna wobec potrzeby przełamywania barier specjalizacyjnych oraz konieczności podtrzymywania etosu naukowego opartego na ładzie moralnym. Można to było zaobserwować np. w związku z wkładem GTN-u do instytucji Kongresów Nauki Polskiej, zarówno w postaci krytycznej refleksji, jak też postulatu tworzenia prac syntetycznych i popularyzatorskich. Obecnie łączy się ona z próbami działań proobywatelskich, takich jak np. oferta socjologiczna pod adresem środowisk samorządowych ("Socjologia gdańska w dobie przemian 1970-1994"), obrona programu II Polskiego Radia, udział w publicznych panelach, np. "Czwarta władza?", działania Wydziału V na rzecz ekologii itp.

W efekcie tej i innej współpracy, a także własnego wysiłku uczonych, opublikowano ogółem do końca 1996 r. 1757 pozycji, w tym od 1989 - 82 pozycje. Do najważniejszych opublikowanych prac należy zaliczyć powstałe we współpracy z Polską Akademią Nauk pomnikowe dzieło, siedmiotomowy "Słownik Gwar Kaszubskich" ks. Bernarda Sychty oraz czterotomowy "Słownik Biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego", rozpoczęty przez Stanisława Gierszewskiego, a kontynuowany przez Zbigniewa Nowaka. Zawiera on ponad 2000 życiorysów osób zasłużonych dla Pomorza, od X wieku do czasów współczesnych oraz 57 tomów Rocznika Gdańskiego.

W ostatnim okresie wydarzył się jeszcze jeden znaczący fakt. Dzięki inicjatywie Wydziału V przywrócona została pamięć o Towarzystwie Przyrodniczym w Gdańsku w 250. rocznicę jego założenia (materiały pod red. Jerzego Szukalskiego). Przypomnienie i adaptacja tej tradycji mają ogromne znaczenie, zarówno w płaszczyźnie uniwersalistycznego uprawiania nauki i osiągnięć "Naturforschende Gesellschaft", jak też tradycji gdańskich i stosunków polsko-niemieckich. W tym kontekście warto przypomnieć, iż Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki także w okresie międzywojennym usiłowało prowadzić politykę otwartą wobec Niemiec. Świadczy o tym m.in. współpraca, w latach 1933-1934, z bibliotekami w Berlinie, Monachium i Marburgu.

Danziger Sprachwissenschaftlichen Studien (Gdańskie Studia Językoznawcze), Toponomastische Pommernmonographien (Pomorskie Monografie Topomastyczne) sowie eine Serie von Monographien, die II Abteilung - Acta Biologica et Medicae, und die V Abteilung - Peribalticum. Es werden auch Materialien aus zahlreichen Sitzungen ausgegeben, darin auch aus internationalen Sessionen, die häufiger von den Vertretern der exakten Wissenschaften - der biologisch - medizinischen und technischen - veranstaltet werden (darin auch fremdsprachliche Publikationen der ausländischen Verfasser).

Die Traditionen der Danziger Wissenschaft, die in der Danziger Wissenschaftsgesellschaft entwickelt werden, beruhen darauf, daß der in unserer Region gesammelte Potential ausgenutzt wird. Die Danziger Wissenschaft Gesellschaft arbeitet mit allen wichtigeren wissenschaftlichen Zentren in Dreistadt mit [die Danziger Universität, Danziger Bibliothek - PAN (Polnische Wissenschaftsakademie), die Medizinische Akademie in Danzig, die Danziger Technische Hochschule, Ostseekulturzentrum (Nadbałtyckie Centrum Kultury), die Danziger Abteilung PAN, der Kaschubisch - Pommerische Verband, das Kaschubische Institut und andere]. Dank dem über den Institutionen stehenden Status kann in der Gesellschaft ein Integrator des wissenschaftlichen Milieus nicht nur der Stadt aber auch Pommerns gesehen werden. Die Gesellschaft hat immer eine bedeutende Rolle in der Entwicklung und Integration des wissenschaftlichen Milieus in der Dreistadt gespielt. Sie ist dabei mit ihrer Tätigkeit der Entstehung von vielen verdienstvollen Hochschulen vorausgegangen, u.a. der Danziger Universität. Die Integrationsfunktion ist besonders wesentlich in der Notwendigkeit, die Spezialisierungsbarrieren zu brechen und das wissenschaftliche Ethos zu halten, das sich auf die Moralordnung bezieht. Das war z.B. in dem Beitrag der DWG in die Institutionen der Kongressen der Polnischen Wissenschaft zu beobachten, sowohl in Form von einer kritischen Reflexion als auch durch den Entwurf, synthetische und popularisatorische Arbeiten zu bilden. Jetzt verbindet sie sich mit dem Versuch der probürger-lichen Tätigkeiten, so wie z.B. das soziologische Angebot an die Adresse der Selbstverwaltungen ("Danziger Soziologie in der Zeit der Verwandlung 1970-1994" - "Socjologia gdańska w dobie przemian 1970-1994"), die Verteidigung des II Programm des Polnischen Rundfunks, Teilnahme an den öffentlichen Panels, (z.B. "Die vierte Macht?" - "Czwarta władza?"), Wirken der V. Abteilung zugunsten der Ökologie u.ä.

Das Ergebnis dieser und anderer Mitarbeit, auch eigener Bemühungen der Wissenschaftler, wurden bis Ende 1996 1757 Werke veröffentlicht, darin seit 1989 - 82 Werke. Zu den wichtigsten veröffentlichten Arbeiten gehört das bei der Mitarbeit mit PAN entstandene Denkmalwerk, "Lexikon der Kaschubischen Dialekte" in 7 Bänden vom Pfarrer Bernard Sychta sowie "Biographisches Lexikon des Weichselpommerns" in 4 Bänden, das von Stanisław Gierszewski angefangen und von Zbigniew Nowak fortgesetzt wurde. Es beinhaltet über 2000 Lebenslaufe der für Pommern verdienstvollen Personen seit dem X. Jh. bis Gegenwart sowie 57 Bände des Danziger Jahrbuches.

In der letzten Zeit ist noch eine bedeutende Tatsache vorgekommen. Dank der Initiative der V. Abteilung wurde das Gedächtnis über die Naturforschende Gesellschaft in Danzig zum 250. Jubiläum ihrer Gründung wiederhergestellt (Materialien herausgegeben von Jerzy Szukalski). Die Erinnerung und Adaptation dieser Tradition sind von großer Bedeutung sowohl im Bereich der vielseitigen Wissenschaft und der Erfolge von Naturforschenden Gesellschaft als auch in der Danziger Tradition und in den deutsch - polnischen Verhältnissen. In diesem Kontext ist auch der Erinnerung wert, daß die Gesellschaft von Wissenschafts- und Kunstfreunden sich auch in der Zeit zwischen zwei Kriegen bemüht hat, eine offene Politik gegen Deutschland zu führen. Davon zeugt u.a. die Mitarbeit in den Jahren 1933-1934 mit den Bibliotheken in Berlin, München und Marburg.

GTN tworzy własne mechanizmy kreowania autorytetów naukowych poprzez nadawanie w środowisku wysokiej rangi dwom nagrodom: Nagrodzie im. Jana Heweliusza ("Uczeni Gdańska. Laureaci Nagrody im. Jana Heweliusza") - za oryginalny wkład własny do nauki oraz przyznawanie za wybitne osiągnięcia naukowe i organizacyjne honorowego członkostwa GTN. Gdańskie Towarzystwo Naukowe wpisało się także w główny program 1000-lecia Gdańska ("Gdańsk w gospodarce i kulturze europejskiej"). Nie można też pominąć innego znaczącego faktu z dziejącej się na naszych oczach historii Towarzystwa , a mianowicie przyznania w 1997 roku jego członkom prestiżowego Medalu Mściwoja II za szczególne zasługi dla miasta.

Trzeba byłoby napisać całą rozprawę, aby przedstawić wszystkich uczonych, którzy tworzyli podstawy tego Towarzystwa i w nim działali. Kolejnymi prezesami (począwszy od lat 70. do 1995 r.) byli profesorowie: Stanisław Hiller - 2 kadencje, Wacław Balcerski - 1 kadencję, Józef Sawlewicz - 3 kadencje, Robert Szewalski - 2 kadencje, Gotfryd Kupryszewski - 3 kadencje, Roman Wapiński - 3 kadencje, Włodzimierz Prosnak - 5 kadencji. Poprzestając na wymienieniu prezesów, trzeba mieć świadomość tego, jak wielką rolę w kierowaniu polityką Towarzystwa odgrywali także inni członkowie Zarządu, a zwłaszcza sekretarze generalni i wiceprezesi, ale także przewodniczący wydziałów, komisji, komitetów redakcyjnych, słowem: wszystkich agend GTN.

Poświęćmy też kilka słów danym statystycznym. Dziś mamy 503 członków zwyczajnych, skupionych w pięciu wydziałach. W momencie założenia Towarzystwa było ich 50. Ewenementem była przynależność do Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki in corpore 29 funkcjonariuszy Poczty Gdańskiej. W 1945 roku Towarzystwo "wystartowało" z liczbą członków zbliżoną do stanu z 1939 r., tj. ok. 140, natomiast w 50-lecie, tj. w 1971 r., było ich 290, nieco ponad połowa stanu obecnego. Gdańskie Towarzystwo Naukowe może się też poszczycić ponad 20 członkami honorowymi.

O otwartości Towarzystwa na wybitne i twórcze osobowości może świadczyć też fakt, iż w gronie jego członków znaleźli się także ludzie reprezentujący literaturę i sztukę, jak np. Stanisław Przybyszewski, Jarosław Iwaszkiewicz, Kazimierz Wiłkomirski, Lech Bądkowski, a jest to lista daleko niepełna. Z dumą można powiedzieć, iż ogromna większość wybitnych uczonych zamieszkujących Trójmiasto, i nie tylko, była lub jest członkami Towarzystwa.

Ażeby Gdańskie Towarzystwo Naukowe mogło realizować swoje cele, musi być spełniony warunek kardynalny - nie może ono w żadnym razie rezygnować z prowadzenia własnej polityki naukowej. Wobec czekających wyzwań większą wagę należałoby przywiązywać do aktywnego udziału w społecznym ruchu naukowym i dążeniu do tworzenia grupy nacisku na rzecz podniesienia statusu reprezentacji towarzystw w obrębie systemu, jakim jest nauka. Naturalnym sojusznikiem towarzystw naukowych pozostają środowiska samorządowe, które powinny być zainteresowane współpracą z nimi, jeśli mają na celu rzeczywiste, a nie deklaratywne tylko poszerzenie przestrzeni życia obywatelskiego.

Prof. Marek Latoszek
Gdańskie Towarzystwo Naukowe

Die Danziger Wissenschaftsgesellschaft bildet eigene Mechanismen des Kreierens wissenschaftlicher Autoritäten, indem sie zwei Preisen einen hohen Rang gibt: dem Jan Hevelius Preis ("Danziger Wissenschaftler. Jan-Hevelius-Preisträger") - für den originellen eigenen Beitrag in die Wissenschaft und der DWG - Ehrenmitgliedschaft, die für die hervorragenden wissenschaftlichen und organisatorischen Erfolge zuerkannt wird. Die Danziger Wissenschaftsgesellschaft hat auch ihren Beitrag zum Hauptprogramm des 1000. Jubiläums Danzigs geleistet ("Danzig in der europäischen Wirtschaft und Kultur"). Man darf auch die andere bedeutende Tatsache aus der vor uns spielenden Geschichte der Gesellschaft nicht vergessen: es geht nämlich um die Zuerkennung 1997 ihren Mitgliedern der Prestigemedaille von Mściwoj II. für besondere Verdienste um die Stadt.

Man sollte eine ganze Abhandlung schreiben, um alle Wissenschaftler vorzustellen, die die Grundlagen dieser Gesellschaft gebildet und darin gearbeitet haben. Die folgenden Vorsitzer (von 70er Jahren an bis 1995) waren Professoren: Stanisław Hiller - 2 Amtsdauer, Wacław Balcerski - 1 Amtsdauer, Józef Sawlewicz - 3 Amtsdauer, Robert Szewalski - 2 Amtsdauer, Gotfryd Kupryszewski - 3 Amtsdauer, Roman Wapiński - 3 Amtsdauer, Włodzimierz Prosnak - 5 Amtsdauer. Indem man sich mit der Benennung der Vorsitzer begnügt, muß man dessen bewußt sein, wie groß die Rolle anderer Vorstandsmitglieder in der Politikleitung der Gesellschaft war, und besonders Hauptsekretäre und Vizevorsitzer, aber auch Vorsitzer der Abteilungen, Kommissionen, Redaktionskomitees, mit einem Wort - aller DWG - Agenden.

Widmen wir auch einige Worte den statistischen Angaben. Heute haben wir 503 ordentliche Mitglieder, die in fünf Abteilungen gesammelt sind. Während der Gründung der Gesellschaft gab es 50 Mitglieder. Eine Begebenheit war die Zugehörigkeit zur Gesellschaft von Wissenschafts- und Kunstfreunden in corpore 29 Funktionäre der Danziger Post. 1945 ist die Gesellschaft mit der Mitgliederzahl "gestartet", die der Zahl aus dem Jahre 1939 ähnlich war, d.h. etwa 140. Zum 50. Jubiläum dagegen, d.h. 1971, waren sie zu 290, etwas über die Hälfte des heutigen Zustands. Die Danziger Wissenschaftsgesellschaft kann sich auch über 20 Ehrenmitglieder rühmen.

Von der Offenheit der Gesellschaft auf die hervorragenden und schöpferischen Persönlichkeiten kann auch die Tatsache zeugen, daß sich in ihrem Kreis die Literatur- und Kunstvertreter befinden, wie z.B. Stanisław Przybyszewski, Jarosław Iwaszkiewicz, Kazimierz Wiłkomirski, Lech Bądkowski, und das ist noch nicht volle Liste. Mit Stolz kann man sagen, daß die große Mehrheit der hervorragenden Wissenschaftler aus der Dreistadt und auch aus anderen Ortschaften Mitglieder der Gesellschaft waren oder sind.

Damit die Danziger Wissenschaftsgesellschaft ihre Ziele verwirklichen kann, muß eine fundamentale Voraussetzung erfüllt werden - die Gesellschaft darf auf keinen Fall auf eigene wissenschaftliche Politik verzichten. Gegen die wartenden Herausforderungen sollte man ein größeres Gewicht auf die aktive Teilnahme an der gesellschaftlichen Wissenschaftsbewegung legen. Dabei sollte man nach der Bildung von Zwanggruppen zugunsten der Statushebung von Vertretern der Gesellschaften im Bereich der Wissenschaft streben. Natürlicher Verbündeter der wissenschaftlichen Gesellschaften bleibt das Milieu der Selbstverwaltungen, die an der Mitarbeit mit ihnen interessiert sein sollen, wenn sie das wirkliche und nicht äußerliche Verbreiten des bürgerlichen Lebensraums zum Ziel haben.

Prof. Marek Latoszek
Danziger Wissenschaftsgesellschaft

WYDARZENIA

Styczeń 1998 r. Politechnika Gdańska. Kolokwium habilitacyjne dr. inż. Wojciecha Jędrucha z Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki; tytuł pracy: "Środowisko programowe dla modelowania cząsteczkowego systemów złożonych".

19.01.1998 r. Gdańsk. Prezydent Miasta Gdańska Tomasz Posadzki wręczył dyplomy przyznające stypendium Miasta Gdańska 11 studentom Politechniki Gdańskiej, którymi są: Przemysław Adrich (WFTMS), Paulina Bogdanowicz (WCh), Eunika Bolc (WZE), Jarosław Bośko (WFTMS), Andrzej Jacuński (WETI), Tomasz Janczak (WFTMS), Katarzyna Kowalska (WZE), Kamila Kreft (WZE), Adam Łazarski (WZE), Anita Richert (WZE) i Filip Wiedrycki (WFTMS).

28.01.1998 r. Politechnika Gdańska. Wręczenie dyplomów stwierdzających przyznanie stypendiów Ministra Edukacji Narodowej studentom PG; studentami tymi byli: Roksana Ciurysek (WZE), Katarzyna Kowalska (WZE), Adam Łazarski (WZE), Krzysztof Malicki (WETI), Leszek Piotrowski (WFTMS), Michał Rewieński (WE TI), Tomasz Stefański (WFTMS), Agnieszka Szajowska (WCh), Filip Wiedrycki (WFTMS) oraz Dorota Wojewska (WCh).

30.01.1998 r. Politechnika Gdańska. Uroczyste otwarcie "Nowoczesnego systemu magazynowania zbiorów Biblioteki Głównej PG" zainstalowanego dzięki subwencji otrzymanej z Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej; system wykonało i nadzorowało Międzynarodowe Centrum Budownictwa w Warszawie poprzez swój Oddział Regionalny w Gdańsku .

18-20.02.1998 r. Targi Gdańskie SA. Seminarium *Napędy i Sterowania,* towarzyszące IV Międzynarodowym Targom "Napędy i Sterowania", zorganizowane przez 4 Wydziały PG, tj.: Mechaniczny; Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki; Elektrotechniki i Automatyki; Oceanotechniki i Okrętownictwa; tematyka Seminarium obejmowała napędy i sterowania maszyn oraz elektroniczne i komputerowe układy sterowania; Wydziały zaprezentowały swoje osiągnięcia oraz przedstawiono oferty prac badawczych i usługowych; równocześnie przygotowano oferty przedstawiające warunki i możliwości kształcenia w ramach studiów magisterskich i inżynierskich, dziennych i zaocznych, podyplomowych i doktoranckich.

18-20.02.1998 r. Gdańsk, Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A. EUROCRANE &LOGTECH - międzynarodowa konferencja poświęcona zagadnieniom mechaniki oraz transportu z zastosowaniem logistycznych systemów urządzeń dźwignicowych i przenośnikowych oraz dynamiki wielkich układów nieliniowych, automatyce i robotyce, trwałości, niezawodności, organizowana przez Wydział Mechaniczny PG jako towarzysząca III Targom Urządzeń Dźwignicowych i Przenośnikowych Systemów Transportu Bliskiego i Logistyki; przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr inż. Ryszard Kościelny.

23.02.1998 r. Politechnika Gdańska. Kolokwium habilitacyjne dr. Jerzego Chramca z Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki; tytuł pracy: "Mikrofalowe diodowe powielacze i konwertery częstotliwości - problemy teoretyczne i układowe".

23 02.1998 r. Gdańsk, Ratusz Główny. Prezydent Miasta Gdańska Tomasz Posadzki oraz Prezes Oddziału Polskiej Akademii Nauk prof. Piotr Wilde dokonali aktu wręczenia Nagrody Naukowej Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza za 1997 rok prof. Edmundowi Wittbrodtowi; nagroda została przyznana za wybitne osiągnięcia poznawcze dotyczące modeli obliczeniowych i programów komputerowych do analizy dynamiki złożonych układów mechanicznych.

24.02.1998 r. Politechnika Gdańska. Uroczyste otwarcie Pracowni Materiałoznawstwa w Katedrze Materiałów Budowlanych i Technologii Betonu Wydziału Budownictwa Lądowego PG, która powstała w Roku Obchodów Milenijnych Gdańska jako element zmian w programie studiów na Wydziale Budownictwa Lądowego, zmierzających ku zbliżeniu polskich systemów edukacji do szkolnictwa wyższego w krajach Unii Europejskiej.

Marzec 1998 r. Politechnika Gdańska. Wydanie skryptu pt. "Kompozyty polimerowe" autorstwa Krystyny Imielińskiej oraz G.C. Papnicolau; skrypt jest wynikiem współpracy w ramach europejskiego programu TEMPUS między Wydziałem Mechanicznym PG a Wydziałem Mechanicznym i Lotniczym Uniwersytetu Patras w Grecji i powstał na podstawie wykładów prof. G. C. Papnicolau wygłoszonych w ramach podyplomowego studium *European Master Degree Course*

EVENTS

January 1998. Technical University of Gdańsk. The doctoral thesis colloquium by Wojciech Jędruch, Ph.D., the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics, "Programme Environment for Partial Modelling of Complex Systems".

19.01.1998. Gdańsk. The Mayor of the City of Gdańsk handed the students of Tri-City universities the diplomas awarding them scholarships: there were 11 students from the TUG: Przemysław Adrich (FTPAM), Paulina Bogdanowicz (FCh), Eunika Bolc (FME), Jarosław Bośko (FTPAM), Andrzej Jacuński (FETI), Tomasz Janczak (FTPAM), Katarzyna Kowalska (FME), Kamila Kreft (FME), Adam Łazarski (FME), Anita Richert (FME) and Filip Wiedrycki (FTPAM).

28.01.1998. Technical University of Gdańsk. The Senate Session. Presentation of diplomas, confirming the Minister's of Education scholarship award, to the students of TUG: Roksana Ciurysek (FME), Katarzyna Kowalska (FME), Adam Łazarski (FME), Krzysztof Malicki (FETI), Leszek Piotrowski (FTPAM), Michał Rewieński (FETI), Tomasz Stefański (FTPAM), Agnieszka Szajowska (FCh), Filip Wiedrycki (FTPAM) and Dorota Wojewska (FCh).

30.01.1998. Technical University of Gdańsk. Ceremonial opening of "the Modern System of Collecting the Stock of the Main Library of TUG" mounted due to the subvention received from the National Foundation for Polish Science; the system was mounted and supervised by the International Building Centre of Warsaw through its Regional Branch in Gdańsk.

18-20.02.1998. International Gdańsk Fair. The Seminar *Drives and Controls* accompanying the International Fair of Drives and Controls organised by four Faculties of TUG: Mechanical Engineering; Electronics, Telecommunication and Informatics, Electrical Engineering and Automation; Ocean Engineering and Ship Building; the Seminar subject concerned drives and controls of machines, and electronic and computer control systems; the mentioned Faculties presented their achievements at the fair exposition and the offers of research-service works; the offers of the education possibilities within the curricula of M.Sc. and B.Sc. courses, residential and non-residential courses, postgraduate and doctoral courses were also presented.

18-20.02.1998. International Gdańsk Fair. International conference EUROCRANE &LOGTECH on mechanics and transport problems concerning the application of logistic systems of cranes and conveying systems, dynamics of great non-linear systems, automatics and robotics, durability and reliability, organised by the Faculty of Mechanical Engineering of TUG as accompanying III International Fair of Cranes and Conveying Systems of Short-Distance Transport and logistics; Ryszard Kościelny, Ph.D. was the President of the Organising Committee.

23.02.1998. Technical University of Gdańsk. The doctoral thesis colloquium by Jerzy Chramiec, Ph.D., the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics, "Microwave Diode Multipliers and Frequency Converters - Theory and Circuit Problems".

23.02.1998. Gdańsk, Town Hall. Tomasz Posadzki, the Mayor of the City of Gdańsk and Prof. Piotr Wilde, the President of the Polish Academy of Sciences - Gdańsk Branch, handed Prof. Edmund Wittbrodt the Scientific Jan Hevelius Prize of the City of Gdańsk for the year 1997; the prize has been awarded for outstanding cognition achievements concerning computing models and computer software for the analysis of dynamics of complex mechanical systems..

24.02.1998. Technical University of Gdańsk. Ceremonial opening of the Materials Science Laboratory at the Department of Building Materials and Concrete Technology; the Laboratory was created within the Year of the Millennium Celebration of Gdańsk as an element of the changes in the curriculum of the Faculty of Civil Engineering, leading to Polish education systems approaching the higher education systems of the European Union.

March 1998. Technical University of Gdańsk. The issue of a handbook "Polymer Composites" by Krystyna Imielińska and G.C. Papnicolau; the handbook results from the co-operation between the Faculty of Mechanical Engineering of TUG and the Faculty of Aeronautics of Patras University, Greece, within the TEPMUS project, and it is the summary of Prof. G.C. Papnicolau lectures delivered within the postgraduate studies *European Master Degree Course in Eco-In-*

in Eco-Integrated Mechanical Eingineering prowadzonego na wydziałach mechanicznych Politechniki Gdańskiej i Szczecińskiej.

4-5.03.1998 r. Politechnika Gdańska. Międzynarodowe seminarium "Miasto i jego tożsamość. Problemy dziedzictwa i rozwoju" zorganizowane przez Zakład Historii Architektury i Konserwacji Zabytków Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej; przewodniczącą komitetu organizacyjnego była dr inż. Maria J. Sołtysik, kierownik Zakładu.

7-9.03.1998 r. Warszawa. Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego. Kurs "Wizualizacja w Medycynie - Advanced Visual Systems" zorganizowany przez Katedrę Elektroniki Medycznej i Ekologicznej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG we współpracy z Centrum, pod kierunkiem prof. Antoniego Nowakowskiego.

10.03.1998 r. Politechnika Gdańska. W ramach Politechniki Otwartej żeglarka mgr inż. Krystyna Chojnowska-Liskiewicz wygłosiła wykład pt. "Samotna żegluga oceaniczna na małej jednostce - warunki realizacji".

12-13.03 1998 r. Politechnika Gdańska. Dni Otwarte Politechniki Gdańskiej dla absolwentów szkół średnich, podczas których zostały zaprezentowane wszystkie Wydziały Politechniki Gdańskiej; przyszli studenci mogli spotkać się z rektorem, dziekanami i przedstawicielami Samorządu Studentów oraz zwiedzić interesujące ich laboratoria.

15-28.03.1998 r. Uniwersytet Roneby/Karlskrona. II Polsko-Szwedzkie Warsztaty Projektowe z Urbanistyki organizowane przez Katedrę Urbanistyki Wydziału Architektury PG wraz z Uniwersytetem Roneby/Karlskrona; w Warsztatatach wzięło udział 12 polskich studentów i 12 studentów ze Szwecji; Warsztaty odbyły się w dwóch etapach, pierwszy w Szwecji - dotyczący rozwiązań urbanistycznych portu w Karlskronie, drugi w Gdańsku - dotyczący ukształtowania przestrzennego Starego Przedmieścia.

19-21.03.1998 r. Uniwersytet Gdański. Międzynarodowe Targi AKADEMIA '98, podczas których Politechnika Gdańska zaprezentowała swój dorobek naukowo-badawczy oraz oferty dla kandydatów na studia.

20.03.1998 r. Politechnika Gdańska. Spotkanie jubileuszowe z nestorem polskiego żeglarstwa, kapitanem jachtowym mgr Aleksandrem Bereśniewiczem, lektorem Studium Wychowania Fizycznego i Sportu PG w 90. rocznicę Jego urodzin; należy on do pierwszych organizatorów powołanego przed 48 laty Studium.

21.03.1998 r. Warszawa, Wielka Sala Zamku Królewskiego. Uroczyste wręczenie dyplomów przyznających Stypendia Krajowe Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej '98 laureatom konkursu, którymi są: mgr inż. Jarosław Cichy (WZE), mgr inż. Danuta Gorlo (WCh) oraz mgr Paweł Horodecki (WFTMS).

23-24.03.1998 r. Politechnika Gdańska. Workshop "Standards, Quality Assurance and Quality Control in Medical Hardware and Software" zorganizowany przez Katedrę Elektroniki Medycznej i Ekologicznej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG we współpracy z Uniwersytetem Technicznym Katalonii, Barcelona (Hiszpania), w ramach programu TEMPUS JEP 11550, pod kierunkiem prof. Antoniego Nowakowskiego.

26.03.1998 r. Politechnika Gdańska. W ramach cyklu wykładów pt. "Fizyka w Gdańsku" prof. Jan Kalinowski z Wydziału Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej wygłosił wykład pt. "Elektroluminescencja w układach molekularnych".

27.03-10.04.1998 r. Barcelona (Hiszpania). Workshop "Aparatura biomedyczna, Metody, Projektowanie i jakość" zorganizowany przez Katedrę Elektroniki Medycznej i Ekologicznej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej we współpracy z Uniwersytetem Technicznym Katalonii, Barcelona, w ramach programu TEMPUS JEP 11550, pod kierunkiem prof. Antoniego Nowakowskiego.

30.03.1998 r. Warszawa. Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych nadała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk chemicznych dr Marii Jolancie Szpakowskiej, Wydział Zarządzania i Ekonomii PG.

1.04.1998 r. Budynek Wydziału Mechanicznego. Referat prof. Włodzimierza Gawrońskiego pt. *Analiza modalna w dynamice konstrukcji - na przykładzie międzynarodowej stacji kosmicznej i anten naziemnych NASA*; profesor jest pracownikiem naukowym NASA-Jet Propulsion Laboratory Pasadena w Kalifornii.

tegrated Mechanical Engineering at Technical Universities of Gdańsk and Szczecin.

4-5.03.1998. Technical University of Gdańsk. The International Seminar on "Town and its Identity. Problems of Heritage and Development" organised by the Department of the History of Architecture and Conservation of Monuments of the Faculty of Architecture of TUG; Mrs. Maria J. Sołtysik, Ph.D., was the president of the Organising Committee.

7-9.03.1998. Warsaw, Interdisciplinary Mathematics and Computer Centre. The course "Visualisation in Medicine - Advanced Visual Systems" organised by the Department of Medical and Ecological Electronics of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG in the co-operation with the Centre, under the leadership of Prof. Antoni Nowakowski.

10.03.1998. Technical University of Gdańsk. The lecture by a sailor Krystyna Chojnowska-Liskiewicz, M.Sc. "All alone cruise on a small vessel - the conditions of realisation" delivered within the program of "Open University".

12-13.03 1998. Technical University of Gdańsk. The Open Days of the University for the graduates of secondary schools; all the Faculties presented their image; the future students could meet the Rector, the Deans and the representatives of the Students' Parliament; they had the possibilities to visit laboratories of their interest.

15-28.03.1998. University of Roneby/Karlskrona. II Polish-Swedish Town Planning Workshop organised by the Department of Town Planning of the Faculty of Architecture of TUG in the co-operation with the University of Roneby/Karlskrona; 12 Polish and 12 Swedish students took part in the Workshop; there were two stages of the Workshop, one in Sweden concerning the town planning solutions of the harbour of Karlskrona, and the second in Gdańsk concerning the spacial shape of the Old Suburb of Gdańsk.

19-21.03.1998. University of Gdańsk. The Technical University of Gdańsk presented its scientific-research achievements and the offers for the candidates for the academic year 1998/99 during the International Fair AKADEMIA '98.

20.03.1998. Technical University of Gdańsk. The jubilee meeting with the Polish yachting senior Aleksander Bereśniewicz, M.Sc. academic teacher of the Physical Training and Sports Centre, on his 90th anniversary; he is one of the first organisers of the Centre, which was established 48 years ago.

21.03.1998. Warsaw, the Grand Hall of the Royal Castle. Ceremonial handing of diplomas confirming the award of National Scholarships of the Foundation for Polish Science '98 to Jarosław Cichy, M.Sc. (FME), Danuta Gorlo, M.Sc. (FCh) and Paweł Horodecki, M.Sc. (FTFAM), the winners of the competition.

23-24.03.1998. Technical University of Gdańsk. Workshop "Standards, Quality Assurance and Quality Control in Medical Hardware and Software" organised by the Department of Medical and Ecological Electronics of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG in the co-operation with the Catalune University, Barcelona (Spain), within the TEMPUS JEP 11550 project, under the leadership of Prof. Antoni Nowakowski.

26.03.1998. Technical University of Gdańsk. The lecture by Prof. Jan Kalinowski, the Faculty of Technical Physics and Applied Mathematics, entitled "Electroluminescence in Molecular Systems", delivered within the program of "Physics in Gdańsk".

27.03-10.04.1998. Barcelona (Spain). Workshop "Biomedical Instrumentation, Methods, Design and Quality" organised by the Department of Medical and Ecological Electronics of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG in the co-operation with the Catalune University, Barcelone (Spain), within the TEMPUS JEP 11550 project, under the leadership of Prof. Antoni Nowakowski.

30.03.1998. Warsaw. The Central Commission for Scientific Titles and Scientific Degrees awarded Maria Jolanta Szpakowska, Ph.D. the Faculty of Management and Economy of TUG, with the scientific degree of doctor of science of chemical sciences.

1.04.1998. Technical University of Gdańsk, the Faculty of Mechanical Engineering Building. A lecture by Prof. Włodzimierz Gawroński "*Modal Analysis in structure dynamics - on the basis of an example of international cosmic station and NASA ground aerials*"; Prof. is a scientist of NASA-Jet Propulsion Laboratory Pasadena in California.

15.04.1998 r. Warszawa. Pałac Prezydencki. Prezydent RP nadał tytuł naukowy profesora nauk technicznych prof. Markowi Kubale z Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej.

16.04.1998 r. Gdańsk. Porozumienie zawarte pomiędzy Zarządem Miejskim Starogardu Gdańskiego a Wydziałem Architektury PG w sprawie współpracy w zakresie ładu przestrzennego, gospodarowanie przestrzenią i architektury w latach 1998-1999.

24.04.1998 r. Politechnika Gdańska. Odczyt prof. Klausa Schneidera z Weierstrasse Institute für Angewandte Analysis und Stochastic z Berlina na temat metod relaksacyjnych w równaniach różniczkowych, zorganizowany przez Katedrę Równań Różniczkowych Wydziału Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej PG.

24.04.1998 r. Starogard Gdański. Warsztaty urbanistyczno-architektoniczne pt. "Rewaloryzacja fragmentów Starogardu Gdańskiego, czyli Nowe w Starym" organizowane przez Wydział Architektury PG przy współudziale Starogardzkiego Centrum Kultury.

24-25.04.1998 r. Politechnika Gdańska. XVII Międzynarodowa Sesja Naukowa Okrętowców zorganizowana przez Wydział Oceanotechniki i Okrętownictwa Politechniki Gdańskiej oraz Towarzystwo Okrętowców Polskich KORAB dedykowana prof. Jerzemu W. Doerfferowi; profesor został uhonorowany Złotym Medalem za zasługi dla Politechniki Gdańskiej.

24-26.04.1998 r. Koszalin. Drużyna piłkarzy ręcznych Klubu Uczelnianego AZS Politechniki Gdańskiej zdobyła złoty medal i tytuł Mistrza Polski w Akademickich Mistrzostwach Polski Politechnik w piłce ręcznej; trenerem politechnicznej "7" jest mgr Edaward Wierzbowski.

27.04.1998 r. Pau, Francja. Podczas uroczystości otwarcia Laboratorium Chemii Bionieorganicznej oraz Środowiskowej CNRS połączonej z sesją naukową prof. Jacek Namieśnik z Wydziału Chemicznego PG wygłosił wykład o roli i miejscu "chemii środowiska" w krajach Europy.

28.04.1998 r. Politechnika Gdańska. Pierwszy wykład w ramach cyklu seminariów "Zastosowanie komputerów w dydaktyce" organizowanych przez Wydział Elektrotechniki i Automatyki PG, który będzie trwał od kwietnia do grudnia br.

29.04.1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. inż. Władysława Mitiańca (Przedsiębiorstwo Konstrukcyjno-Badawcze "PRO-MO" Kraków) pt. "Analiza napełnienia skrzyni korbowej silnika dwusuwowego z pojemnościowym układem dolotowym"; promotorem pracy był prof. zw. dr hab. inż. Marian Cichy - Wydz. Mechaniczny.

Maj 1998 r. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich, Zarząd Główny, Sekcja Spawalnicza, przyznała dr. inż. Wojciechowi Kiełczyńskiemu medal im. inż. Stanisława Olszewskiego za osiągnięcia w rozwoju spawalnictwa; medal przyznawany jest raz w roku jednej osobie w kraju; kryteriami oceny przyznania są osiągnięcia w technologii spawania, urządzeniach spawalniczych i w szkoleniu kadr.

2-5.05.1998 r. Politechnika Gdańska i Instytut Medycyny Morskiej i Tropikalnej. Kurs "Komputery na Oddziale Intensywnej Terapii" zorganizowany przez Katedrę Elektroniki Medycznej i Ekologicznej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej we współpracy z Instytutem, pod kierunkiem prof. Antoniego Nowakowskiego.

4.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Spotkanie Zespołu Redakcyjnego PISMA PG z prof. Aleksandrem Kołodziejczykiem oraz prof. Edmundem Wittbrodtem, senatorem RP, rektorem PG w latach 1990-1996, inicjatorem wydawania uczelnianego periodyku; na spotkaniu rektor uhonorował PISMO "Medalem za Zasługi dla Politechniki Gdańskiej".

6.05.1998 r. Ratusz Staromiejski w Gdańsku. Spotkanie z prof. Edmundem Wittbrodtem, Wydział Mechaniczny PG, laureatem Nagrody Naukowej Miasta Gdańska im Jana Heweliusza za 1997 rok; podczas spotkania profesor wygłosił wykład pt. *Możliwości modelowania w mechanice*; sponsorami spotkania byli: Nadbałtyckie Centrum Kultury, Urząd Miejski w Gdańsku, Fundacja Browaru Hevelius oraz Intergraf- drukarnia.

7.05.1998 r. Wydział Mechaniczny PG. Seminarium pt. *Komputerowe systemy zarządzania i nadzoru nad dokumentami*, zainicjowane i przygotowane przez dr. inż. Leszka Dziewanowskiego z Katedry

15.04.1998. Warsaw. Marek Kubale, Prof. at the Faculty of Electronics, Telecommunications and Informatics of TUG, was awarded with the scientific title of the professor of technical sciences by the President of the Polish Republic.

16.04.1998. Gdańsk. An agreement signed by the Municipal Office of the City of Starogard Gdański and the Faculty of Architecture of TUG on the co-operation within the range of spacial order, the space management and architecture between 1998 and 1999.

24.04.1998. Technical University of Gdańsk. The lecture by Prof. Klaus Schneider from the Weierstrasse Institute für Angewandte Analysis und Stochastic, Berlin on the relaxation methods in differential equations organised by the Department of Differential Equations of the Faculty of Technical Physics and Applied Mathematics of TUG.

24.04.1998. Starogard Gdański. Town Planing and Architectur Workshop "Revitalisation of the Parts of Starogard Gdański, the New in the Old" organised by the Faculty of Architecture of TUG in the co-operation of the Culture Centre of Starogard Gdański.

24-25.04.1998. Technical University of Gdańsk. XVII International Scientific Session of shipbuilding engineers organised by the Faculty of Ocean Engineering and Ship Technology of TUG and the Society of Polish Shipbuilding Engineers KORAB dedicated to Prof. Jerzy W. Doerffer; Prof. was awarded with "the Golden Medal for Contribution to the Technical University".

24-26.04.1998. Koszalin. The Handball Team of the Technical University Club AZS won the Golden Medal and the title of the Championship of Poland in the Polish Academic Championship of Technical Universities; Edward Wierzbowski is the coach of the Technical University "7".

27.04.1998. Pau, France. Prof. Jacek Namieśnik from the Faculty of Chemistry of TUG delivered the lecture on the role and place of "environmental chemistry" in European countries during the ceremonial opening of the Bio-non-organic Chemistry Laboratory accompanied with a scientific session.

28.04.1886. Technical University of Gdańsk. The first lecture within the series of seminars "The Application of Computers in Education" organised by the Faculty of Electrical Engineering and Automation of TUG; the series will last from April to December.

29.04.1886. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "The Analysis of Filling the Crankcase of Two-stroke Engine with Capacitive Inlet System" by Władysław Mitianiec , M.Sc., (the Design-Research Enterprise PRO-MO, Cracow); Prof. Marian Cichy from the Faculty of Mechanical Engineering was the professor conferring the degree.

May 1998. The Society of Polish Mechanical Engineers and Technicians, Welding Branch, awarded Wojciech Kiełczyński, Ph.D., the Faculty of Mechanical Engineering of TUG, with the Stanisław Olszewski Medal for his contribution to the welding technology developments; each year one person is awarded with the Medal; the achievements in welding technology, welding machines and staff training are taken into account.

2-5.05.1998. Technical University of Gdańsk, Institute of Marine and Tropics Medicine. The course "Computers at an Intensive Therapy Ward" organised by the Department of Medical and Ecological Electronics of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG in the co-operation with the Institute under the leadership of Prof. Antoni Nowakowski.

4.05.1998. Technical University of Gdańsk. The meeting of the Team of Editors of the TUG monthly PISMO PG with Prof. Aleksander Kołodziejczyk, the Rector, and Prof. Edmund Wittbrodt, the former Rector and Senator of the Polish Republic, the initiator of the monthly; the PISMO PG was awarded with "the Medal for Contribution to the Technical University".

6.05.1998. The Old Town Hall of Gdańsk. The meeting of Prof. Edmund Wittbrodt, the winner of the Scientific Jan Hevelius Prize of the City of Gdańsk for the year 1997; Professor delivered the lecture "*Modelling Possibilities in Mechanics*"; the Cultural Centre of the Baltic Countries, the Municipal Office of Gdańsk City, the Foundation of Hevelius Brewery and Intergraf Printing house were the sponsors of the meeting.

7.05.1998. Faculty of Mechanical Engineering of TUG. Seminar *Computer Systems of Management and Supervision over Documents* initiated and prepared by Leszek Dziewanowski, Ph.D. from the De-

Technologii Maszyn i Automatyzacji Produkcji; głównym organizatorem seminarium była firma NCC Polska s.c. z Bielska-Białej - producent i dystrybutor systemu *Docu-Man*; zapoznano uczestników seminarium z możliwościami usprawnienia działalności organizacyjnej, dzięki wdrożeniu komputerowych systemów zarządzania i nadzoru nad dokumentami w każdym przedsiębiorstwie, w tym również w administracji naszej uczelni; dokonano także prezentacji systemu *DocuMan* oraz jego możliwości w zakresie wspomagania systemów jakości ISO 9000.

7.05.1998 r. Politechnika Gdańska. II Międzynarodowe Seminarium GAMBIT '98 *Zintegrowany Program Poprawy Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Polsce* zorganizowane przez Katedrę Inżynierii Drogowej Wydziału Budownictwa Lądowego PG; przewodniczącym komitetu organizacyjnego Seminarium był prof. Ryszard Krystek; generalnym wykonawcą projektu GAMBIT, zamówionego przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej, jest Katedra Inżynierii Drogowej Wydziału Budownictwa Lądowego PG.

10-13.05.1998 r. Jurata. Krajowa konferencja "Czujniki optoelektroniczne i elektroniczne COE '98" zorganizowana przez Katedrę Elektroniki Medycznej i Ekologicznej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG; przewodniczącym komitetu organizacyjnego był prof. Antoni Nowakowski; w konferencji wzięło udział 200 uczestników, wygłoszono 160 referatów; w programie konferencji znalazła się również szkoła "Aplikacje czujników w medycynie i monitoringu środowiska".

11.05.1998 r. Gdańsk. Porozumienie zawarte pomiędzy Burmistrzem Miasta Lęborka a Wydziałem Architektury PG w sprawie współpracy w zakresie ładu przestrzennego, gospodarowanie przestrzenią, architektury i ekologii w latach 1998-2000.

12.05.1998 r. Politechnika Gdańska. W ramach Politechniki Otwartej wykład prof. Aleksandra Kołodziejczyka pt. "Feromony - chemiczne listy miłosne i nie tylko".

13.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. inż. Krzysztofa Manuszewskiego z Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG pt. "Grafy algorytmiczne trudne do kolorowania"; promotorem pracy był prof. Marek Kubale, kierownik Katedry Podstaw Informatyki.

13-14.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Dni Wydziału Elektrotechniki i Automatyki oraz Wydziału Budownictwa Lądowego Politechniki Gdańskiej.

13-16.05 1998 r. Politechnika Gdańska. Dni Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki; jednym z punktów programu był koncert dedykowany *Studentom roku 1968*, który dali dwaj synowie absolwentów tego Wydziału - Leszek Możdżer (fortepian) oraz Klaudiusz Pobudzin (skrzypce).

14.05.1998 r. Warszawa, Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemyśle. Kolokwium habilitacyjne dr. inż. Olgierda Downarowicza, Wydział Zarządzania i Ekonomii PG; tytuł pracy: "Systemy eksploatacji. Zarządzanie zasobami techniki".

14.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Dni Wydziału Mechanicznego Politechniki Gdańskiej.

14-16.05.1998 r. Politechnika Gdańska. IX Europejski Workshop "Wiarygodność przetwarzania" zorganizowany przez Katedrę Architektury Systemów Komputerowych Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej; przewodniczącym komitetu programowego był prof. Henryk Krawczyk; w workshop'ie wzięło udział 58 uczestników z 15 krajów Europy, wygłoszono 32 referaty.

19-20.05.1998 r. Politechnika Gdańska. CHEMIKALIA '98 - Dni Wydziału Chemicznego Politechniki Gdańskiej.

20.05. 1998 r. Politechnika Gdańska. Obrona pracy doktorskiej mgr. inż. Waldemara Lisa z Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej pt. "Analiza sygnałów emisji akustycznej stawu skroniowo-żuchwowego w celach diagnostycznych"; promotorem pracy był prof. Roman Salamon, kierownik Katedry Akustyki.

21-23.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Dni Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej; jednym z punktów programu była impreza pt. "Architektura na piasku", organizowana już po raz trzeci.

25-26.05.1998 r. Szpital Św. Wojciecha na Zaspie. Kurs "Automatyzacja Laboratorium Mikrobiologicznego" zorganizowany przez Ka-

partment of Machine Technology and Production Automation; NCC Poland Co. from Bielsko-Biała, the manufacturer and distributor of the *Docu-Man* system, was the main organiser of the Seminar; the Seminar participants were presented the possibilities of organisation improvements due to the implementation of computer systems of management and supervision over documents in any enterprise, including also our University administration; the *Docu-Man* system was also presented as well as its power within the range of ISO 9000 quality system support.

7.05.1998. Technical University of Gdańsk. II International Seminar GAMBIT '98 *Integrated Programme of Road Traffic Safety Improvement in Poland* organised by the Department of Road Engineering of the Faculty of Civil Engineering of TUG; Prof. Ryszard Krystek was the President of the Organising committee; the Department of Road Engineering of the Faculty of Civil Engineering of TUG is the main Contractor of the GAMBIT Programme commissioned by the Minister of Transport and Marine Economy.

10-13.05.1998. Jurata. National conference "Optic and Electronic Sensors COE '98" organised by the Department of Medical and Ecological Electronics of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG; Prof. Antoni Nowakowski was the President of the Organising committee; there were 200 participants of the Conference, 160 lectures were delivered; the School "Application of Sensors and Environment Monitoring in Medicine" was one of the Conference programme items.

11.05.1998. Gdańsk. An agreement signed by the Mayor of the City of Lębork and the Faculty of Architecture of TUG on the co-operation within the range of spacial order, the space management, architecture and ecology between 1998 and 2000.

12.05.1998. Technical University of Gdańsk. Prof. Aleksanedr Kołodziejczyk delivered the lecture "Feromons - Chemical Love Letters, and not only" within the program of "Open University".

13.05. 1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "Algorithmic Graphs Difficult for Colouring" by Krzysztof Manuszkiewicz, M.Sc., the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG; Prof. Marek Kubale was the professor conferring the degree.

13-14.05.1998. Technical University of Gdańsk. The Days of the Faculty of Electrical Engineering and Automation and the Faculty of Civil Engineering of TUG.

13-16.05 1998. Technical University of Gdańsk. The Days of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics; the concert by Leszek Możdżer (piano) and Klaudiusz Pobudzin (violin), the sons of the Technical University graduates, dedicated to *the Students of the Year 1968* was one of the programme items.

14.05.1998. Wasaw, the Institute of Organisation and Management in Industry. The doctoral thesis colloquium by Olgierd Downarowicz, Ph.D. the Faculty of Management and Economy of TUG, "Operation Systems. Management of Technology Resources"

14.05.1998. Technical University of Gdańsk. The Days of the Faculty of Mechanical Engineering of TUG.

14-16.05.1998. Technical University of Gdańsk. IX European Workshop "Dependable Computing" organised by the Department of Architecture of Computer Systems of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG' Prof. Henryk Krawczyk was the President of the Programme Committee; there were 58 participants, from 15 European countries, of the workshop, 32 lectures were delivered.

19-20.05.1998. Technical University of Gdańsk. CHEMIKALIA' 98 - the Days of the Faculty of Chemistry of TUG.

20.05.1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "Analysis of the emission of acoustic signals of temple-lower-jaw joint for diagnostic purpose" by Waldemar Lis, M.Sc., the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG; Prof. Roman Salamon was the professor conferring the degree.

21-23.05.1998. Gdańsk. the Days of the Faculty of Architecture of TUG; an event "Architecture in Sand", organised for the third time was one of the program items.

25-26.05.1998. St. Wojciech Hospital at Zaspa. Course "Microbiological Laboratory Automation" organised by the Department of Me-

tedrę Elektroniki Medycznej i Ekologicznej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG we współpracy ze Szpitalem, pod kierunkiem prof. Antoniego Nowakowskiego.

26.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Kolokwium habilitacyjne dr. Bogdana Wiszniewskiego z Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej; tytuł pracy: "Testowanie strukturalne oprogramowania sekwencyjnego i równoległego".

26.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Spotkanie z Prezesem Zarządu Rafinerii Gdańskiej mgr. inż. Włodzimierzem Dyrką zorganizowane przez Forum Dyskusyjne Wydziału Mechanicznego w ramach cyklu *Ludzie sukcesu*; tematyka spotkania: sukces firmy a sukces osobisty, problemy gospodarcze kraju widziane przez pryzmat gospodarki paliwowo-energetycznej, oczekiwania i zagrożenia u progu wejścia Polski do Unii Europejskiej; spotkanie prowadził przewodniczący Forum prof. Edmund Wittbrodt.

26-29.05.1998 r. Jurata. XV Sympozjum Hydroakustyki zorganizowane przez Katedrę Akustyki Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG; przewodniczącym komitetu organizacyjnego był prof. Roman Salamon.

27.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Podczas posiedzenia Senatu PG dr. hab. Tadeuszowi Jankowskiemu oraz dr. hab. Jerzemu Toppowi, z Wydziału Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej, wręczone zostały nominacje na stanowisko profesora nadzwyczajnego Politechniki Gdańskiej.

27.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. inż. Mariusza Giernalczyka (Wyższa Szkoła Morska w Gdyni) pt. "Metoda doboru parametrów układu pomp wody zaburtowej z uwzględnieniem rzeczywistych warunków pracy siłowni okrętowej"; promotorem pracy był dr hab. inż. Andrzej Balcerski, prof. nadzw. PG, Wydział Mechaniczny.

28.05.1998 r Gdańsk, Dwór Artusa. Finał V edycji Konkursu KAROLE organizowanego na Wydziale Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej; nazwa Konkursu wywodzi się od imienia prof. Karola Adamieckiego - polskiego twórcy naukowych podstaw organizacji i zarządzania; misją Konkursu jest poszukiwanie, tworzenie i wykorzystywanie możliwości pogłębiania wzajemnych związków i kontaktów pomiędzy środowiskiem studenckim a środowiskiem biznesu; patronat nad tegoroczną edycją Konkursu objęli: Marszałek Sejmu RP - Maciej Płażyński, Prezydent Pomorskiej Izby Przemysłowo-Handlowej - Zbigniew Canowiecki, Senator RP - prof. Edmund Wittbrodt oraz Rektor Politechniki Gdańskiej - prof. Aleksander Kołodziejczyk.

28.05.1998 r. Warszawa, Pałac Prezydencki. Prof. dr hab. inż. Jan Stąsiek z Katedry Techniki Cieplnej Wydziału Mechanicznego PG otrzymał z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej akt nadania tytułu naukowego profesora.

28.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Dzień Kół Naukowych - organizowany przez Forum Kół Naukowych PG.

28-30.05.1998 r. Kłanino k/Pucka. Sympozjum Naukowe "Współczesne technologie i konwersja energii" zorganizowane przez Środowiskowe Studium Doktoranckie w dyscyplinach *budowa i eksploatacja maszyn* oraz *mechanika*, które powstało na Wydziale Mechanicznym PG przy współudziale Wydziału Oceanotechniki i Okrętownictwa PG oraz Instytutu Maszyn Przepływowych Polskiej Akademii Nauk.

30-31.05.1998 r. Politechnika Gdańska. Dni Wydziału Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej Politechniki Gdańskiej - "Piknik z Einsteinem".

dical and Ecological Electronics of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG in the co-operation with the Hospital under the leadership of Prof. Antoni Nowakowski.

26.05.1998. Technical University of Gdańsk. The doctoral thesis colloquium by Bogdan Wiszniewski, Ph.D., the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG, "Structural Testing of Sequential and Parallel Software".

26.05.1998. Technical University of Gdańsk. The meeting with Włodzimierz Dyrka, M.Sc., the President of Gdańsk Refinery Board of Directors, organised by the Discussion Forum of the Faculty of Mechanical Engineering within the cycle "People of Success", the meeting subjects: a company success versus private success, national economy problems perceived through the fuel-power economy, expectations and hazards at Poland entering the EU; Prof. Edmund Wittbrodt, the President of the Forum, was leading the meeting.

26-29.05.1998. Jurata. XV Hydro-Acoustic Symposium organised by the Department of Acoustics of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG; Prof. Roman Salamon was the President of the Organising Committee.

27.05.1998. Technical University of Gdańsk. Janusz Jankowski, D.Sc., and Jerzy Topp, D.Sc. from the Faculty of Technical Physics and Applied Mathematics of TUG were handed the nominations for the Technical University associated professor posts during the TUG Senate Session.

27.05.1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "The Method of the Choice of Parameters of Overboard Water Pump System Taking into Consideration Real Conditions of the Marine Power Plant Operation" by Mariusz Giernalczak, M.Sc.(Gdynia Maritime Academy); Prof. Andrzej Balcerski from the Faculty of Mechanical Engineering was the professor conferring the degree.

28.05.1998. Gdańsk, Artus Court. The Close of V Edition of KAROLE Competition organised at the Faculty of Management and Economy; the Competition name originates from the name of Prof. Karol Admiecki - Polish creator of the basis of organisation and management; the Competition mission is searching for, creating and implementing the possibilities of developing mutual relations and contacts between students and business societies; this year edition of the Competition was under the patronage of: Maciej Płażyński, the President of the Polish Seym, Zbigniew Canowiecki, the President of the Industrial-Trade Chamber of Pomerania, Prof. Edmund Wittbrodt the Senator of the Polish Republic and Prof. Aleksander Kołodziejczyk, the Rector of TUG.

28.05.1998. Warsaw. Jan Stąsiek, Prof. at the Department of Heat Technology of the Faculty of Mechanical Engineering, was awarded with the scientific title of the professor of technical sciences by the President of the Polish Republic.

28.05.1998. Technical University of Gdańsk. The Day of Students' Scientific Circles organised by the Forum of Scientific Circles of TUG.

28-30.05.1998. Kłanino k/Pucka. Scientific Symposium "Modern Technologies and Energy Conversion" organised by Environmental Doctor of Philosophy Studies on *machine building and operation* and *mechanics*, which was created at the Faulty of Mechanical Engineering in the co-operation with the Faculty of Ocean Engineering and Ship Technology and the Institute of Flow-Fluid Machinery of the Polish Academy of Sciences.

30-31.05.1998. Technical University of Gdańsk. "Picnic with Einstein" - the Days of the Faculty of Technical Physics and Applied Mathematics of TUG.

ZAPOWIEDZI

Czerwiec 1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. inż. Marcina Kocikowskiego, z Katedry Elektroniki Medycznej i Ekologicznej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG, pt. "Rekonstrukcja obrazów trójwymiarowych w tomografii elektroimpedancyjnej"; promotorem pracy jest prof. Antoni Nowakowski.

Czerwiec 1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. inż. Grzegorza Horodeckiego, z Wydziału Inżynierii

ANNOUNCEMENTS

June 1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "The Reconstruction of Three-dimensional Pictures in Electro-impedance Tomography" by Marcin Kocikowski, M.Sc., the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG; Prof. Antoni Nowakowski is the professor conferring the degree.

June 1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "The Earth Pressure on a Cavity Wall

Środowiska PG, pt. "Parcie gruntu na ścianę szczelinową wywołane obciążeniem dodatkowym w gruncie"; promotorem pracy jest prof. Eugeniusz Dębicki.

Czerwiec 1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. inż. Grzegorza Bukala, z Zakładu Historii Architektury i Konserwacji Zabytków Wydziału Architektury PG, pt. "Forty gwiaździste w pruskich twierdzach XVIII wieku"; promotorem pracy jest prof. Jadwiga Habela.

5-6.06.1998 r. Gdańsk. Ogólnopolska Konferencjia LOKOMOCJA '98, organizowana przez Centrum Badań Lokomocji (Akademia Wychowania Fizycznego w Gdańsku, Akademia Medyczna w Gdańsku); członkiem komitetu honorowego jest prof. Edmund Wittbrodt, z Wydziału Mechanicznego PG.

17.06.1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Anny Drapińskiej, Wydział Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej, pt. "Marketing w firmach prawniczych i konsultingowych. Analiza porównawcza firm polskich i angielskich"; promotorem pracy był prof. Piotr Dominiak, Wydział Zarządzania i Ekonomii PG.

18-20.06.1998 r. Politechnika Gdańska. Kurs "Zagrożenia elektromagnetyczne w szpitalach" zorganizowany przez Katedrę Elektroniki Medycznej i Ekologicznej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej pod kierunkiem prof. Antoniego Nowakowskiego.

25-27.06.1998 r. Politechnika Gdańska. Kurs "Kompatybilność elektromagnetyczna sprzętu medycznego" zorganizowany przez Katedrę Elektroniki Medycznej i Ekologicznej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG pod kierunkiem prof. Antoniego Nowakowskiego.

Lipiec 1998 r. Politechnika Gdańska. Kolokwium habilitacyjne dr. Bernarda Quanta z Wydziału Inżynierii Środowiska; tytuł pracy: "Sylikatyzacja popiołów lotnych i fosfogipsów - bezpieczna dla środowiska metoda utylizacji odpadów".

Lipiec 1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. inż. Janusza Czarneckiego, z Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Gdańskiej, pt. "Geodynamika brzegów klifowych w Jastrzebiej Górze i Dębnie k. Ustki"; promotorem pracy jest prof. Wiesław Subotowicz.

6-9.07.1998 r. Berlin (Niemcy). Trzecia Światowa Konferencja "Zintegrowane projektowanie i technologia produkcji" obejmująca: ASME Engineering Systems Design and Analysis Conference (ESDA), IEEE International Conference on Systems Integration.; prof. Edmund Wittbrodt, z Wydziału Mechanicznego PG, jest członkiem komitetu programowego.

Wrzesień 1998 r. Miszkolc (Węgry). Polsko-węgiersko-niemieckie seminarium w zakresie technologii obróbki wykańczającej organizowane przy współudziale Katedry Technologii Maszyn i Automatyzacji Produkcji Wydziału Mechanicznego PG.

9-22.09.1998 r. Gdańsk-Jelitkowo. XI Ogólnopolska Konferencja "Kryształy molekularne '98" organizowana przez Wydział Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej PG; przewodniczącym komitetu organizacyjnego jest prof. Jan Kalinowski.

13-16.09.1998 r. Jurata. Coroczna międzynarodowa konferencja "Combustion Engines - KONES 98" dotycząca zagadnień rozwoju i eksploatacji silników spalinowych; współorganizatorami konferencji są: Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni, BIMET, Instytut Lotnictwa w Warszawie oraz Wydział Mechaniczny PG.

15-18.09.1998 r. Politechnika Gdańska. Krajowy Kongres Metrologii KKM '98 organizowany przez Katedrę Miernictwa Elektronicznego i Katedrę Aparatury Pomiarowej Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG; przewodniczącym komitetu organizacyjnego jest prof. Romuald Zielonko, kierownik Katedry Miernictwa Elektronicznego.

25-27.09.1998 r. Jastrzębia Góra. Seminarium naukowe pt. "Gospodarka Polski w okresie transformacji" organizowana przez Katedrę Ekonomii i Zarządzania Przedsiębiorstwem Wydziału Zarządzania i Ekonomii PG.

25-27.09.1998 r. Jastrzębia Góra. Seminarium naukowe pt. "Edukacja menedżerska a społeczne i prawne otoczenie biznesu" organizowana przez Katedrę Politologii i Socjologii Wydziału Zarządzania i Ekonomii PG.

Caused by Additional Load in the Ground" by Grzegorz Horodecki, M.Sc., the Faculty of Environmental Engineering of TUG; Prof. Eugeniusz Dębicki is the professor conferring the degree.

June 1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "Star-Shaped Fortes of Prussian Fortresses of XVIII Century" by Grzegorz Bukal, M.Sc., the Faculty of Architecture of TUG; Prof. Jadwiga Habela is the professor conferring the degree.

5-6.06. 1998. Gdańsk. National Conference LOKOMOCJA '98 organised by the Centre of Locomotion Research (the University of Physical Education in Gdańsk, the Medical University of Gdańsk); Prof. Edmund Wittbrodt, from the Faculty of Mechanical Engineering of TUG, is the honorary member of the Organising committee.

17.06.1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "Marketing at Law and Consulting Companies. Comparative Analysis of Polish and English Companies" by Anna Drapińska, M.A., the Faculty Management and Economy of TUG; Prof. Piotr Dominiak was the professor conferring the degree.

18-20.06.1998. Technical University of Gdańsk. The course "Electromagnetic Hazards in Hospitals" organised by the Department of Medical and Ecological Electronics of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG under the leadership of Prof. Antoni Nowakowski.

25-27.06.1998. Technical University of Gdańsk. The course "Electromagnetic Compatibility of Medical Equipment" organised by the Department of Medical and Ecological Electronics of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG under the leadership of Prof. Antoni Nowakowski.

July 1998. Technical University of Gdańsk. The doctoral thesis colloquium by Bernard Quant, Ph.D., the Faculty of Environmental Eigineering, "Silicatisation of Volatile Ashes and Phosphor-Gypsum - the Environmental Friendly Method of Waste Utilisation".

July 1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "Geo-Dynamics of Cliff Coasts in Jastrzębia Góra and Dębno n/ Ustka" by Janusz Czarnecki, M.Sc., the Faculty of Environmental Engineering of TUG; Prof. Wiesław Subotowicz is the professor conferring the degree.

6-9.07.1998 r. Berlin (Germany). The Third World Conference on Integrated Design & Process Technology incorporating: ASME Engineering Systems Design and Analysis Conference (ESDA), IEEE International Conference on Systems Integration; Prof. Edmund Wittbrodt, from the Faculty of Mechanical Engineering is the member of the Program Committee.

September 1998. Miszkolc (Hungary). Polish-Hungarian-German seminary on finishing machining technology organised in the co-operation of the Department of Machine Technology and Automation of the Faculty of Mechanical Engineering of TUG.

9-22.09.1998. Gdańsk-Jelitkowo. XI National Conference "Moleculat Cristals '98" organised by the Faculty of Technical Physics and Applied Mathematics of TUG; Prof. Jan Kalinowski is the President of the Organising Committee.

13-16.09.1998. Jurata. The Every-year international conference "Combustion Engines - KONES 98" concerning the problems of development and operation of engines; the conference is organised by: Navy Academy Gdynia, BIMET, the Institute of Aviation Warsaw and the Faculty of Mechanical Engineering of TUG.

15-18.09.1998. Technical University of Gdańsk. National Congress of Metrology KKM '98 organised by the Department of Electronic Metrology and the Department of Measuring Apparatus of the Faculty of Electronics, Telecommunication and Informatics of TUG; Prof. Romuald Zielonko, the Department of Electronic Metrology, is the president of the Organising Committee.

25-27.09.1998. Jastrzębia Góra. Scientific seminar "Polish Economy within the Transformation Period" organised by the Department of Economy and Enterprise Management of the Faculty of Management and Economy of TUG.

25-27.09.1998. Jastrzębia Góra. Scientific seminar "Education of Managers, and Social and Leagal Bisuness Environment" organised by the Department of Politology and Sociology of the Faculty of Management and Economy of TUG.

Październik 1998 r. Politechnika Gdańska. Seminarium nt. portu we Władysławowie organizowane przez Katedrę Budownictwa Morskiego Wydziału Inżynierii Środowiska; przewodniczącym komitetu organizacynnego jest prof. dr hab. inż. Bolesław Mazurkiewicz.

Październik 1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr inż. Barbary Wikieł, z Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Gdańskiej, pt. "Analiza procesów samoorganizacji przepływu materiałów rozdrobnionych"; promotorem pracy jest prof. Zbigniew Sikora.

12.10.1998 r. Politechnika Gdańska. Sympozjum pt. "Oczyszczanie wody i ścieków oraz unieszkodliwianie odpadów" organizowane przez Katedrę Technologii Wody i Ścieków Wydziału Inżynierii Środowiska; przewodniczącą komitetu organizacynnego jest dr hab. inż. Krystyna Olańczuk-Neyman.

12-14.10.1998 r. Gdańsk - Jurata. VI konferencja "Konstrukcje powłokowe - teoria i zastosowania SSTA '98" organizowana przez Katedrę Mechaniki Budowli Wydziału Budownictwa Lądowego PG; komitetowi organizacyjnemu przewodniczą: dr inż. Czesław Branicki oraz dr hab. inż. Jacek Chróścielewski.

21-24.10.1998 r. Stralsund (Niemcy). IV Międzynarodowe Sympozjum "Nauka dla praktyki" *Forshung, Didaktik und Praxis im modern Maschinenbau* organizowane naprzemiennie przez wydziały mechaniczne Politechniki Gdańskiej, Hochschule Bremen i Fachhochschule Stralsund; Sympozjum (ósme z kolei) stanowi kontynuację seminariów *Wissenschaft für die Praxis* organizowanych przez wyżej wymienione uczelnie; bliższe informacje: dr hab. inż. J. Cieśliński, tel. (48 58) 347 16 22.

26-28.10.1998 r. Politechnika Gdańska. Duńsko-polska konferencja "Biopaliwa" organizowana przez Katedrę Inżynierii Sanitarnej Wydziału Inżynierii Środowiska PG; przewodniczącym komitetu organizacyjnego jest prof. dr hab. inż. Piotr Kowalik.

Listopad 1998 r. Politechnika Gdańska. Kolokwium habilitacyjne dr. Ryszarda Orłowskiego z Wydziału Inżynierii Środowiska; tytuł pracy: "Modelowanie matematyczne przepływów ustalonych w systemach wodociągowych".

5-6.11.1998 r. Gdańsk. III Krajowa Konferencja Użytkowników Oprogramowania MSC, organizowana przez: CTO Gdańsk oraz FAA Warszawa; członkiem komitetu programowego jest prof. Edmund Wittbrodt, z Wydziału Mechanicznego PG.

26-27.11.1998 r. Politechnika Gdańska. II Ogólnopolskie Seminarium Naukowe Studentów i Młodych Inżynierów Mechaników organizowane przez Koło Naukowe MECHANIK Wydziału Mechanicznego Politechniki Gdańskiej; tematem przewodnim seminarium będzie rynkowe zorientowanie inżyniera produkcji "od rynku do produktu i procesów".

Grudzień 1998 r. Politechnika Gdańska. Kolokwium habilitacyjne dr. Adama Bolta z Wydziału Inżynierii Środowiska; tytuł pracy: "Modelowanie posadowień fundamentów konstrukcji wsporczych".

Grudzień 1998 r. Politechnika Gdańska. Kolokwium habilitacyjne dr. Romana Wierzchowskiego z Wydziału Inżynierii Środowiska; tytuł pracy: "Analiza przepływów nieustalonych w sieciach wodociagowych pierścieniowych".

Grudzień 1998 r. Politechnika Gdańska. Publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. inż. Adama Krasińskiego, z Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Gdańskiej, pt. "Analiza nośności fundamentów głębokich obciążonych siłami poziomymi w sprężysto-plastycznym ośrodku gruntowym"; promotorem pracy jest prof. Andrzej Tejchman.

9-11.12.1998 r. Rynia. II Konferencja Naukowo-Techniczna "Odporność udarowa konstrukcji" organizowana przez: Polską Akademię Nauk, Wojskową Akademię Techniczną oraz Akademię Marynarki Wojennej; wiceprzewodniczącym komitetu naukowego jest prof. Edmund Wittbrodt, z Wydziału Mechanicznego PG.

7-10.09.1999 r. Politechnika Gdańska. Międzynarodowa konferencja na temat zachowania dziedzictwa inżynierii pod nazwą "Preservation of the Engineering Heritage - Gdańsk Outlook 2000" organizowana przez Wydział Budownictwa Lądowego PG; Komitetowi Konferencji przewodniczą: prof. Zbigniew Cywiński (WBL) i prof. Edmund Wittbrodt (WM).

Opracowanie: Janina Poćwiardowska
Zespół ds. Informacji i Promocji

October 1998. Technical University of Gdańsk. Seminar on the Harbour of Władysławowo organised by the Department of Maritime Building of the Faculty of Environmental Engineering of TUG; Prof. Bolesław Mazurkiewicz is the president of the organisation Commitee.

October 1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "The Analysis of Processes of the Self-Organisation of Flow of Crushed Materials" by Barbara Wikieł, M.Sc., the Faculty of Environmental Engineering of TUG; Prof. Zbigniew Sikora is the professor conferring the degree.

12.10.1998. Technical University of Gdańsk. Symposium "Water and Sewage Treatment and Sewage Neutralisation" organised by the Department of Water and Sewage Technology of the Faculty of Environmental Engineering of TUG; Krystyna Olańczuk-Neyman, D.Sc. is the president of the organisation Commitee.

12-14.10.1998. Gdańsk - Jurata. VI Conference "Shell Structures Theory and Applications SSTA '98" organised by the Department of Building Mechanics of the Faculty of Civil Engineering of TUG; Czesław Branicki, Ph.D., and Jacek Chróścielewski, Ph.D., are presiding the Organising Committee.

21-24.10.1998 Stralsund (Germany). IV International Symposium "Science for Practice" *Forshung, Didaktik und Praxis im modern Maschinenbau* organised in turn by Faculties of Mechanical Engineering of the Technical University of Gdańsk, Hochschule Bremen and Fachhochschule Stralsund; the Symposium (eighth) is the continuation of the seminars *Wissenschaft für die Praxis* organised by the above mentioned Universities; more information: J. Ciesielski, D.Sc., phone: (48 58) 347 16 22.

26-28.10.1998. Technical University of Gdańsk. The Danish-Polisk Conference "Biopaliwa" organised by the Department of Sanitary Engineering of the Faculty of Environmental Engineering of TUG; Prof. Piotr Kowalik is the president of the organisation Commitee.

November 1998. Technical University of Gdańsk. The doctoral thesis colloquium by Ryszard Orłowski, Ph.D., the Faculty of Environmental Eigineering, "Mathematical Modelling of Steady Flows in Water Supply Systems".

5-6.11.1998. Gdańsk. III National Conference of the Users of MSC Software organised by the Centre of Ship Technology, Gdańsk, and FAA, Warsaw; Prof. Edmund Wittbrodt, from the Faculty of Mechanical Engineering of TUG is the member of the Program Committee.

26-27.11.1998. Technical University of Gdańsk. II National Scientific Seminar of Young Engineers and Students of Mechanical Engineering organised by the Scientific Circle "Mechanik" of the Faculty of Mechanical Engineering of TUG; the problems of market oriented production engineers "Form the Market to the Product and Processes" present the leading subject of the Seminar.

December 1998. Technical University of Gdańsk. The doctoral thesis colloquium by Adam Bolt, Ph.D., the Faculty of Environmental Eigineering, "Modelling of Foundations of Supporting Structures".

December 1998. Technical University of Gdańsk. The doctoral thesis colloquium by Roman Wierzchowski, Ph.D., the Faculty of Environmental Eigineering, "The Analysis of Transient Flows in Ring-Shaped Water-Pipe Networks".

December 1998. Technical University of Gdańsk. The public presentation of the doctor of philosophy thesis "The Analysis of the Carrying Capacity of Deep Foundations Loaded by Horizontal Forces in Elastic-Plastic Ground Environment" by Adam Krasiński, M.Sc., the Faculty of Environmental Engineering of TUG; Prof. Andrzej Tejchman is the professor conferring the degree.

9-11.12.1998. Rynia. II Scientific-Technical Conference "Structure Impact Resistance" organised by: the Polish Academy of Sciences, Military Technical Academy and Navy Academy of Gdynia; Prof. Edmund Wittbrodt, from the Faculty of Mechanical Engineering of TUG is the vice-president of the Scientific Committee.

7-10.09.1999. Technical University of Gdańsk. International Conference "Preservation of the Engineering Heritage - Gdańsk Outlook 2000" organise by the Faculty of Civil Engineering; Prof. Zbigniew Cywiński, the Faculty of Civil Engineering, and Prof. Edmund Wittbrodt, the Faculty of Mechanical Engineering, preside the Conference Committee.

Worked out by Janina Poćwiardowska
Information Office of TUG

Zarząd Gdańskiego Oddziału
Societas Humboldtiana
Polonorum

The Board of Gdańsk Branch of the Societas Humboldtiana Polonorum

II Międzynarodowa Konferencja
Societas Humboldtiana
Polonorum w Krakowie,
Uniwersytet Jagielloński,
23-25 maja 1997 r.

II International Conference of the Societas Humboldtiana Polonorum in Cracow, the Jagiellonian University,

Politechnika Gdańska - Taki mały raj na ziemi...
Technical University of Gdańsk - Paradise spot on the Earth

Taki mały raj na ziemi

Wszystkim wiadomo, że mamy zanieczyszczone środowisko. (...) Wydaje się, że już nie ma miejsca na ziemi, które nie byłoby zdewastowane lub zabrudzone przez ludzi.

Znalazłam jednak w centrum swej dzielnicy mały raj na ziemi. Wybujała roślinność tętni tu życiem. Są stare dęby, cyprysy, drzewa iglaste, strzyżone trawniki i trawy rosnące na pół dziko, nawet zadomowiły się tu kwiaty leśne. (...)

Jest cisza i spokój. Czasami widać wylegujące się koty, które znajdują tu pożywienie w miseczkach i nie uciekają przed ludźmi. Zadbane parkingi tonące w zieleni, alejki i polne dróżki. O żadnych śmieciach nie ma mowy. (...) I to jest rzeczywistość - nie kłamię!

Wśród tego krajobrazu stoi olbrzymi gmach, a koło niego wiele murowanych przybudówek.

TEN RAJ TO TEREN POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ.

Tekst i zdjecia:Wiesława Caban
Przedruk z czasopisma EKORAJ, nr 5 (58), maj 1998, s. 22

Paradise spot on the Earth

Everybody knows that our environment is highly polluted. (...) It seems that there is no place on the Earth which would not be devastated, littered and polluted by human beings.

I have found, however, in the middle of my quarter a little paradise. Here, luxuriant flora is vibrant with life. There are old oak-trees, cypresses, conifers, trimmed lawns and wildly growing plants, even forest flowers have found their "home" here. (...)

Silence and peace. Sometimes cats, who find here a friendly human hand and food, are basking in the sun. Clean car parks plunging in verdure, alleys and small paths. No litter or debris scattered over the ground. (...) And that is real, believe me!

A great building with several bricked extensions is emerging from that picturesque and splendid scrap of land.

IT IS THE TECHNICAL UNIVERSITY OF GDAŃSK SCRAP OF LAND.

Text and photos: Wiesława Caban
After EKORAJ, no 5 (58), May 1998, p. 22

i komin, który nie dymi...
and a chimney which does not smoke...